

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun:
Ljubljana številka
10,650 in 10,349 za
instate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Sporazum s Hrvati

Včeraj je prišel na Bled s predsednikom vlade Dragišo Cvetkovičem dr. Vladko Maček, kjer so ves dan trajali odločilni posveti za sporazum in njegovo izvedbo. Knez namestnik je sporazum sprejel

Od leve na desno: Predsednik vlade Dragiša Cvetkovič, zun. min. Cincar-Markovič, dr. Vladko Maček, poslanec dr. Subašič.

Predsednik vlade Cvetkovič in dr. Maček s spremstvom na sprejemu po Bledu.

V Ljubljani

Ljubljana, 24. avg. AA. Danes zjutraj ob 8 je z belgrajskim brzim vlakom prispel v Ljubljano predsednik vlade in notranji minister Dragiša Cvetkovič. S predsednikom vlade sta dopotovala tudi predsednik bivše HSS dr. Vladko Maček ter dr. Ivo Subašič. Predsednika vlade Cvetkoviča ter dr. Mačka in dr. Subašiča je sprejel in pozdravil na ljubljanski železniški postaji ban dr. Marko Natlačen. Predsednik vlade Cvetkovič je stopil iz salonskega vagona, se sprehajal po peronu in se razgovarjal z zbranimi časniki, ban dr. Natlačen pa je vstopil v salonski voz in se ves čas postanka vlaka razgovarjal z dr. Mačkom in dr. Subašičem. Ob 8.15 so se Cvetkovič, dr. Maček, dr. Subašič odpeljali proti Bledu.

Na Bledu

Bled, 24. avgusta.

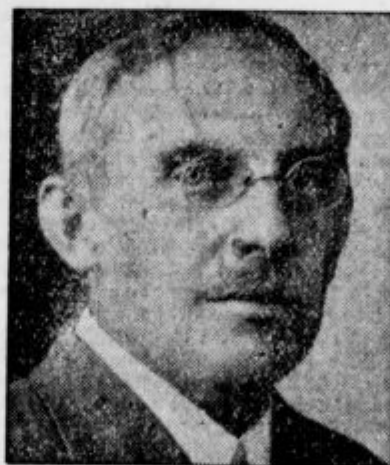
Naš Bled je zopet postal pomembno središče našega javnega življenja. Danes se je vrvenje in zanimanje za dogodek začelo že navsezgodaj zjutraj, kajti napovedano je bilo, da pride danes na Bled dr. Vladko Maček skupno s predsednikom vlade Dragišo Cvetkovičem. Jutro se je nad Bledom zbudilo nadvse lepo in čez vso Gorenjsko je zopet zasijal lep poletni dan. Vendar je bilo na Bledu zjutraj še vse mirno in običajno. Le pred hotelom »Toplice« so se zbirali že zelo zgodaj številni časniki, ki so hoteli od blizu zasledovati potek dogodka.

Najavljeno je bilo, da prideta predsednik vlade Dragiša Cvetkovič in dr. Vladko Maček na Bled s prvim belgrajskim brzovlakom, ki pride na postajo Lesce-Bled ob 9.15 zjutraj. Vlak pa je imel 20 minut zamude in je privozil šele malo po pol 10. na postajo v Lesce. Iz salonskega voza so takoj izstopili zelo dobro razpoloženi predsednik vlade Dragiša Cvetkovič, predsednik bivše HSS dr. Vladko Maček in narodni poslanec Kmetijske stranke dr. Subašič, ki so se takoj podali v avtomobil predsednika vlade, ki je čakal pred postajo. Številni časniki in fotoreporterji so hitro pohiteli okoli avtomobila, da bi čim bolje uspeli za svoje posnetke ta lepi dogodek. Avto je

Brdo, 24. avgusta. (Uradno.) Nj. kr. Vis. knez namestnik je sprejel danes, dne 24. avgusta, v skupni avdijenci predsednika kraljevske vlade g. Dragiša Cvetkoviča in g. dr. Vladka Mačka, predsednika HSS in SDK koalicije, ki sta mu ob tej priliki obrazložila svoje predloge za ureditev hrvaškega vprašanja. Nj. kr. Vis. knez namestnik je v soglasnosti s kraljevskimi namestniki sprejel predložene predloge v pogledu ureditve tega vprašanja.

Predsednik vlade Dragiša Cvetkovič

Voditelj Hrvatov dr. Vladko Maček

visoke goste takoj nato odpeljal na Bled v hotel »Toplice«. Dr. Maček se je iz avtomobila potem podal v sobane, ki so določene za predsednika vlade. Oba so pa takoj obdali številni časniki, ki so ju navdušeno pozdravljali in jima želeli vse najboljše. Poleg domačih časnika je bila dvorana hotela »Toplice« polna tudi inozemskih časnika in zastopnikov tujih časnikaških agencij. Takoj so začeli brniti hotelski telefoni, da javijo na vse strani vest o prihodu obeh državnikov. Posebno tuji časniki so pohiteli, da razpošljejo to vest na vse strani sveta.

Predsednik vlade Dragiša Cvetkovič in dr. Vladko Maček sta ostala dalj časa v svojih sobanah, da se odpočijeta. Medtem so prihajali še številni člani spremstva. Prav tako so pa prišli iz Zagreba vsi trije profesorji-strokovnjaki, ki so spremljali vse delo za sporazum.

Malo pred pol 11. sta predsednik vlade in dr. Maček v spremstvu zun. ministra dr. Aleksandra Cincar-Markoviča odšla iz svojih soban in se podala proti izhodu hotela. Pred portalom hotela »Toplice« se je zbrala ogromna množica ljudi in silno mnogo fotoreporterjev. Ko sta prišla dr. Maček in Dragiša Cvetkovič na prag hotela, ju je vsa množica začela navdušeno pozdravljati z vzkliki: »Živel dr. Maček, živel Dragiša Cvetkovič!« Oba sta veselo odzdravljala domačinom in tujcem, ki so ju tudi pozdravljali. Fotografiranje in snemanje je trajalo več minut, ker so vsi navzoči hoteli ujeti za spomin ta zgodovinski dogodek.

Med silnim vzklikanjem in ploskanjem sta odšla predsednik vlade Dragiša Cvetkovič in dr. Maček proti kavarni »Toplice«. Spremljal ju je dr. Subašič, obenem pa tudi velika skupina časnika. Vso pot ju je občinstvo z vzklikanjem navdušeno pozdravljalo. Oba sta pa veselo odzdravljala vzhitimi množici.

Pred kavarno sta se predsednik vlade Dragiša Cvetkovič in dr. Maček kratko poslovila. Dr. Maček je s svojim spremstvom odšel proti jezeru,

kjer je sedel v čoln in se dal prepeljati na kratek izlet proti otoku. Na otoku so dr. Maček in njegovo spremstvo obiskali romarsko cerkvico in si ogledali njene znamenitosti.

Medtem je ob 11. z drugim belgrajskim brzovlakom prišel iz Sarajeva narodni poslanec in sodelavec dr. Vladka Mačka dr. Juraj Sutej, ki se je nastanil v hotelu »Toplice«.

Malo pred 12. se je dr. Maček s svojim spremstvom vrnil s sprejema v hotel »Toplice« in je s svojimi spremljevalci sedel za mizo v veliki hotelski stekleni dvorani. Ob sosedni mizi so sedeli tedaj poštni minister Altiparmakovič, trgovski minister Jevrem Toimč in šef Centralnega presbira Boško Bogdanovič. Ko je dr. Maček zvedel, kdo sedi pri sosedni mizi, se je z vsemi prisrčno pozdravil. K mizi dr. Mačka so poleg dr. Subašiča in dr. Suteja prisledli tudi profesorji strokovnjaki dr. Tasič, dr. Ilić in dr. Konstantinovič. V veselem razgovoru in razpoloženju je potekel čas, ko se je malo pred kosilom približal vsem tudi predsednik vlade Dragiša Cvetkovič.

Kosilo na čast predsednika dr. Mačka je priredil predsednik vlade Dragiša Cvetkovič na terasi hotela tik ob jezeru. Na kosilo so bili poleg članov vlade povabljeni tudi vsi trije profesorji-strokovnjaki in pa časniki-uredniki naših glavnih listov. Na desni strani predsednika vlade Dragiša Cvetkoviča je sedel predsednik dr. Vladko Maček, na njegovi levi pa poslanec iz Sarajeva dr. Juraj Sutej. Dalje so bili na kosilu poštni minister Altiparmakovič, trgovski minister Toimč, poslanec dr. Subašič, profesorji-strokovnjaki dr. Tasič, dr. Ilić in dr. Konstantinovič, šef kabineta predsednika vlade Nastasijević, šef Osrednjega tiskovnega urada Boško Bogdanovič, urednik »Politike« Popović, urednik »Vremenac« Brašić, urednik »Jutarnjega lista« Goloblić, urednik »Novosti« Šipak, urednik »Slovenec« Jurčec in urednik »Nove dobe« iz Splita.

Bled, 24. avgusta.

Z bivanjem zunanjega ministra dr. Aleksandra Cincar-Markoviča je v zvezi tudi z zelo važno diplomatsko delavnostjo na Bledu. Pri našem zunanjem ministru se je prijavilo več članikov in diplomatov za sprejem in danes popoldne so se ti sprejemi začeli.

Zunanji minister dr. Aleksandar Cincar-Marković je popoldne ob pol 5 obiskal najprej ministra dvora Milana Antiča, nato pa se je vrnil v hotel »Toplice« in sprejel najprej ameriškega poslanika, nato pa madžarskega, nemškega in francoskega.

Dragiša Cvetkovič:

„Sporazum je dosežen, moja misija je uspešno zaključena“

Nocoj ob 8.20 so se vrnili na Bled predsednik vlade gosp. Dragiša Cvetkovič, predsednik HSS dr. Vladko Maček in dr. Subašič. Ko je predsednik vlade Dragiša Cvetkovič izstopil iz avtomobila, so ga obkolili časniki in predsednik vlade je zelo vesel in zadovoljen podal časnikašem sledečo izjavo:

»Sporazum je dosežen, in kakor je bilo objavljeno, je kraljevo namestništvo sprejelo predloge. Zato je moja misija v celoti uspešno zaključena. Verujem, da bo sporazum soglasno sprejet in da bo v celoti odstranil poostrene položaje med Zagrebom in Belgradom in jih v celoti popolnoma rešil.«

Poročila o političnem položaju v Evropi v zvezi z Gdanskom — prinašamo na 2., 3. in 4. strani!

Predsednik vlade Dragiša Cvetkovič in dr. Vladko Maček ter poslanec dr. Subašič se peljejo v avtomobilu s postaje Lesce na Bled.

„Hitler in Stalin sta se odločila za prijateljstvo“

Izjava Ribbentropa po podpisu pakta s Sovjeti

Razburjenje po Evropi traja dalje – Vojaški ukrepi pri vseh velesilah – Papež Pij XII. prosi za mir – Chamberlain je izpovedal stališče Anglije

Berlin, 24. avg. AA. DNB javlja iz Moskve: Ribbentrop je tik pred svojim odhodom iz Moskve na letališču izjavil časnika sleden:

Nemčija in Rusija sta poprej zmerom grešili, ker sta si bili sovražnici, in zmerom sta odrezali dobro, kadar sta bili prijatelji. Včeraj je bil usodopolni dan za oba naroda. Hitler in Stalin sta se odločila za prijateljstvo. Pakt o nenapadanju in posvetovanju, ki sva ga snoči podpisala Molotov in jaz, je trden in stalen in na njem bosta obe državi lahko gradili še naprej svoje sodelovanje. To je morda eden najvažnejših dogodkov v zgodovini obeh narodov. Stori se je bil poskus, da se Nemčija obkoli, in z njo vred Rusija, in prav iz tega obkoljevanja je nastal nemško-ruski sporazum. Na vprašanje, kakšen vtis je iz-

zval ta pakt na Japonskem, je Ribbentrop odgovoril: Prepričan sem, da bo ta pakt ugodno učinkoval tudi na rusko-japonske odnose, kakor tudi na nemško-japonsko prijateljstvo.

Ribbentrop že pri Hitlerju

Moskva, 24. avg. AA. DNB. Davi ob enih je Ribbentrop sporočil voditelja rajha in kancelerja Hitlerja, da je sklenjen nemško-sovjetski nenapadalni pakt. Von Ribbentrop se je odpeljal ob 13 iz Moskve naravnost na Obersalzberg, kjer je osebnoporočal Hitlerju o podpisu pakta.

demško-sovjetskega sporazuma pride v Moskvi še do drugih sporazumov, pa celo tudi do sporazuma med Rusijo, Anglijo in Francijo. Toda ta drugi sporazum ne bi bil več tak, kakršnega sta si zamišljali in želeli Anglija in Francija. Nemško-sovjetski pakt izključuje možnost, da se Sovjetska Rusija postavi proti Nemčiji in celo v primeru evropskega spopada nudi možnost, da Sovjetska Rusija nadaljuje s preskrbovanjem Nemčije. Sistem obkoljevanja je na ta način slrt. To je resnica. Po vsem tem Francija in Velika Britanija lahko celo podpišeta nenapadalno pogodbo s Sovjetsko Rusijo, da bi ji pripravili zadovoljstvo, videti visoke zastopnike njihovih vlad.

Italija:

»Grčija, Turčija in Romunija naj se premislijo«

Rim, 24. avg. »Popolo d'Italia« prinaša o es-danem položaju članek, ki je inspiriran od državnega vodstva. V tem članku pravi omenjeno glasilo, da ni težko predstavljati si ogromno presenečenje, ki ga je pakt med Nemčijo in Rusijo povzročil v Londonu, Parizu in Varšavi, kjer so pričakovali vse drugačne novice iz Rusije. Kljub počasnemu potekanju pogajanj med Sovjeti in demokratičnimi državami so te države zagotavljale, da bo e pogodbo z Rusijo obroč okoli držav osi kmalu sklenjen. Vsa vojna propaganda francoskega in angleškega tiska je imela namen, da javnemu mnenju sugeria, kako se bodo iz Sovj. Rusije dvigali tisoči letal in stotine divizij, da vkrakajo v Nemčijo, ki jo bosta Anglija in Francija stisnili od zapadne strani ter jo tako kakor tudi Italijo pritisnili na kolena. Tem hujše je sedaj razočaranje. Pakt med Nemčijo in Rusijo je ta obroč razbil in države, ki so se bile pridružile politiki demokratičnih velesil v več ali manj odkriti ali prikriti obliki, imajo sedaj samo nekaj časa, da se premislijo. Vemo, da bo zlasti v Varšavi težko podati se na to pot, toda zadnja ura še ni odbila. Upati pa je tudi, da bo nemško-ruska pogodba imela dober vpliv v gotovih sektorjih Balkana in Male Azije, kjer so hoteli, kupljeni od angleškega denarja, pomagati, da se obroč okoli Nemčije razširi tudi okoli Italije. Grčija, Turčija in Romunija so torej tudi med onimi dr-

žavami, ki bi storile v svojem lastnem interesu najbolje, če bi se usmerile popolnoma drugače, nego so se. To je vprašanje, ki posebno zanima Italijo in ki ga morajo v Ankari in Bukarešti pa tudi v Atenah vzeti nujno takoj v pretes.

Rimski listi beležijo tudi informacijo »Times«, da je že junija italijanski poslanik v Berlinu Attolico predložil ondotnemu sovjetskemu poslaniku načrt o paktu z državama osi in da je v tem načrtu bilo med drugim tudi določeno, da bo Nemčija spoštovala pripadnost Ukrajine k Sovjetski Rusiji. Italijanski tisk k temu ne dodaja nobene lastne opazke, ki bi to informacijo demantirala ali potrjevala.

Romunija ostane strogo nevtralna

Bukarešta, 24. avg. b. Tekst nemško-ruskega pakta je bil znan v Bukarešti šele zgodaj jutraj. Najvažnejša točka je za Romunijo četrta točka, ki prepoveduje podpisnikom sodelovanje v bloku držav, ki so naperjene proti eni od obeh podpisnic pakta. S tem paktom je izginil tudi protikomunistični pakt. Kot celota je po mnenju tukajšnjih pravnikov nenapadalni pakt med Rusijo in Nemčijo juridični instrument, ki ama lahko razna tolmačenja. V Romuniji so prepričani, da bo Nemčija v najkrajšem času priključila Gdanek. V tem oziru bo bržkone prišlo do razčiščenja že prihodnje dni. Romunija bo bržkone prisiljena, da ostane v primeru kakšnega spora strogo nevtralna.

Angleški in francoski častniki odhajajo iz Moskve

Moskva, 24. avgusta. AA. Reuter: Danes so se odpeljali z letalom v London dva člana britanske vojaške misije in en francoski častnik. S seboj odneseta poročila, ki ga bosta predložila britanski vladi. To so etotnika Davidson in Collier in major Pisson. Ostali angleški in francoski častniki ostanejo do nadaljnjega v Moskvi.

London, 24. avg. AA. Havas: Snoti je vladalo v političnih krogih splošno mnenje, da so vojaške in diplomatske razgovore, ki se vrše v Moskvi med zastopniki Velike Britanije in Francije ter sovjetske Rusije zaradi pogajanj med zastopniki Nemčije in Rusije ustavili, ne pa prekinili. Zdi se, da sovjetska vlada misli, da nameravani nenapadalni načrt z Nemčijo ne bo nezdružljiv z načrtom o dogovoru treh.

Pakt Berlin-Moskva podpisan v prisotnosti Stalina

Moskva, 24. avgusta. AA. DNB: Zunanji minister v. Ribbentrop je imel v sredo popoldne v navzočnosti nemškega moskovskega poslanika grofa von Schulenburga triurni razgovor z Molotovim in Stalinom. Zunanji minister je odšel v sredo ob 9 zvečer spet v Kremelj, da bo nadaljeval razgovore. Pogajanja so se končala s sporazumom o sklenitvi nenapadalnega pakta med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo.

Pakt sta podpisala nemški zunanji minister in Molotov v navzočnosti Stalina in nemškega poslanika. Pogodba se glasi:

Vlada rajha in vlada Zveze sovjetskih socialističnih republik sta v želji, da se utrdi mir med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo, izhajajoč iz temeljnih določil nevtralnostne pogodbe, sklenjene aprila leta 1926 med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo, sklenili tale dogovor:

Čl. 1. Obe pogodbenici se obvezeta, da se bosta vzdržali vsakega nasilnega dejanja, vsakega napadalnega postopka in vsakega napada druge na drugo, bodisi posamič ali skupaj z drugimi državami.

Čl. 2. Če bi bila katera izmed pogodbenic predmet napada katere druge države, ne bo druga pogodbenica te države z ničemer podpirala.

Čl. 3. Vladi obeh pogodbenic bosta v bodoče stalno v medsebojni zvezi s konzultiranjem, da se bosta vzajemno informirali o vprašanjih, ki se tičejo njunih skupnih koristi.

Čl. 4. Nobena od obeh pogodbenic ne bo sodelovala pri nobeni skupini držav, ki bi bila posredno ali neposredno naperjena proti drugi pogodbenici.

Čl. 5. V primeru spora ali spopada med obema pogodbenicama v kakršnihkoli zadevah, bosta obe stranki uredili spor ali spopad izključno s prijateljsko izmenjavo misli ali pa po potrebi z arbitražno komisijo.

Čl. 6. Ta pogodba se sklne za dobo 10 let. Če je katera izmed pogodbenic ne odpre leto dni pred potekom, se njena veljavnost avtomatsko podaljša za nadaljnjih pet let.

Čl. 7. Ta pogodba se ima ratificirati v kar najkrajšem času. Ratifikacijski instrumenti se bodo izmenjali v Berlinu. Pogodba stopi v veljavo takoj po podpisu.

»Izvestja« o paktu z Nemčijo

»Izvestja« pišejo o priliki sklenitve nemško-sovjetske nenapadne pogodbe, da ustvarjanje mirujočih in dobrih sosednih odnosov, ki imajo svojo oporo tudi v širokih gospodarskih vezeh med obema velikima državama, kakor sta Sovjetska Rusija in Nemčija, mora pri-

„Sovraštva med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo je konec...“

zmagoslavno piše službena moskovska »Pravda«

Podpis nenapadalnega pakta med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo komentira zelo značilno moskovska »Pravda«.

List pravi, da je ta pogodba izrednega političnega pomena. To delo da je posledica miroljubne zunanje politike, ki je cilj sovjetske vlade in ki stremi za tem, da obvaruje mir in utrdi prijateljske zveze z vsemi državami, ki takisto zasledujejo takšno politiko. List citira nato Stalinove besede: »Samo za mir in za zboljšanje našega razmerja do vseh držav, ki žele prijateljstvo z nami.« Pogodba, pravi list dalje, se popolnoma ujema s to politiko. Razmerje med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo sta uredili rapalska pogodba iz leta 1922 in nevtralnostna pogodba iz leta 1926. Nova pogodba izhaja s stališča dogovora iz leta 1926 in pomeni izpolnitev navedenih pogodb v korist miru. List navaja nato najvažnejša določila nove pogodbe in pravi, da bo pogodba odstranila napetost, ki je doslej vladala v razmerju med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo. Tako bo ta pogodba tudi olajšala mednarodni položaj. Pogodba je velepomembno mednarodno dejanje, ker je orodje miru in ker bo pripomogla, da se utrdi splošni mir. Sovraštva med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo je konec. Ideološka nesoglasja med vladavinama obeh držav ne smejo biti zapreka za zboljšanje razmerja v korist svetovnega miru. Prijateljstvo med prebivalstvom SSSR in Nemčijo, ki je nasprotnike obeh držav pripeljalo v zagato, je tako dobilo pogoje za nadaljnji razvoj.

„Še novi sporazumi...“ napoveduje Gayda

Rim, 24. avg. AA. Stefani: Ravnatelj lista »Giornale d'Italia«, Gayda, objavlja članek, v katerem pravi, da ni izključeno, da po podpisu

Papež poziva k miru

Vatikan 24. avg. Nocoj ob 7 je po radiu govoril Evropi in vsemu krščanskemu svetu sv. Oče papež Pij XII. Njegov nagovor je bil kratek, le nekaj minut. Govoril je z veliko prepričevalnostjo, kot oče, ki v usodni uri opominja. Kot njegova prva papeška poslanica je bil tudi ta njegov nagovor posvečen mirovnemu prizadevanju. Po uvodnem pozdravu je govoril o strahotah vojne, zlasti današnje vojne, ki bi — ako bi do nje prišlo — ne prizanesla ne materam, ne močim, ne mladeničem. Za Evropo

bi bila vojna strašen udarec, za to Evropo, ki je delo krščanske vere in krščanskega genija. Nato je govoril o veličini svobode, ki jo v Kristusovi ljubezni moremo uživati vsi; ta bratska ljubezen mora biti temelj tudi mednarodnega razmerja. In od Boga imamo obljubo, da bodo vsi narodi v tem razmerju mogli uživati tudi svetne dobrine. Zaključil je svoj nagovor z željami »našega očetovskega srca, da bi krščanski narodi našli pot k medsebojnemu razmerju v Kristusovem miru.

Poljska mobilizirala rezerviste do 50. leta

Varšava, 24. avg. TG. Poljska vlada je imela daljšo sejo, med katero je stopila v telefonsko zvezo z angleško in francosko vlado, ki sta istočasno sejali. Razgovori so trajali dalj časa. Nato so ministri sprejeli nekatere sklepe v svrhu obrambe države. Po seji ni bilo izdano nobeno uradno poročilo. Izdane so bile odredbe o mobilizaciji, s katerimi so vpoklicani pod orožje vsi letniki rezervistov in pomožnega vojaškega osebja do 50. leta.

Varšava, 24. avgusta. AA. Havas: Poljske oblasti so izdale davi odlok o novih dopolnilnih ukrepih, katerih namen je ta, da se končno zagotovi obramba države v zvezi z mednarodnim položajem. Od meseca maja, ko sta bila poklicana dva letnika rezervistov, niso bili izdani nobeni ukrepi te vrste. Podrobnosti o obsegu vpoklica rezervistov pa ne objavljajo. Pozivi so bili poslani posamezno in nikjer niso bili nalepljeni plakati o mobilizaciji. Prebivalstvo sprejema te ukrepe kot nekaj takega, kar je nujno potrebno. Tudi rezervisti dokazujejo s svojim vedenjem, da vlada med njimi popolna disciplina, mir in odločnost.

Varšava, 24. avg. b. »United Press« poroča, da se je sinoči ob 10 sestala poljska vlada k tajni seji, ki ji je predsedoval ministri predsednik Skladkowski. Seja je trajala nad eno uro. O njej ni bilo izdano nikakršno poročilo. Dobro poučeni krogi trdijo, da smatrajo člani poljske vlade sedanjni položaj za zelo nevaren in resen, zlasti zaradi poročil, ki jih imajo iz Londona in Pariza, pravtako pa tudi zaradi nemške reakcije na britansko uradno poročilo, ki je bilo izdano neposredno po seji londonske vlade.

Danes nemški ultimat Poljski?

London, 24. avg. b. Poljski krogi v Berlinu pričakujejo, da bo Nemčija bržkone že jutri poslala Varšavi ultimat. Drugi opazovalci so pravitko mnenja, da bo Hitler še pred tannenberškim proslavo odločno nastopil za priključitev Gdaneka k Nemčiji.

Sprejemi pri maršalu Rydz-Smiglyju

Varšava, 24. avgusta. AA. Pat. Včeraj popoldne je predsednik republike sprejel v navzočnosti Rydz-Smiglyja predsednika poljske vlade Skladkowskega in zunanje ministra Becka, ki sta pogovarjaju države poročala o tekočih zadevah.

Varšava, 24. avgusta. Vojaški ukrepi poljske vlade se nadaljujejo. Število vpoklicanih rezervistov raste in je poljska vojaška oblast zasedla veliko število prometnih sredstev za prevoz vojaštva. V Varšavi ter v

ostalih večjih poljskih mestih je protiletalska artilerija v polni pripravljenosti. Tudi na vzhodno poljsko mejo je odšlo mnogo vojaških transportov.

Spopadi na poljsko-nemški meji

Varšava, 24. avgusta. AA. Havas: Ponoči sta se primerila dva obmejna spopada na poljsko-nemški meji. Polnoči je skupina 15 Nemcev prestopila mejo in napadla carinsko postajo v Makosovu v okraju Katowice. Nemci so izstrelili več sto strelcev. Več ljudi je bilo ranjenih. Še isto noč pa je prišlo ob tričetrt na dve do novega spopada, v katerem so Nemci streljali na poljske obmejne straže pri Gieraltovicah v okraju Ribnik. Izstreljen je bilo okrog 200 strelcev, a žrtve k sreči ni bilo. Poljski veleposlanik je v Berlinu ostro protestiral.

Berlin, 24. avg. AA. Havas. Pod naslovom »Novo poljsko izzivanje« poroča nemški poročevalski urad iz Gdaneka: V četrtek okoli 8.30 so padli strelci na gdanško športno letalo, ki je letelo nad Zoppotom v višini 200–300 m. Letalu se je posrečilo rešiti se iz nevarnega pasu v smeri proti Gdaneku. Eksplozije so zapustile za seboj oblake črnega dima. Drobci izstrelkov s poljskih letal so padali po ulicah Zoppota.

Katovice, 24. avgusta. AA. Pat: Preteklo noč je skupina Nemcev prekorčila poljsko-nemško mejo ter napadla železniško postajo ter poslopje, v katerem je carinarnica. Z nemške strani so oddali več sto strelcev in je bil pri tej priliki ranjen en železničar, en obmejni stražnik, en kaplar in en granicar. Ranjenega obmejnega stražarja so prenesli na nemško stran ter mu odvzeli orožje. Poljsko veleposlanstvo v Berlinu je odločno protestiralo.

Mobilizacija v Grčiji

Atene, 24. avgusta. AA. Atenska agencija: Vojno ministrstvo sporoča, da sta bila zaradi udeležbe na manevrih poklicana pod zastavo dva letnika rezervistov in sicer divizija pešadije, poljskega topništva in težkega gorskega topništva, konjenice, telegrafistov, ter posebnih oddelkov, ki so v objavi podrobno navedeni. Niso pa poklicani rezervisti, ki pripadajo mornarici, letalstvu in orožništvu.

Rim, 24. avgusta. AA. Stefani: Danes jutraj je po dolgi in težki bolezni umrl guverner mesta Rima princ Colona.

Dunajska vremenska napoved: Jasno in sončno poletno vreme, le redkokje krajevne nevihte.

Zagrebska vrem. napoved: Oblačnost s krajnjim poslabšanjem.

Zemunska vrem. napoved: Pooblačilo se bo v Primorju in zahodnih krajih, kjer utegne biti deževno. V ostalih krajih bo pretežno vedro.

Nemški generalni štab zbran

London, 24. avg. b. Listi poročajo iz Berlina, da se vojne priprave Nemčije opažajo dan in noč. Po nemških mestih je videti neprestano velike množice vojaških avtomobilov, tankov in motoriziranega topništva. Protiletalske baterije so v strogi pripravljenosti. Vrhovni poveljnik nemške kopnene armade general von Brauchitsch bo imel v soboto med 6 in 7 govor, namenjen vsem nemškim četam, ki ga bodo zbrane poslušale v vojašnicah in taboriščih.

Berlin, 24. avgusta. TG. Člani vrhovnega generalnega štaba, ki se nahajajo v Berlinu, so dobili nalogo,

da naj se zberejo nocoj v kancelski palači. Vojni posvet bo verjetno trajal dolgo v noč. Po vsej Wilhelmstrasse, koder so palače ministrstev, vlada velikanška razgibanost. Ministri prihajajo in odhajajo. Na ulici mrgoli ljudstvo. Na angleškem veleposlaništvu pa že pospravljajo arhive in jih odvažajo. »Angriff« objavlja čez celo prvo stran poročila o paktu s Sovjetsko Rusijo in pravi v svojem uvodniku, da sta Nemčija in Sovjetska Rusija danes tisti dve državi, ki lahko sami rešita vsa vprašanja na področju, koder imata svoje življenjske interese.

opozicije Sinclair, ki se je tudi solidariziral z vlado.

Vojaški ukrepi v Angliji

London, 24. avg. b. Diplomatski dopisnik »Timesa« poroča, da so vse britanske vojne sile v domovini in čezmorskih posestvih v strogi pripravljenosti.

»United Press« poroča: Preteklo noč je bilo opaziti v vsej Angliji mrzlično delavnost ter je bila v teku 12 ur vsa država pripravljena za obrambo. Telefonska služba v uradih, ki so postavljeni zato, da obveščajo vojaško poveljstvo o eventualnih napadih, se bo vršila noč in dan.

Strogi devizni predpisi v Angliji

London, 24. avgusta. AA. DNB. Pod pritiskom prodaje funtov dne 22. avgusta so bili pristojni britanski krogi prisiljeni uvesti delne devizne predpise. Terminalske kupčije z izplačilom New York so omejevali s novimi ukrepi tako zelo, da je nakup terminskih dolarjev dejansko nemogoč. Prav tako je nemogoča prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst. Menični diskont je možen le z dovoljenjem Narodne banke, ki daje potrebna sredstva. Na tržišču zlata so zaloge omejili in uradno določili cene zlata. Lahko se reče, da obstoji izrazita spekulacija à la baisse, čeprav so včeraj z nekaterimi omejitvami lahko ustregli vsem potrebam terminskih dolarjev v tekočem poslovnem prometu.

V Londonu zapirajo muzeje

London, 24. avg. AA. Reuter. Danes so zaprli tukajšnje muzeje in umetniške galerije, ker so začeli shranjevati umetniška dela in muzejske predmete ter jih odvažati na varna mesta za primer nepričakovanih dogodkov. Posamezna umetniška dela odtisne muzejske predmete bodo namestili po posameznih okrajih v notranjosti Velike Britanije.

Tajni svet v Londonu

London, 24. avg. b. Istočasno kot v Parizu se je sestel tudi v Londonu ob 11 kromski svet, ki mu je prisostvoval tudi angleški kralj Jurij VI., ki se je danes vrnil iz Škotske.

London, 24. avgusta. AA. Reuter: Reuterjev berlinski dopisnik je zvedel, da je francoski veleposlanik sredi obiskov direktorja političnega oddelka v zunanjem ministrstvu Wöhrmanna. Po poročilih iz nemških poslužbenih virov se je veleposlanik razgovarjal o tekočih vprašanjih.

Seja francoske vlade

Poročilo zunanjega ministra Bonnet

Pariz, 24. avgusta. AA. Havas: Seja ministrskega sveta se je začela ob 10.20. Pred sejo je bil ministrski predsednik Daladier pri predsedniku republike Lebrunu, kjer se je zadržal tričetrt ure. Po končani seji se je moglo zvedeti, da se v bližnjih dneh predvidevajo nove seje vlade. V nekaterih političnih krogih prevladuje vtis, da bi v primeru — če se mednarodni položaj še bolj poslabša, sam ministrski predsednik Daladier naslovil poziv k edinosti Francije, ki bi dobila svoj prvi izraz v ustanovitvi vlade nacionalne unije. Razume se samo po sebi, da se je glavni del ekspozice, ki ga je podal zunanji minister Bonnet, nanašal na mednarodni položaj in posebno še na nemško-sovjetsko pogodbo, ki je bila nocoj podpisana v Moskvi. Zunanji minister se je posebno potrudil, da točno opredeli obseg tega pakta v luči avtentičnih besedil, ki jih je danes jutraj prejel od francoskega veleposlanika v Sovjetski Rusiji in podatkov, ki so prispeli iz Moskve in Berlina. Prav tako prevladuje mnenje, da se je Bonnet prizadeval s svojimi tovariši potegniti praktične zaključke iz nocojšnjega diplomatskega dogodka, a predvsem glede bivanja francoskega vojaškega zastopstva v Moskvi. Ne zdi se, da bi vlada za zdaj že sprejela kak sklep glede tega. To vprašanje stoji v zvezi s stvarnim dogodkom, ki ga je treba pripisati ali točneje, ki ga pripisujejo obe državi podpisnici diplomatski listini, ki je bila podpisana preteklo noč. Zdi se, da so se člani vlade pri svojih razgovorih v prvi vrsti trudili, da ugotovijo resnične namene Nemčije in Sovjetske Rusije, ne pa toliko, da bi točno označili pomen samega besedila te pogodbe, to je, ali sedanje razmere omogočajo Sovjetski Rusiji, da se umakne v samoto, ali pa ta sporazum pomeni resnično sodelovanje med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo. Moskvska in berlinska poročila še ne dajejo možnosti za odgovor na to vprašanje. Prva poročila, ki so prispela iz Moskve — saj tako se zdi — govorijo o tem, da sovjetske merodajne osebnosti pripisujejo novemu sporazumu precej obsežen pomen. Če čl. 4 nemško-sovjetske pogodbe zares izključuje vsako drugo diplomatsko kombinacijo, potem je bivanje vojaškega zastopstva v Moskvi — tako smatrajo v dobro obveščenih krogih — postalo brezpredmetno.

Lebrunov proglas na narod

Pariz, 24. avgusta. Predsednik francoske republike Albert Lebrun bo izdal proglas na francoski narod, katerega bo pozval k slogi. Zaradi tega pričakuje, da bo v najkrajšem času izvedena rekonstrukcija vlade in bo imenovana koncentrijska vlada.

Francoski obrambni svet - vpoklic rezervistov

Pariz, 24. avg. o. Včeraj popoldne je imel Daladier daljši razgovor s poljskim poslanikom. Takoj za tem pa se je podal ob 18.30 na sestanek obrambnega odbora, kateremu je predsedoval. Na tem sestanku so se sestali zunanji minister Bonnet, letalski minister Guy Lachambre, mornarski minister Campinchi, Gamelin, general Colson, vrhovni poveljnik suhozemske vojske, admiral Francois Darlan, vrhovni poveljnik mornarice, general Guillemin, vrhovni poveljnik zračnega brodomstva, general Tattu, general Aube in general Jules de Camp. Na tem sestanku so sklepali o vseh potrebnih ukrepih, ki bi prišli v poštev za slučaj vojne. Tako se je tudi sklenilo, da bo Francija vpoklicala te dni nadaljni kontingent rezervistov pod orožje. Po tem sestanku pa se je sestel Daladier ponovno z zunanjim ministrom in sta imela daljši razgovor.

Velesile so druga drugi jasno povedale svoje stališče

Hitler je zavrnil Chamberlainovo spomenico
Francoski poslanik tričetrt ure pri grafu Ciano

London, 24. avg. TG. Reuterjev urad poroča, da je prišlo v London poročilo o obisku angleškega veleposlanika v Berlinu Hendersona pri kancelarju Hitlerju. Henderson je Hitlerju izročil posebno Chamberlainovo spomenico, v kateri je angleški ministrski predsednik izjavil, da bo Anglija Poljsko podprla, kakor veljavajo obveznosti. Hitler se je s Hendersonom pogovarjal samo 10 minut, toliko, da mu je sporočil, da angleška spomenica Nemčije ne more odvrniti od tega, da ne bi z vsa silo izvedla vse ono, kar je v interesu Nemčije. V Angliji so Hitlerjev odklonilni odgovor sprejeli mirno na znano in je vlada na to izdala ukrepe, ki se ji zdijo za ta trenutek potrebni.

Britanski poslanik Henderson se še ni vrnil v Berlin. Glede njegovga obiska v Berchtesgadu ne morejo časopisi dobiti nobenih zanesljivih poročil. Čeprav se zdi položaj silno napet, obstoječe znamenja, ki upravičujejo nekoliko optimizma, ker so v popolnem teku priprave za proslavo v Tannenbergu, ki bo v nedeljo, in za »Nürnberški kongres«, ki bo v začetku septembra. Člani angleške kolonije v Berlinu mirno čakajo nalogo, da zapuste Nemčijo. Francozi se pa še pripravljajo in kupujejo vozne listke. Poljski državljani niso dobili nobenega naloga, naj zapuste Nemčijo. (AA.)

Vsi današnji jutranjki poudarjajo, da vladata v Angliji mir in največja odločnost, ker se vsa država zaveda, kako težavni so sedanjí trenutki.

Zemljevid k poljsko-nemškemu sporu.

voj dogodkov brez kakršnegakoli razburjenja in brez kakršnekoli prenapetosti. Francoski narod se popolnoma strinja s stališčem svojih voditeljev.

»Ezelsior« pravi, da odpira nemško-sovjetski pakt pot k novemu zbiranju sil, v katerem se Francija in Anglija zaradi svoje dobre oborožitve in svoje odločnosti pojavljata s posebno avtoriteto.

»Petit Parisien« govori o novih francoskih vojaških ukrepih, za katere pravi, da usposobljajo Francijo, da lahko mirno gleda in čaka na vsako morebitno. Geslo za vsakega Francoza se glasi: Trdno zaupanje, hladnokrvnost in odločnost.

»Epoque« poudarja ogromna sredstva in ogromne vire sile, s katerimi razpolagata Francija in Anglija ter pripominja, da sta ti dve sili, če bo treba, pripravljeni na vsako žrtve.

»Peuple« prinaša članek, ki silno ostro kritizira nemško-sovjetski pakt in poudarja, da ta pakt v normalnih razmerah ne bi imel velikega pomena, vendar pa ga je danes treba zaradi posebnih okoliščin ocenjevati s čisto drugega stališča. Blum zahteva v glavnem socialističnem glasilu sklicanje parlamenta in pravi, da popolnoma odobrava stališče francoske vlade.

Roosevelt roti italijanskega kralja

Washington, 24. avgusta. Predsednik severoameriških Zedinjenih držav Roosevelt je danes prispel v Washington ter je danes popoldne ob 14 poslal italijanskemu kralju brzojav, v katerem ga nujno roti, da naj posreduje za mir. Zagotavlja vse simpatije ameriškega naroda Italiji, če se bo zavzel za mir.

Washington, 24. avgusta. AA. Stefani: Predsednik Roosevelt je pospešil svojo vrnitev in bo danes prišel v Washington. V zadnjih 24 urah je imel Roosevelt več telefonskih razgovorov s poslanikoma v Londonu in Parizu. Po konferenci ministrov bo Roosevelt sklical za petek odbor, ki ima dolžnost izvesti industrijsko mobilizacijo. Ta odbor je imel včeraj svojo konferenco.

Francija vpoklicala 700.000 novih rezervistov

V zvezi z vsemi temi dogodki pa je zapustil predsednik republike Lebrun svoj redni dopust in se vrnil včeraj zvečer v Pariz.

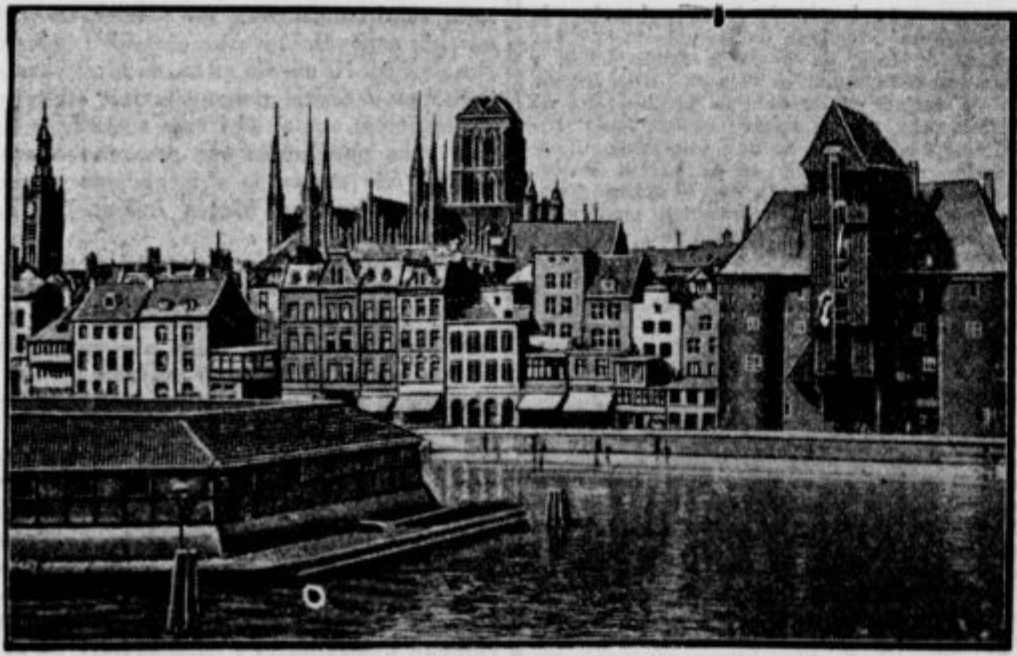
Vpoklic novih rezervistov na podlagi včerajšnjega sklepa vlade se nanaša na vojaške obvezance, katerih mobilizacijska objava ima št. 3 in 4. Vpoklicali jih bodo z lepaki, ki jih bodo ponoči nalepili na županstvih in na javnih poslopih. Vsega bo vpoklicanih 700.000 rezervistov.

Pariz, 24. avg. b. Delna mobilizacija francoske vojske je v polnem teku. Davi so bili po vsej Franciji nalepljeni plakati, ki pozivajo razne letnike pod zastavo. Francoski generalni štab zaseda noč in dan in je poslal na strateške važne točke izza Maginotove črte veliko število vojaštva. Premikanje francoskih čet se je vršilo vso noč. Vse postaje so bile zasedene z vojaštvom, ki so ga odpeljali na določena mesta.

Francoski poslanik pri Ciano

Rim, 24. avgusta. AA. Havas: Sročnji sestanek med grafom Ciano in francoskim poslanikom je trajal skoro tri četrt ure. Na sestanku so razpravljali o splošnem položaju in izmenjali misli o že znanem stališču obeh vlad. Italijanski zunanji minister je akoraj tri četrt ure trajajočem razgovoru s francoskim poslanikom Poncelom ni pustil niti najmanjšega dvoma o stališču Italije.

Na drugi strani pa poročajo, da so bile tudi izjave poslanika Poncela tako nedvoumne, da so si v Rimu zdaj popolnoma na čistem glede stališča in namer francoske vlade.

Pogled na mesto Gdansk

Napet položaj v Gdansk

Forster imenovan za poglavarja

Gdansk, 24. avgusta. AA. DNB: Uradno se sporoča: Na podlagi zakona o zaščiti naroda in države s dne 24. junija 1933. leta in zakona o podaljšanju imenovanega zakona s dne 5. maja 1937 se izda sledeča uredba z zakonsko močjo.

§ 1. Pokrajinski vodja (gauleiter) Gdanska je državni poglavar svobodnega mesta Gdanska. § 2. Ta uredba stopi v veljavo dne 23. avgusta 1939.

Gdansk, 24. avgusta. AA. DNB: Senat mesta Gdanska objavlja uredbu, s katero se politični oddelek predsedništva policije ustanovi kot samostojna oblast, ki je naravnost podrejena senatu svobodnega mesta. Novo ime te oblasti je: Tajna državna policija — Gestapo Gdansk.

Gdansk, 24. avgusta. AA. DNB: Tiskovni urad senata sporoča: Nemška šolska ladja »Schleswig-Holstein« bo priplula jutri ob osmih na obisk v avobodno mesto Gdansk in se bo tam zadržala.

Gdansk, 24. avgusta. AA. Havas. Greiser je poslal danes Hodackemu protestno pismo zaradi stalnega prevažanja poljskega orožja proti Westerplatu in zaradi dejstva, da poljsko protiletalsko topništvo obstreljuje gdanski letala, čeprav ne lete nad poljskim ozemljem. V poljskih krogih izjavljajo, da ta letala niso bila gdanska, pač pa nemška vojaška letala, ki so prihajala čez poljsko mejo na svoji poti proti Gdanku in so jih tako pričakale poljske obmejne straže.

Angleške ladje zapustile Gdansk

Gdansk, 24. avgusta. AA. DNB: Angleške ladje, ki so se nahajale v tukajšnjem pristanišču, ter angleška kolonija so danes zapustile Gdansk.

Gdansk, 24. avgusta. AA. DNB: Angleški ge-

neralni konzul v Gdanku zanika vesti, ki pravi, da je odšel iz Gdanska.

Nemška križarka „Königsberg“ pride danes v Gdansk

Gdansk, 24. avgusta. o. V mestu se je razširila vest, da bo jutri, v petek priplula v pristanišče svobodnega mesta Gdanska nemška križarka »Königsberg«. Ladja bo ostala v pristanišču štiri dni, to je do 28. avgusta.

Novica je izzvala med tujimi časopisnimi poročevalci silno senzacijo, čeprav je znano, da je poljska vlada svoj čas dala dovoljenje, da imenovana ladja obišče pristanišče v Gdanku. Nemški krogi sicer poudarjajo, da ne pomeni obisk nič posebnega in izrednega, ker je tek obisk običajen in se je ponavljal vsa prejšnja leta. Poučeni krogi pa pravijo, da je obisk nemške vojske ladje v Gdanku zato značilen, ker prihaja v času najhujše napetosti med Nemčijo in Poljsko. Ta obisk spravlja tudi v zvezo z govorom narodno-socialističnega pokrajinskega vodje v Gdanku, Forsterja, ki je pred tremi dnevni na kongresu nemških pravnikov v Zoppotu izjavil, da so dnevi obstoja svobodnega mesta Gdanska štet.

Če obstoji vzročna zveza med obema omenjenima dogodkoma, potem ni izključeno, da bo Poljska prisiljena izdati protikupe, da si zavaruje pravice, ki jih uživa v Gdanku. Če bi se to zgodilo, potem se bo napetost v Evropi naglo stopnjevala do vrhunca, iz katerega bo težko najti miren izhod.

Švicarski časnikar o vtisih v Gdanku in vzhodni Prusiji

»Vse pripravljeno« — »Königsberg vojno taborišče« — »Za pogajanja ni več časa« — »Sedaj samo še nemška rešitev«

Zürich, 24. avg. b. »Neue Zürcher Zeitung« je v Gdanku in v Vzhodno Prusijo poslala svojega posebnega poročevalca, ki pošilja svoje vtise, iz njegovih zapisov je treba posneti naslednje, najbolj značilne:

»Evropski vzhod je tisto področje, kjer se bo odločevala usoda vse Evrope. Samo kratko potovanje v poljsko Pomorjansko (koridor ali hodnik), v Gdanku in Vzhodno Prusijo potrjuje takšno mnenje. Imamo vtis, da je nemška oborožena sila že vsa na svojem mestu. Z berlinskih kolodvorov ne odhajajo več nobeni potniki. V Vzhodni Prusiji pa so bila obsežna premikanja čet in je Kraljevec (Königsberg), ki je središče vse nemške oborožene sile, podoben ogromnemu vojnemu taborišču. Vojaški prevozi so bili takšni in tolikšni, da so bili za osebni promet pripadniki samo mednarodni brzovlaki.«

»Tudi v poljskem »hodniku« je vse v orožju. Kako z gotovostjo računamo na vojno, dokazuje dejstvo, da niso izkopani samo strelski jarki in da so v njih že posadeke, marveč da so postavljeni tudi že vseh vrst topovi.«

»Prav tako je tudi Gdansk v polni pripravljenosti. Na ulicah dajejo mestu podoben oddelki »SS Heimwehrr« (domobranci), ki nosijo uniforme, ki so skoraj za las podobne nemškim vojaškim uniformam. Številni vojniki ne govorijo gdanskega narečja, marveč bavarskega in württemberškega. Puške, strojnice, protiletalski topovi, tanki, oklopni vozovi, topovi vseh vrst so nemškega izvora in tega nikdo ne prikriva. Gibanje teh čet je zelo močno. Iz okolice Gdanska ne prestopajo prihajajo odmevi prasketanja strelja in grom topovskih strelcev. Vaje, neustane vaje.«

»Iz razgovora z vodilnimi predstavniki narodno-socialistične stranke v Gdanku samem izhaja, da bo Gdansk v najkrajšem času priključen Nemčiji. Toda prav tako so prepričani, da zaradi Gdanska samega ne bo nastala svetovna vojna. Isti ljudje tudi poudarjajo, da bi bilo nekoliko bolj pristopno stališče poljske vlade stvar olajšalo in bi bil dosežen sporazum, ki bi bil obe strani zadovoljil. Toda za pogajanja je sedaj prepozno, tako menijo, sedaj je mogoča samo še nemška rešitev.«

„Borili se bomo za svobodo“ pozivlja poljski tisk

Varšava, 24. avg. AA. Pat: Konservativni časopis »Case« ugotavlja, da je nepričakovana poteza Berlina in Moskve naletela na neposreden odpor. Angleška vlada je, ne da bi čakala otvoritve parlamenta, kategorično ponovila, da bo izpolnila sprejete obveze, ter poudarila, da podoben dogodek ne bo nič več povzročil spremembe stališča Velike Britanije do Poljske. Istočasno sta Velika Britanija in Francija skoraj avtomatično pripravile vojaške ukrepe kot odgovor na enake ukrepe, ki jih je storila Nemčija. Istočasno s tem se je začel gibati tudi diplomatski aparat z namenom, da razjasni položaj, ki je nastal po nemško-sovjetskem paktu. Tako je med drugim prišlo do sestanka med angleškim veleposlanikom Hendersonom in Hitlerjem v Berchtesgaden.

Se prej, preden je Ribbentrop prišel v Moskvo, je bilo jasno, da je berlinska politika preračunana na zastraševanje Velike Britanije in Poljske, ali pa vsaj temu, da bi se oslabilе vezi, ki vežejo ti dve državi in da bi se te vezi za toliko omajale, kolikor so Nemci pričakovali. Kakor do sedaj, tako bodo tudi posledje Velika Britanija, Francija in Poljska, in mnoge druge države v fronti miru pripravljene, da se upro s silo vsakemu poskusu uprizarjanja gotovih dejstev. Sklenitev nenapadnega pakta med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo ne bo imela nobenih posledic na odnos sil držav osi in fronte miru.

Glasilo vojske »Poljska Zbrojna« pravi med drugim, da je stališče Poljske do Sovjetske Rusije in Nemčije, kakor tudi do drugih sosed, jasno in nedvoumno. Politika Pilsudskega se ni spremenila tudi po njegovi smrti. Navodila našega

glavnega poveljnika vojske maršala Rydz-Smiglega so popolnoma ista. Poljska politika je politika miru. Nimamo mi nobenega namena, da bi trosili v mednarodni položaj zmedo, in prav tako tudi ni govora o kakikoli koncesiji z naše strani v zvezi z našo nedotakljivostjo. Naš vrhovni poveljnik je rekel: Če kdo v tujini računa s trenutni našo slabostjo, naj ve, da mi ne zahtevamo tistega, kar pripada drugemu, da pa tudi ne bomo dovolili, da bi se ukradla tisto, kar je naše. Tak je sklep vsega naroda. To so navodila, ki popolnoma jasno označujejo naše stališče v vsakem položaju in v vsaki konjukciji. Za nas Poljake ima svoj poln pomen ukaz, ki ga je objavil naš vrhovni šef in katerega je narekovala volja vsega našega naroda: Borili se bomo, da hranimo svojo neodvisnost v vsakih okoliščinah, pa če tudi bomo brez zaveznikov. Naj nihče ne dvomi, da je naša ljubezen do domovine manjša glede pravic in dolžnosti od ljubezni do domovine katerekoli drugega naroda. Poljski tisk, kateri komentira sedanji položaj, je popolnoma odločen in trden, a istočasno popolnoma miren.

Slovaki proti Poljakom

Tuka napoveduje »krajevno vojno med Nemčijo in Poljsko«, v kateri bo Slovaška dobila nazaj Javorino in Arvo

Bratislava, 24. avgusta. TG. Podpredsednik slovaške vlade prof. Tuka je izjavil poročevalcu agencije »United Press«:

»da bo Slovaška v najkrajšem času poskusila, da na miroljuben način doseže, da se ji vrnejo vse one pokrajine s slovaškim prebivalstvom, ki jih je zasedla Poljska. Poudaril je, da sledi slovaška zunanja politika v polnem obsegu smerne nemške zunanje politike. Po njegovem prepričanju je treba računati s krajevno vojno med Nemčijo in Poljsko, kajti Poljaki niso podobni Čehom in bodo kakor poskusili postaviti se v bran. Takšna vojna bi Slovaške ne prizadela in ji ne vsilila nikak-

Berlin, 24. avg. TG. Nemški listi objavljajo sedaj nekatere misli o tem, kako je prišlo do pogajanj s Sovjetsko Rusijo. Med njimi se je najbolj odkritosrečno izrazila »Münchener Neueste Nachrichten«, ki v uvdnem članku pravi sledeče:

»Sovjetska Rusija je v razdobju, ko je zunanjo politiko Rusijo vodil Litvinov, doživela neprestano razočaranja z zapadnimi velesilami. Posledica tega je bila, da so na Kremlju v Moskvi že v začetku majnika sklenili, da napravijo konec Litvinovi politiki. Ko je takrat na mesto odstavljene Litvinova Molotov sam prevzel polno predsedništva vlade tudi še vodstvo zunanje komisarijata, je bil s tem tudi že storjen korak, da dobi sovjetska zunanja politika tisto svobodo in prostost, kot jo imata nemška in italijanska zunanja politika.

Molotovo imenovanje je na zapadu Evrope povzročilo strah, ker so vsi čutili, da a tem polnočnim ruskim mišlim ne bo več mogoče tako postopati, kot z ljudmi Litvinovim. Ko pa se v naslednjih tednih v Moskvi ni nič posebnega zgodilo, so se na zapadu spet pomirili in so poslali v Moskvo Stranga, da nadaljuje pogajanja. Strang je svojim gospodarjem takoj poslal zelo izčrpano in odkritosrečno poročilo o položaju, ki ga je našel. Dejansko je imenovanje Molotova

Japonska se ne znajde

V Parizu govore o sporazumu Moskva—Tokio

Tokio, 24. avgusta. AA. Reuter: V tukajšnjih političnih krogih javno zastopajo stališče, da je nemška vlada s svojimi zadnjimi koraki šla preko temeljnih načel pakta proti kominterni in da ta korak ne more ostati brez posledic za nemško-japonske odnose. To stališče se zrcali v prikazu položaja, ki ga je objavila polslužbena agencija Domei. Dobro poučeni krogi potrjujejo, da naj-novejši dogodki odstranjujejo z dnevnega reda vse dosedanje velike načrte za ojačenje fronte proti kominterni. V teh krogih poudarjajo, da ima sedaj japonska vlada popolnoma svobodno roko glede svoje nadaljnje opredelitve do Evrope. Lahko se pričakuje, da bo v kratkem prišlo do konkretnih sklepov japonske vlade v tem smislu.

Tokio, 24. avg. AA. Reuter: List »Ni-Cini-Ci« komentira nenapadni pakt med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo in pravi med drugim, da dogodek ne bo ostal brez posledic na Daljnem vzhodu. List zahteva od japonske vlade, da pogleda novemu položaju v oči brez sentimentalnosti in da izvede neodvisno svoje ukrepe. List »Kokumin Simbun«, ki je neprestano priporočal vojaško zvezo med Japonsko, Italijo in Nemčijo, pravi, da doživlja Japonska zdaj po dveh letih boja na Kitajskem resnično krizo.

Zastopniki vojnega in mornariškega ministrstva so imeli večeraj sestanek. Kakor se je izvedelo, so se popolnoma zedinili glede stališča, ki ga bo Japonska zavzela v zvezi z najnovejšimi dogodki.

Predsednik privatnega sveta, knez Konoje, je danes dopoldne obvestil cesarja o mednarodnem položaju. Znano je, da je knez Konoje imel večeraj konferenco z Arito in Hiranumo. Načelnik oddelka za tisk v ministristvu za mornarico je na vprašanje časnikarjem, naj bi povedal kaj o sovjetsko-nemškem paktu, odklonil odgovor. Izjavil je samo, da je cilj japonske politike edine neodvisnost in samoopredelitev držav skrajnega vzhoda. Japonski vojaški in pomorski krogi še niso sklenili sklepa o vstopu Japonske v vojaško zvezo med Nemčijo in Italijo.

Pariz, 24. avg. AA. Havas. Iz Moskve poročajo, da ni pričakovati nemške objave komunikacije o večerajšnjih pogajanjih v Moskvi. Mislijo, da prepuščajo nemški pogajalci svojim ruskim tovarišem popolno svobodo, da sami odločijo, ali se jim zdi potrebno objaviti komunikacije ali ne. Opazili so, da ni bilo na letališču, ko je prišel von Ribbentrop in tudi ne na slovesnem sprejemu na nemškem poslanstvu nobenega japonskega zastopnika. Japonskega zastopnika tudi ni bilo pri slavnostni večerji.

Pariz, 24. avg. AA. Stefani. Spoči je v pariških političnih krogih krožila senzacionalna vest, da se pripravlja nekak sporazum med Moskvjo in Tokijem.

Japonci sedaj zahtevajo Kitaj

Rim, 24. avg. V nasprotju z govoricami, ki se razširjajo v javnosti, poudarjajo tukajšnji mero-dajni krogi, da je prepričanje japonske vlade, da bo iz pakta med Nemčijo in Rusijo Japonska izvela samo največji dobiček. Znano je namreč, da sta Francija in Anglija že storili korake v Tokiju, da bi se masševali nad Sovjetsko Rusijo, ki je, kakor v Londonu in Parizu pravijo, podlo izdala demokratične države.

V Tokiju, kjer so ta korak pričakovali, bodo seveda gledali, da si bodo pustili prijateljstvo Anglije in Francije na Daljnem vzhodu zelo drago

plačati. Francija in Anglija, ki sta ves čas, ko traja vojna na Daljnem vzhodu, podpirali Kitajsko z denarjem in orožjem, ne bosta mogli pridobiti prijateljstva Japonske drugače, kakor da se odpoveata vsem svojim političnim in gospodarskim predpravicam na Kitajskem. Japonski vojaški krogi naravnost zahtevajo, da mora Anglija svojo kolonijo Honkong vrniti Kitajski ter priznati novo Kitajsko pod japonskim protektoratom. Še bolj velja to za Tienin in Sanghaj, o katerih v Tokiju pravijo, da se ne bodo sploh več razgovarjali.

Toda položaj je kljub temu, kar predstavljajo te horendne zahteve japonske vlade, še bolj zapleten po tem, ker Anglija in Francija ne vesta, kaj bo Japonska ponudila demokratičnim velesilam kot protikoncesijo. London in Pariz bosta od Tokija brez vsakega dvoma zahtevala, da obrne svojo fronto proti Rusiji. Toda zelo neverjetno je, da bi to Japonska storila, ker se v zadnjem času sliši, da sta se Nemčija in Sovjetska Rusija dogovorili, da bo Moskva dala Japonski mir, da se ne bi vezala na azijskem bojišču, ko se v Evropi odigravajo vse bolj važni dogodki. Razume se, da bi to Tokio to sprjel z največjim veseljem in demokratični velesili, ki bi morali Japonski odstopiti vse svoje pravice v Kitaju, bi ostali brez vsakega plačila. Zato menijo v Rimu, da bi se na Daljnem vzhodu lahko nepričakovano zgodilo ravno tisto, kar se je zgodilo na zapadu, kar bi seveda pomenilo še hujši polom.

Šah v Zagrebu

Zagreb, 24. avg. b. Stanje po 2. kolu finalnega šahovskega turnirja je sledeče: Rajković 2 točki, prof. Gabrovšek in Gligorić 1 in pol točke, Rabar, Šorli, Šubarić 1 točka, Jerman, Šiška pol točke.

Belgrad, 24. avg. m. V današnjih službenih novinah je objavljena uredba, s katero je odvzeta koncesija radijskim družbam v Belgradu in v Zagrebu ter uredba o razlastitvi potrebnih radiofonije. Obe uredbi sta stopili v današnjim danu v veljavo.

Spomin na papeža-svetnika

20. avgusta je preteklo pet in dvajset let, kar je umrl papež Pij X., ki ga ima ves katoliški svet za svetnika. Ko je bil 4. avgusta 1903 izvoljen za naslednika Leonu XIII., je bil svetovni tisk razočaran. Kako neki — so modrovali vrhovi politike in kulture — je mogel kardinalski zbor povzdigniti v poglavarja Cerkve takega preprostega moža, čigar oče je bil krojač in običinski sluga zakotne vasice? Kako bi neki opravljal največjo ustanovo sveta beneški nadškof, ki je vsak mesec razdal zadnjo liro za reveže? Kako bi za velikim Leonom, ki je bil politična avtoriteta, kateri se je moral ukloniti celo Bismark, posegal v svetovne dogodke beneški patrijarh, ki se je čim mogoče manj pečal z zadevami visoke politike? »Pazite« — so rekali Benečani, ko se je po smrti Leona imenovalo med kandidati tudi ime kardinala Jožefa Sarto — »če naš patrijarh res postane papež, bo zapravlil ves Vatikan.«

Kakor vemo, Pij X. Vatikana ni zapravlil, ampak ga je napravil za središče velike cerkvene reforme po geslu: vse obnoviti v Kristusu. Od Lutrovega razkola ni bilo večjega papeža na področju preporoda katoliškega življenja, kakor je bil Pij. Preosnoval in preuredil je vse od duhovniške delavnosti in življenja laikov ter cerkvene uprave do karitativnega delovanja in kulturnih smernic Cerkve ter njenega prava, ki ga je poenotil, ko je zapovedal njegovo kodifikacijo. Kakor pravi pokojni švicarski škof dr. Gisler, ki je napisal najboljšo knjigo o pomenu in delu Pija X., je ta papež združil ljubezensko in pravno cerkev zopet v čudovito enoto. Toda Pija X. ni bilo samo za pravno stran cerkve in za njeno delovanje v duhu Kristusove ljubezni, ampak tudi za čistost njenega nauka, ki jo je ogrožal tako imenovani modernizem, ki je zagovarjal modernizacijo Cerkve po napačni prilagoditvi časovnim strujam, pomešanim s hudimi zmotami. Pij X. je vse te zmote v okrožnici »Pasceudi« obsodil in modernizem je kmalu spuhel v soncu katoliške resnice.

Pij X. se je v resnici izkazal za verskega papeža, česar pa nikakor ne smemo razumeti tako, kakor da bi bil zanemarjal političnega področja človeške delavnosti, ki nujno sega tudi v duhovno področje življenja omikane človeške družbe. Zasnoval je katoliško akcijo, ki hoče zakoreniniti prav vse panoge življenja v verskih osnovah človeške osebnosti in krščanske družbe. Ni mu šlo za to, da bi se versko in politično področje pojmovala kot izključujoči se nasprotji, ampak kot živo soglasje, v katerem vera poduhovlja vse posvetne odnose v družbi, čije namen je v izveličanju posameznika in v večnem blagru krščanskega človeštva.

Ko je bil Pij X. svoje veliko preporočilno delo sredi najhujših duhovnih borb, ki so že takrat napovedovale današnjo globoko krizo človeštva, postavil na trdne osnove in je bila Cerkve po njegovi zaslugi notranje utrjena ter okrepljena proti nevarnosti časovnih zmot ter prečiščena, je izbruhnila svetovna vojna. Vemo, kako je Cerkve premagala vse težkoče in posledice, ki jih je rodila bojna vihra, iz katere je izšla kot edina ustanova, v kateri je mogoča korenita nrastrvena obnova vsega človeštva. Zato ni čudno, da se je krščanski svet ob petindvajsetletnici smrti Pija X. spomnil tega svetega poglavarja Cerkve s posebno globoko hvaležnostjo in trdni zavesti, da ni rešitve naši kulturi nikjer, kakor samo v njej.

Zborovanje Slomškove družbe

Brezje, 23. avgusta.

V ponedeljek popoldne in v torek vse jutro so se od vseh vlakov zgrinjali učitelji Slomškari na Brezje. Imeli so svoj letni občni zbor, ki ga običajno tako radi prirede na Brezjah. Letos so zborovali že 30-ih na Brezjah. Večkrat so tudi prirejali 2—3 dnevne vzgojne in socialne tečaje; vsaka prireditev na Brezjah je namreč tako priljubljena, da se udeleženci vedno znova odločijo za ta kraj. Tako tudi Slomškari. V ponedeljek zvečer so že v precejšnjem številu opravili sv. spoved in v torek zjutraj si jih videl že pri najzgodnejših sv. mašah pristopati k sv. obhajilu. Prihajali pa so novi od vseh vlakov in jim je prva pot držala v cerkev. Ob 9. pa jih je prišlo največ. Pevci so odšli na kor, pristopil pa je duh. svetnik Čadež, dolgoletni odbornik Slomškove družbe, ki je imel sv. mašo. S kora so donele prelepe Marijine pesmi, cele vrste učiteljev in učiteljic pa so se ob tej pozni uri pristopali k sv. obhajilu, ko so imeli za seboj nekateri že 30 km pota. Po sv. maši pa je bilo zborovanje, združeno z občnim zborom, v samostanskih dvorani, ki že leto za leto nudi gostoljubje. Zato le, da je bila dvorana mnogo premajhna, da bi mogla sprejeti vse zborovalce; namestili so se po hodniku in še na dvorišču.

Predsednik Slomškove družbe Ivan Štrukelj

Nagovor predsednika Štruklja

Zborovanje je pričel družbeni predsednik gospod Štrukelj, ki je uvodoma pozdravil v prvi vrsti zastopnika bana, bana. inspektorja gospoda S. Kranjca, ki je istočasno zastopal tudi prosvetni oddelek banske uprave; pozdravil je zastopnike društev, kakor zastopnika Katehetskega društva prof. Pavlina, predsednika Krščanske šole dr. Dermastia, dočim je odbor poslal pozdravno brzojavko, zastopnika Kmečke zveze podpredsednika Puša in tajnika Finca. Nadalje je pozdravil drž. poslanca Dolence in Teuerschuha, vsi duhovščino, ki je bilo to pot izredno veliko, saj vsak duhovnik vsaj enkrat v letu tudi prihiči k Mariji Pomagaj, in so se istočasno udeležili tudi zborovanja katoliških vzgojiteljev, ki z njimi skupaj delajo za ljudsko prosveto. Pozdravil je tudi sestre redovnice; nadalje tudi vse okrajne šolske nadzornike, vse upravitelje in vse res števne učitelje in učiteljice, zlasti mlade, katerih je bilo izredno veliko. Posebno pa je pozdravil še oba predavatelja.

Prebral je potem dole brzojavne pozdrave, tako od g. predsednika senata dr. Korošca, ki je bil zadržan in ni mogel osebno priti, dalje na počitnice se mudječega banskega šolskega nadzornika Bobiča, nadzornika Rusjana in številne pisarne pozdrave in opravičila članstva, med drugimi zlasti lepo pismo lavantinskega škofa dr. Tomažiča in Narodnega odbora KA.

Pred prehodom na dnevni red je predsednik predlagal brzojavne pozdrave in izraze vdanosti Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. kralji. Vis. knezu namestniku Pavlu, slovenskima škofoma dr. Rožmanu in dr. Tomažiču, predsedniku senata, slovenskemu voditelju dr. Korošču, namestniku prosvetnega ministra dr. Kreku, g. banu dr. Natlačenu, kar so zborovalci odobrili z burnim aplavzom, zlasti za našega mladega kralja, ki letuje v bližini.

Pozdravi

Pozdrave gospoda bana, ki je bil sam zadržan, je prinesel g. banski inspektor prof. Kranjc, ki je v daljšem govoru označil Slomškova načela v vzgoji za vekotrajna, ker temelje na božjem nauku in večnih vrednotah. K njim se vračajo v današnjih materialističnih časih vsi, ki jim je mar resnične kulture naroda. Zelen je v imenu gosp. bana in banske uprave, da bi Slomškova družba vsestransko napredovala in bi tudi to zborovanje prineslo najlepših uspehov.

Za njim je pozdravil predsednik Krščanske šole dr. Dermastia, ki je poudarjal, da se sestrski organizaciji gojita čim tesnejši stiki med šolo in domom in gojita s svojim delom tiste kreposti, ki so v današnjih materialističnih časih najbolj potrebne, predvsem ljubezen do Boga in do bližnjega, iz katerih nastane krščanska pravičnost, resničen sporazum in odkritost od osebe do osebe. Obe pa zahtevata in gojita tudi tako vzgojo, ki vodi otroka do tega, da se zaveda, da je otrok slovenskega naroda in tistega stanu, ki so ga njegovi starši s trudom in znojem priznali za svojega. Po taki vzgoji bo otrok tudi znal spoštovati svobodo, lastno in tujo, in mora nastati med Slovenci res tako sožitje, da nas ne bo zmožel nihče. Četudi je vzgojitelj, ki se oklepajo katoliških načel, v primeri s celotnim številom učiteljstva v Sloveniji le manjša številica, vendar je treba poudariti, da tu vodijo načela in bodo privedla do končne zmage. Predsedniku, temu skromnemu, a tako odličnemu vzgojitelju, pa želi predvsem trdnega zdravja, da bo vodil svojo ljubljeno Slomškovo družbo do končnih zmag.

Prof. Pavlin je pozdravil v imenu Katehetskega društva, ki že polna desetletja skupno deluje s Slomškovo družbo.

Banski referent Puš je nato pozdravil v imenu Kmečke zveze, najštevilnejše organizacije v Sloveniji, in tudi v imenu g. načelnika kmetijskega oddelka, ki cenijo katoliško učiteljstvo in njegovo delo. Ker naš kmet potrebuje pomoči, da se otrese čudne miselnosti, ki ga tako rada odvrača od rodne grude, prosijo zbrano učiteljstvo, da zastavi svojo moč in ves svoj vpliv pri otrocih,

ki jih vzgaja in oblikuje v nežni otroški dobi, da bodo vlijubili svojo rodno grudo, da se je bodo oklenili z vso ljubeznijo in jo obranili vsakršnega sovražnika. Da ohranimo zemljo in njega, ki jo obdeluje, moramo storiti vse. Prepričan je, da bo učiteljstvo, ki je poleg duhovnika tisti, ki je bil kmetu vedno v pomoč, rado storilo vse, kar le more storiti za kmeta.

Prof. Boje je pozdravil v imenu Slov. straže in prošil za sodelovanje pri narodnoobrambnem delu. Predlagal je, naj bi se v okrilju Slomškove družbe ustanovil krožek s samo tem delokrogom.

Nadzornik Grad je prinesel pozdrave poslanca dr. Šmajda, ki je bil službeno zadržan, da se ni mogel udeležiti zborovanja, ki mu pa želi uspešen potek.

Kmet in šola

Po vseh teh pozdravih je dr. Brumen pričel s svojim predavanjem »Kmet in šola«. V uvodu je povedal, kako je dr. Krek ustanovil kulturno organizacijo Prosvetno zvezo, ki dela v prvi vrsti za kulturni napredek kmeta, in kako prava organizacija trdno drži Krekovo pot ljudske izobrazbe. Sporazumno s Kmečko zvezo je prav v zadnjem času sestavila program za to delo v smislu ljudske visoke šole. K temu delu bodo povabljene vse kulturne organizacije, da bodo enotno in v zvezi med seboj v prihodnjih letih izvršile ta program. Ker bo program objavila matica prosvetnega dela, Prosvetna zveza, se ne bomo dalje mudili ob njem. Povedati moramo le to, da se je vse učiteljstvo enoglasno pridružilo in obljubilo svoje sodelovanje v novem pravcu, saj je vse doslej imela Prosvetna zveza največ in najvztrajnejših delavcev iz vrst katoliškega učiteljstva. Slomškova družba, ki je že vsa desetletja verno hodila po Slomškovih potih, bo svoje članstvo-radevolje dala na razpolago za širjenje kulture v novem programu v prid stebri našega naroda — slovenskemu kmetu.

Temo »Delavec in šola« je obdelala upravljateljica Krista Hafner. Kakor je slovenski kmet prvi stebel slovenskega naroda, tako je delavec drugi stebel, saj vidimo, da se Slovenija leto za leto bolj in hitreje industrializira. V lepo zasnovanem predavanju je pokazala, kaj naša šola in naša društva delajo, da delavca narodu ohranimo. Delavec cenijo izobrazbo. Je pa mnogo ovir, ki se mu stavijo na pot do izobrazbe. Že šolskemu otroku se, bodisi kmečkemu, bodisi delavskemu, stavijo ovire, da ne more tako redno obiskovati šole, kakor je to potrebno, da bi dosegel temeljito prvo izobrazbo, na kateri bi bilo pozneje možno izobrazbo razširiti in poglobiti. Slabe stanovanjske razmere, nestanovitnost dela in zasluzka, menjava kraja in dela, vse to so ovire, ki jih je treba odstraniti. V prvi vrsti pa je treba preprečiti, da se delavec ne odtuji svojem, domu in narodu. Za to je potrebno dvojce: da omogočimo delavstvu take življenjske pogoje, da bo lahko živel, ne le sam, ampak vsa njegova družina, in pa, da ga duševno preusmerimo, da bo rad delal. Za ugodnejše življenjske pogoje bo pač morala skrbeti javna uprava. K drugemu pa tudi mi lahko prispevamo in zlasti učitelji v šoli. Doslej je delavec videl le svoje težko delo, le umazanost in težo dela. To je vpliv internacionalne. Mi pa nočemo onega mrkega življenja v neprijetno delo, ampak hočemo dati našemu delavcu k delu sonca in toploto. Delavcu manjka lepega v domu in življenju. Že v šoli naj učitelj poskrbi, da delavske otroke vzgaja tako, da čutiljo in doživljajo lepoto in toploto, ki jo je Stvarnik polno mero položil v našo zemljo in naše kraje. Pokazati jim jo je treba in dokazati, da je ta lepota za vse in ni nikomur prikrašana. Ne vedno tarnati in šebajati o trdoti dela, o težavah pri delu in trudu in znoju, ki ga delo zahteva. Raje označiti iskrico veselja, ki jo dobro opravljeno delo prilepi, in paziti, da ta ne ugasne, ampak se razplamti v lepo ljubezen do dela in dolžnosti. Opozorila je na Zupančičevo »Dumoc in na »Kroparsko pesem«. Predavanje pa je izvenelo v nujno zahtevo, da moramo kakor kmeta, tudi delavca ohraniti našemu narodu!

Pri živahnem razgovoru, ki se je razvil o obeh predavanjih, so sodelovali: Grad, Guna in cela vrsta drugih, se izkristalizirala ugotovitev, da če varujemo kmeta in ga prav usmerjamo v kulturo, varujemo že tudi delavca, saj se naše delavstvo zbira povečini iz kmečkih ljudi in pa seveda tudi, da bomo po kmetu pridobili tudi delavca. Kakor gojimo kmečko, moramo gojiti tudi delavsko zavest. Prof. Boje pa je še pristavil, da bi se tovrstno izobraževalno delo kaj lepo dalo združiti z obrambnim delom.

Občni zbor Slomškove družbe

Po tem razgovoru je prišel na dnevni red občni zbor. Iz poročila tajnice je razvidno, da se je delo v Slomškovi družbi v zadnjem letu silno razmahnilo. Najlepsi sad tega dela je pač dom za naraščaj, ki se je v zadnjih mesecih v Marijanšču s skupnostjo Kmečke zveze in Slomškovega doma dvignil iz tal in s prihodnjim šolskim letom prične z obratom. Razveseljivo je, da je organi-

Pilot izpušča goloba-pismonoša.

zacija dobila svoje lokale, kjer se razni odbori posvečajo tihemu, a tako koristnemu in lepemu delu.

Blagajniško poročilo je pokazalo veliko ekonomsko spretost na videz tako malega denarnega obrata, ki pa se tako skrbno porablja v zgolj kulturne namene. Predsednik šolskega oddelka Vider je poročal o delu tega oddelka, ki prav za prav ne more pokazati svojih uspehov, ki pa so na znotraj največje važnosti. Predsednik kulturnega oddelka Pečjak je potem poročal o velikanskem delu, ki ga je ta oddsek izvršil v minulim poslovnem letu, ko je oskrbel izdajo učbenikov za ljudsko in meščansko šolo. Knjige se bodo uvedle že v novem šolskem letu. Predsedniki podružnic so oddali pismena poročila.

Sledilo je še poročilo o upravi Vrta, ki ga je podala upravnica Sadarjeva, ki je kakor naša ustvarjena za to delo. S kolikim razumevanjem, praktičnim znanjem in ljubeznijo kakor čebela dela dan za dnem, da je uspeh uprave tako lep!

Urednik Vrta nadzornik Ločniškar pa je v pesniških besedah podal kratek pregled o zadnjem letu in se spomnil na Vrta 70 letnico, ki jo proslavi z jubilejno številko, ki je že izšla.

Porjaveti morete sedaj na 2 načina:

1. Lahko se polagoma navadite na sonce, kar je najpametnejše. V tem primeru uporabljajte kremo NIVEA!
2. Lahko pa ostanete tudi dolgo na soncu in hitro porjavite. Tedaj potrebujete ULTRA-OLJE-NIVEA s pojačano zaščito pred pekočimi svetlobnimi žarki.

Golob pri vojakih

Najstarejše in najbolj zanesljivo sredstvo za tiho prenašanje vesti

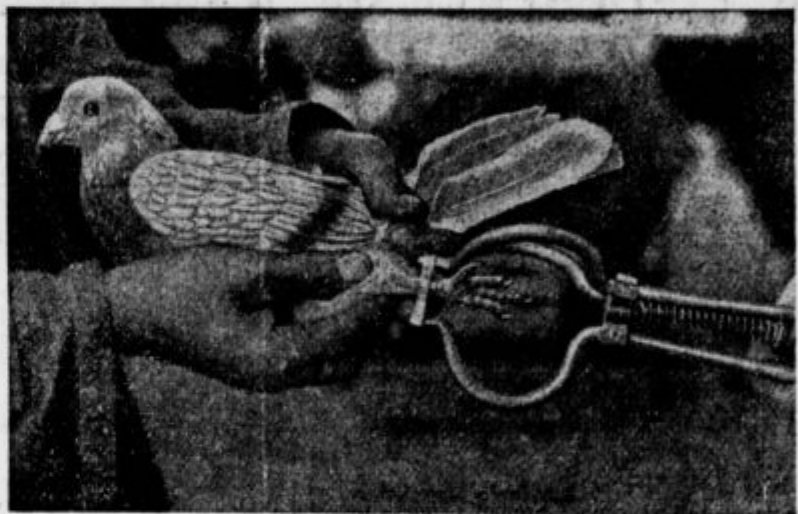
Avgust in september sta najbolj primerna meseca za šolanje golobov-pismonoš. Vse postaje s temi krilatimi pismonoši skušajo izriniti lepe jesenske mesece in pošiljajo v ozračje svoje »moštvo«, ki se nad krajem v velikih višinah razide in jo vsak jadrno ubere v svojo smer, proti gnezdju, iz katerega je prišel. Golob-pismonoša ima čudovit čut za smer. Na razdaljo tisoč in še več kilometrov najde pot do svojega gnezda. Že navadnega goloba je težko odpeljati iz gnezda. Marsikdo, ki si je hotel nabaviti te prijazne živalice, je razočaran gledal za njimi, ker so mu vedno ušle in se vrnile nazaj k prodajalcu. Treba je odpeljati prav mladega goloba in ga imeti dolgo časa zaprtega, sicer ga ni mogoče navaditi na novi dom. Še bolj pa se ta možnost razvije v golobih-pismonoših, za katere izbirajo posebno krepke vrste, dobre letalce, in še te urijo in vadijo na čimdalje večje razdalje. Tako je nastala med golobi čisto svoja vrsta: golob-pismonoša, ki je posebna pasma, kot so posebne pasme med psi, konji in drugimi živalmi.

Veliko znanstvenih sporov je že bilo, na čem sloni ta zmožnost golobov. Ko je znanost odklonila razne teorije o kozmičnih žarkih ali posebnih električnih valovih, čimdalje bolj prodira mnenje, da golob najde svojo pot samo s pomočjo oči in čutov za sonce. Golob izredno dobro čuti položaj sonca, ta mu daje prvo smer, dokler ne pride nad znani kraj, kjer se znajde po oblikah pokrajine. Zato se v megli ali ponoči le nerad spusti na pot ali pa zaide. V zadnjem času pa jih skušajo izvežbati tudi za take polete.

Izvežban golob-pismonoša preleti v 1 uri 50 do 100 km. Za začetek jih spuščajo iz košar, v katerih so jih odpeljali, kakih 10 do 20 km daleč od njihovega gnezda. Nato jih vozijo čimdalje dalj in starejša živalca najde pot tudi na daljavo 600 do 1000 km! Vesti prenašajo v mikroskopsko majhnih fotografijah, ki so zvite v majhnih aluminijastih cevčicah in jim jih pritrdijo na srednje pero v repu ali pa na nogo. Ko prileti na namembno postajo, mu pošiljko odvzamejo in pod drobnogledom preberejo. Na ta način more golob prenesti vsebino dvanaestih izvodov velikega časopisa!

Golob - prvi raznašalec važnih vesti

Prvega goloba je izpustil oče Noe iz svoje ladje, da bi na ta način izvedel, koliko so vode že upadle. In vrnil se je z oljčno vejico v kljunčku.

Golobu pritrjujejo na nogo dragoceno pošiljko.

Gotovo je torej že Noe vedel, da se bo golob najbolj zanesljivo vrnil nazaj. In v orienču goloba kot pismonoša sploh nikoli niso opustili. V dobi faraonov so jih poznali egiptovski mornarji, ki so jih z ladij pošiljali v svoja pristanišča. Tudi Rimljani so jih imeli in Julij Cezar je pri svojih vojnih pohodih po Galiji že vozil s seboj golob-pismonoše za vojaške namene. Pred svetovno vojno (1146—1170), ki je imel naravnost vzorno urejene postaje s temi krilatimi pismonoši, ki so mu raznašali ukaze po obširnem kalifatu. Tatarski poglavarji so na svojih pohodih po golobih sporočali nazaj o novih osvojitvah. V Evropi so se jih najprej posluževale velike banke, ki so po njih sporočale svojim vezavam gibanje cen.

V novejši dobi se je zanimanje za te vrste pošto najbolj poživilo v času obleganja Pariza (1870/71), ko je glavno francosko mesto skozi sovrani obroč po golobih prejelo 115.000 vesti! Od takrat so v vseh državah začeli gojiti golob-pismonoše za vojaške namene. Pred svetovno vojno je imela Nemčija z zasebnimi gojitelji teh golobov pogodbo, da ji bodo v potrebi dali na razpolago gotovo število teh porabnih živali. In v svetovni vojni je imela Nemčija 120.000 golobov, ki so jih gojili v 500 deloma stalnih, deloma premakljivih golobnjakih. Avstrija jih je imela 10.000 in so se zlasti izkazali v gorovjih.

Pred 40 leti je takega goloba poslal nazaj na Norveško raziskovalec Andree, ki je v balonu poletel na severni tečaj. Golob je dobro opravil dolgo pot in prinesel vest, kje je ekspedicija in da je »na krovu vse v redu«. To je bila zadnja vest o raziskovalcu, ki je ostal v večnem ledu. In tudi še danes, ko je že toliko najmodernejših sredstev za pošiljanje vesti, tudi nevidno in neslišno, golob-pismonoša še ni odslužil. Njegova prednost je v glavnem v tem, da vest, oddano s tehničnimi pripomočki, kdorkoli ob kakem skritem sprejemniku lahko ujame, goloba pismonoša pa ni lahko ujeti, in pa v tem, da je mnogo lažje prenesti krotko živalico kot pa vse tehnične naprave n. pr. za brezžično poročanje. Zato golobe jemljejo s seboj ekspedicije, ki gredo v visoke in nevarne gore, kjer bi težko na kak drug način mogli stopiti v zvezo z dolino. Manjši obrežni parniki, ki še nimajo radijskih postaj, vozijo golobe s seboj, da se jih poslužujejo v nujnih primerih. Drvarji v samotnih pokrajinah, nadzorniki daljnovodov, podeželski zdravniki na Norveškem, Fin-skem, Japonskem in v Kanadi, oddaljeni farmerji v Braziliji — povsod v takih okoliščinah je še golob v rabi in odlično služi človeku v njegovih stiskah. Na Japonskem jih imajo tudi večji dnevniki, samo »Tokio Asahi Shimbun« ima nad tisoč teh krilatih dopisnikov. Visoko na strehi nebo-tičnika, v katerem je uredništvo, imajo svojo postajo s posebnim urednikom za to pošto.

Po zahodnih evropskih državah je veliko društev, v katerih so včlanjeni zasebni gojitelji golobov pismonoš in imajo tudi svoja glasila. Golobe pošiljajo sem in tja in preizkušajo njihove sposobnosti. — Seveda ta šport ni brez žrtve. Ne dospel vsak golob v svoje gnezdo. Preseneči ga nenadna nevihta, v kakem zavetju hoče počiti, pa ga zaloti jastreb... Vsaka taka izjuba je za lastnika velika škoda, ker veliko truda in potrpežljivosti je treba, da izuri novo živalico, ki jo more spet poslati na velike razdalje.

Prispevajte za osrednji prosvetni »Slovenski dom« v Ljubljani!

Spomenik golobom-pismonošem v Lille-u, Francija

Droblne novice

Koledar

Petek, 25. avgusta: Ludvik, kralj. Patricija, devica.
Sobota, 26. avgusta: Cefirin, papež. Bernard OL, spoznavalec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je v visoki starosti mirno v Gospodu zaspal gospod Franc Marn, železniški uradnik v pokopu. Pogreb bo v soboto ob 4 popoldne izpred mrtvašnice Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanaki cesti 9, na pokopališču k Sv. Križu. Naj mu eveti večna luč! Zalujocim naše iskreno sozaljel

Osebnostne novice

— Poroka. Na Jesenicah sta se poročila gospod Vinko Mazi iz Mojstrane in gospodična Mirtl Ela iz Jesenic. Čestitamo!
— Upokojen je inženirski narednik vodnik III. razreda Ivan Kandito.

— Družba sv. Mohorja izda v prvih dneh septembra prvi del Moderndorferjeve Slovenske začetnice.

— Državno priznana Trgovsko učilišče Robida s pravico javnosti. Ljubljana, Trnovska ulica 15, vpisuje v enoletni trgovski tečaj vsak dan. Dijaki zavoda imajo ugodnosti rodbinskih doklad, želez. vozniht kart itd. kakor dijaki državnih šol.

— Sprejem gojencev. V podčastniški eskadron konjeniške šole (prej konjeniška podčastniška šola) v Zemunu in v bolnišarsko podčastniško šolo bo sprejetih s 1. novembrom oziroma 1. oktobrom t. l. večje število gojencev. Reflektanti ne smejo biti mlajši od 18 oziroma 17 in ne starejši od 21 let. Sprejemni pogoji so razvidni iz »Službenega vojnega listca str. 1403 do str. 1410, ki je interesentom na vpogled pri pristojnem vojnem okrožju in na vseh orožniških postajah.

— Koroško okrožje Fantovskih odsekov in Dekliških krožkov priredi v nedeljo, dne 3. septembra v Guštanju mladinski tabor. Popoldne po sprejemu gostov je sv. maša in zborovanje, popoldne pa telovadni nastop. Bratje in sestre iz sosednjih okrožij! Koroška nas kliče! Bratje in sestre izpod Pece in Uršlje gore nas vabijo. Odgovorimo se njihovemu vabilu!

Proti mrazu — peč!

— Vpisovanje v državno priznani Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2 (Dopisna trgovska šola) je vsak delavnik med uradnimi urami. Učenci tečaja uživajo vse ugodnosti, ki veljajo za redne učence državnih šol. Prospekti so interesentom brezplačno na razpolago.

— Truplo neznanca najdeno. V Mednem pri St. Vidu nad Ljubljano so večerj našli truplo neznanega moškega. Obleden je bil v dolge črte hlače in suknjič, oboje modre barve. Telovnik pa je ležal popolnoma nepoškodovan, za truplom. Spodnje perilo je sive barve in zelo fino. Imel je skoraj nov klobuk, kje je bil kupljen, se ni ugotovilo, ker je bila trdka zabrisana. V čeljustih mu manjka zgornji sekalce. V hlačnih žepih so našli dva robčka, zlikana in zložena. Na enem robčku je črka »G«. V denarnici za drobšč je bilo 22 dinarjev drobšč, v veliki denarnici pa ničesar razen listka, na katerem je bila napisana številka 14. Imel je dolge črne lase. Star je do 40 let. Truplo je ležalo najdalj od 9. avgusta, ko so našli del nekega časopisa od 9. avgusta. Nekoliko proč od trupla so našli tridesetinsko stlatinsko steklenico. Verjetno je, da je v tej steklenici prinesel vodo in vanjo stresel kakih 30 praškov nekega mamila (veronala?), kar je potem izpil. Skoraj gotovo gre za samomor. Če bi kdo po gornjih podatkih pokojnega spoznal, ali če kje pogrešajo koga, naj to sporoče okrajnemu sodišču v Ljubljani ali pa orožniški postaji v St. Vidu nad Ljubljano.

— Poslušite se Putnikovega posebnega vlaka v Belgrad. Odhod 2. septembra zvečer. Povratek 5. septembra zjutraj. Cena 145 din. Prijave v vseh biljetarnah Putnika Slovenije.

Preprečeni zločini Roganove tolpe

Aretirani čevljar Jazbinšek je zelo govorjen, in je izdal vse načrte razbojnikov

Maribor, 24. avg.

V Studencih pri Mariboru pač nihče ni slutil, da živi v njihovi sredi tako nevarna razbojniška tolpa, katero je vodil znani Rogan. Sedaj pa, ko je večina njenih članov že pod ključem, se razgrinja obseg izvršenih zločinov, obenem pa tudi načrti razbojnikov za druga, še dosti hujša zločinska dejanja. Kakor smo že poročali, so prijeli sedaj tudi čevljarja Ivana Jazbinška, ki je Rogan prvi izdal zaradi ljubosumnosti. Jazbinšek je imel zelo slabo vest, pa je pobežal najprej v Zagreb, od tam pa v Presečno pri Planini, kjer se je zatekel na dom svojih staršev. Tam ga je presenetila v spanju patrulja orožnikov od Sv. Jurja ob jetni železnici ter ga aretirala. Jazbinšek je nevaren ptič, že petnajstkrat je bil predkaznovan. Večkrat so ga iz St. Jurja privedli v Maribor ter ga izročili orožniški postaji v Studencih. Tam sta ga začela zasliševati poveljniki mariborske orožniške čete kapetan Mavrič in poveljnik mariborske orožniške postaje narednik Zagar. Jazbinšek je bil zelo govorjen, pa je priznal vse, kar je Roganova tolpa zakrivila. Vso noč so ga potem še vozili okrog, da je na posameznih mestih opisal vse zločine. Tako so sedaj z Jazbinškovim priznanjem razkrinkani vsi zločini Rogana in tovarišev, ki so res velikega obsega.

Najprej je Jazbinšek opisal cerkveni rop na Polskavi. Priporočeval je, da se ne napotijo tja Rogan, Peša in on sam. Šli so ponoči ter so imeli najprej namen oropati poljskavškega župnika. Rogan in Peša sta imela v žepih vrvi, s katerimi so hoteli župnika zvezati, če bi se bil branil, bi ga pa bili ubili. Pred župniščem jih je pa pregnal pes s svojim lajanjem. Nato so se okrog 4 zjutraj lotili cerkve. Oropali so iz tabernaklja monstranco in kelih, iz pušice pa so vzeli nekaj drobiža. Cerkevne posode so zavili v prt ter jih zakopali v gozdu posestnika Vrecla v Zgornjih Hočah. Pod velikim borom so z noži izkopali pol metra globoko luknjo, v katero so skrili dragocenosti ter jih pokrili s listjem in borovimi iglami. Rogan je vzel s seboj na ta pohod v stekleničici neko kiselino za prepoznavanje zlata. Nameravali so napraviti na monstranci in kelihu poskus, če sta zares iz zlata.

— Vpisovanje v enoletno državno priznano trgovsko učilišče »Christofor učni zavod« — s pravico javnosti — Ljubljana, Domobranska cesta 15 se vrši dnevno dopoldne in popoldne. Šolska izvestja in novi ilustrirani prospekti brezplačno na razpolago pismeno ali osebno. — Največji in najmodernejši zavod te vrste v državi. Novo šolsko poslopje! Edinstvena strojeopisnica s 50 pisalnimi in računskimi stroji. Zavod je potrjen od ministrstva, ima pravico javnosti (veljavnost izpričeval, rodbinske doklade, železniške karte). Šolnina zmerna. Zadržite svoj prospekt.

Peč na velesejmu — !

— Rejec malih živali 8. številka je izšla s ledečo vsebino: Kako vzgajamo kokoši jajčarice — To in ono iz reje kokoši — Pekinška rasa ameriške reje — O plemenjenju kuncev — Prehrana kuncev — Uspešna reja kuncev — Vzorni hlev za 15 kokoši, kozo in 6 kuncev (načrt) — O mehkužcih — Sirote (podlistek) — I. Ban. razstava malih živali v Ljubljani od 2—11. septembra — Zvezna efektivna loterija, žrebanje 10. septembra — Društvene vesti — Drobšč — Po tujem svetu — Književnost — Posvetovalnica — Za smeh in kratak čas — Tržne cene. Letna naročnina listu je samo din 30.— in se naroča pri Zvezi, Ljubljana, Karlova ulica 19.

Naše osrednje ognjišče:

»Slovenski dom«

naloga letošnjega leta!

— Romarji, ki so bili v nedeljo 20. avgusta na Sv. Gori pri Gorici, so darovali za Baragovo semenišče 880 din.

— Pedikura je modernemu človeku neobhodno potrebna — toda, da je uspešna, morate rabiti tudi SANOPED. Glavna zaloga: drogerija Jančigaj, Ljubljana, Krekov trg.

Po kopanju izvrstno teknejo okusne Slamičeve pastete

— Izpropano stanovanje. Prejšnjo nedeljo je bila na Trebelnem gasilska veselica, pri kateri je sodelovala domača godba. Ko se je malo pred 9 zvečer vrnil z veselice na svoj dom trebelški organist, kapelnik godbe Ferdo Zupančič, je našel svoje stanovanje vse izpropano. Vlomilci, katerih še niso izsledili (četravno ne bodo daleč izven vasi), so odnesli Zupančiču vso obleko, čevlje, novo suknjo, perilo, dve uri in nad 600 din lastnega in društvenega denarja, v skupni vrednosti nad 4000 dinarjev, tako da je revež brez vsega. Sroča, da je par dni prej vsaj kroje fantovskega odseka spravil na varno, da jih niso tatovi odnesli ali uničili. Vlom je moral, po vseh znakih sodeč, biti skrbno pripravljen in organiziran. Tudi časa so morali vlomilci imeti dovolj, ker so tudi v kuhinji vse prebrskali in pojedli večerjo, ki je bila pripravljena za štiri osebe.

Javno kopališče v Križah pri Trzinu

Svoječasno smo že poročali, da gradi v Križah gostilničar g. Zupan javno kopališče. Danes je kopališče dograjeno in tudi oblastveno potrjeno. Kopališče je oddaljeno od postaje Križe-Golnik 10 minut in leži blizu ceste na Golnik. Stevilni tuji, ki se prihajajo kopat, izjavljajo, da leži to kopališče na najlepši legi, kar si jo more človek zamisliti. Sonce začne kopališče obsevat zjutraj ob 8 in do zahoda. Kopališče ima dva bazena, otroški in glavni bazen. Prvi je dolg 3,6 m, glavni pa 30x10 m, slednji je globok ob 80 cm do 5 m. Na severni strani kopališča je skakalni stolp s tremi skakalnimi deskami. Prva plošča je 3 m, na njej pa je tudi prožna deska, druga 5 in tretja 8 metrov nad vodno gladino. Kopališče ima začasno le 40 kabin in prav toliko omaric. Med kabinami je montirana prha, pod katero se mora sleherni kopalec umiti pred vstopom v glavni bazen. Pri-

Slovenjegoriški kmečki tabor

Dan slovenskega delovnega in kmečkega ljudstva, manifestacija slovenske in stanovske misli ob severni meji, v nedeljo, 3. septembra 1939

v Sv. Lenartu v Slovenskih goricah

pomnil bi še to, da se voda greje na strehi in da doseže 30 stop. C.

Otvoritev kopališča je bila zaradi zlobne roke, ki je spustila zadnjo noč vso vodo iz bazena, preložena na nedeljo, 27. t. m. ob 2 popoldne. Pri otvoritvi sodelujejo športniki iz Trčija. Po otvoritvi bo velika domača veselica na vrtu g. Zupana. Opozorjamo vse prijatelje vodnega športa in prijatelje zabave, na taj dan priredijo izlet v Križe.

Gospodu in gospe Zupan pa k dograditvi kopališča najiskreneje čestitamo in želimo mnogo uspeha.

Prosnetni praznik v Voklem

Poročali smo že o našem prosnetnem domu in da ga bomo na Jernejevo nedeljo, 27. avgusta slovesno blagoslovili. Našemu poročilu dodajamo le, da je že sedaj vse polno obiskovalcev, ki si ogledujejo novi dom. Vsakemu je všeč. Zato naj nikdo ne zamudi nedeljske slovesnosti v Voklem!

Vabimo prav posebno lepe narodne noše in Fantovske odseke ter Dekliške krožke, da pridejo v čim večjem številu. Pridite točno ob dveh popoldne na zbirališče v sredi vasi. Od tu bo šel sprevoz po vasi v cerkev k litanijam. Takoj po litanijah bo sprejem pokrovitelja gospoda bana, nato pa bo g. dekan Škerbec blagoslovil novi dom. Po blagoslovitvi bo slavnostni govor g. dr. V. Brumna. Telovadni nastop domačih telovadcev z zanimivimi vajami pa bo med veselico na posebnem odru. Pripravili smo tudi bogat ribolov, da se bo vsakemu splačalo loviti ribe. Dobitki so velike vrednosti kakor zaboj sladkorja, lepa odeja, krane moške hlače, ženski puloverji, par čevljev itd. Vseh dobikov je šest stoš. Skupna vrednost vseh dobikov znaša tri tisoč dinarjev.

Vabimo vsa tudi k sprejemu botra in botrice v soboto zvečer ob osmih. Takoj po sprejemu bo slovesna akademija e prav lepimi točkami. Posebej se vabimo Kranjčane, da pohitite po lepi gozdni poti preko novega mostu v našo vas!

Kranj

Kakor smo že objavili, smo v Kranju odprli podružnico Jugoslovanske tiskarne in knjigarnice in podružnico »Slovenec« itd. v hiši gosp. Majdiča (v isti hiši, kjer je Okrajno sodišče).

Vljudo sporočamo, da morete v naši podružnici v Kranju kupiti vse pisarniške potrebšine: nalivna peresa, tinte, tuše, risalne priprave, pisemski papir, različen pisarniški papir itd. Če bi kdo rabil kaj posebnega, kar ni običajen predmet, ki ga pisarne rabijo, naročite vseeno v naši podružnici, kajti v dveh dneh Vam bo preskrbela zaproseno.

Bliža se začetek šole. Ako hočete evojim otrokom kupiti poceni šolske potrebšine, pojdite v našo podružnico. Šolskih knjig ni treba več naročati v Ljubljani; prihranili si boste pota in stroške naročila, kajti v naši podružnici v Kranju dobite knjige za vse razrede ljudskih, mesčanskih, srednjih ter raznih strokovnih šol. Tudi informirali Vas bodo v naši podružnici, kakšne knjige rabite za ta in ta razred te in te šole.

Prav tako lahko dobite v naši podružnici vse leposlovne (romane, povesti), znanstvene in druge knjige domačih in tujih založb. Prav tako razne knjige v tujih jezikih.

Revije, modne časopise itd. domače in tuje dobite ali pa jih lahko naročite v naši podružnici.

Ako rabite rožne vence, mašne knjige, kipe, svete podobe itd. obrnite se v našo podružnico v Kranju, raznih devocionalij boste dobili na izbiro.

Časopise: »Slovenec«, »Slov. dom«, »Doma-ljuba« in »Bogoljuba« lahko naročite v naši podružnici, prav tako pa v podružnici lahko naročite vse oglase, male oglase in osmrtnice.

Kadar imate kako zanimivo vest za časopise, sporočite to pismeno, osebno ali pa če morete telefonično naši podružnici v Kranju.

Podružnica »Slovenec« in Jugoslovanske knjigarnice in tiskarne v Kranju.

Po državi

• Dva močna potresna sunka v Splitu. V Splitu so v tek predvečernjega dne čutili dva precej močna potresna sunka. Prvi je bil zjutraj ob štiri, drugi pa popoldne ob dveh. Ker v Splitu nimajo seizmografskih aparatov, se ne ve, kakšnega značaja sta bila potresna sunka in kje je bilo njuno središče.

• Ponarejene stotake so opazili na sejmu v Novi Rači pri Bjelovarju. Stotaki so zelo slabo posneti. Orožniki so našli en stotak pri Mari Pecar iz Rače, ki pravi, da ga je našla na cesti.

• Roparski morilec Rukavina se je sam naznanil. Prebivalstvo sisaškega in petrinjskega okraja se je oddahnilo, kajti roparski morilec Gjuro Rukavina, pred katerim so živeli v velikem strahu 11 dni, se je sam naznanil državnemu tožilstvu v Petrinji, ki ga je priprlo. Rukavina je pred 11 dnevi v Kislju z 10 strelji iz revolverja ubil uradnika tvornice Teslić Dimitrija Dimića, mu pobral nekaj tisočakov in pobežnil. Rukavina se je nato potikal v okolici Siska in Petrinje. Kljub postreženi pozornosti varnostnih organov, ki so na vseh koncih pripravljali zasede, ga ni bilo mogoče ujeti. Ljudje so živeli v velikem strahu, kajti Rukavina je sporočil, da bo ubil še nekaj ljudi. Zadnjih 6 dni je bil skrit pri nekem kmetu v Hrastovici, za kar pa so zvedeli orožniki in mu pripravili zasedo. Toda Rukavina jih je tako rekoč prehitel in se sam naznanil. Najprej je obiskal petrinjskega odvetnika dr. Trbljanca in se nato v njegovem spremstvu napotil na državno tožilstvo.

• Držni roparski napad v Glini, o katerem smo poročali pred nekaj dnevi, se zdí, da bo kmalu pojasnjen. Žrtev napada je bil trgovec Janko Korak, ki je šel na jutranji vlak, pa so ga na samotni cesti, ki vodi na postajo, napadli štirje neznanci. Dva sta ga prišla za roke, tretji mu je vrgel suknjič preko glave, četrti pa mu je vzel

Ljubljana, 25. avgusta

Radio Ljubljana

Petek, 25. avgusta: 12 Slovenska pesem (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Zanimivosti — 19.40 Nac. ura — 20 Smetana: Libuša, uvertura (plošče) — 20.10 Zenska ura: Ali naj gre dekle v gospodinjsko šolo (gdč. Lojzka Blatnik) — 20.30 Violinski koncert, g. Uroš Prevoršek, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 21.15 Koncert Radijskega orkestra — 22 Napovedi, poročila — 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 25. avgusta. Belgrad: 20 Zagreb — 21 Igra — Zagreb: 20 Igra — 20.30 Zbor — 21 Vok. konc. — 21.30 Zbor — Praga: 20.10 Zab. gl. — 21.30 Ork. konc. — 23 Kom. konc. — Bratislava: 19.40 Slovaške narodne — Solija: 19.15 Donizetti-jeva opera »Lucia di Lamermoor« — Varsava: 19.30 Ork. in solisti — 21.10 Poljska gl. — 22.35 Klarinet in klavir — Budimpešta: 21.05 Klavir — 22 Plošče — Trst-Milan: 17.15 Violončelo — 21 Komorna gl. — 22.30 Zbor — Rim-Bari: 21.30 Simf. konc. — Dunaj: 21. Bolgarski konc. — Berlin: 20.15 Filh. konc. — Königsberg: 19 Spanska klavirska gl. — 20.35 Paradne koronice — Köln: 20.15 Plesna gl. — Beromünster: 19.55 Plesna gl. — 20.35 Nar. gl. — 20.5 Pisan večer — Strasbourg: 21.45 Vojaška godba.

Poizvedovanja

Izgubljena je bila 23. t. m. od bolnice do šent-jakobskega mostu ženska obleka. Najdite! se prosí, da jo odda na policiji.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kural, Gosposvetska cesta 4, in mr. Bohinec, ded., Rimska cesta 31.

listnico s 43.000 din in revolver. Tedaj je nekdo od četvorice zaklical: »Ubij ga!« Hip nato je že počil strel in Korak se zgrudil, zadet v hrbet. Kropla mu je prebila pljuča. V bolnišnici je ležal dva dni v agoniji, ko so pa zdravniki že mislili, da bo po njem, se je njegovo stanje iznenada obrnilo na bolje, tako da so ga varnostni organi že lahko zasiljali. Dal jim je dragocene podatke o napadalcih. Policija se nadeja, da bo na podlagi teh podatkov v kratkem prišla razbojnika.

• Pripravo, ki bo omogočila ribolov pod morsko gladino, je izumil Vinko Lepes. Lepes je svoj izum imenoval »polipe«. Po njegovem prepričanju bo izum izval prav revolucijo v pomorskem ribolovu. Njegova naprava je v bistvu potapljaška naprava. Je to nekakšna kabina, ki se hermetično zapre in je v njej prostora za tri do štiri osebe. Ladja jo spusti v morje do potrebne globine. Okrog kabine je mreža, ki je močno razsvetljena z električnimi žarnicami. Ko se naberejo v mreži ribe, ki jih privabi svetloba, se mreža avtomatično zapre in ribe so ujete. Lepes je dobil za svoje poskuse podporo od poljedelskega in prometnega ministrstva. Prvi poskusi ribolova z novo napravo so bili v kaštelanski zalivi, vendar se niso bog ve kaj posrečili, ker ni bilo še rib selik.

Peč telefon 32-52 — !

• Regulačni načrt mesta Banjaluke. Mestni svet v Banjaluki je na zadnji seji sprejel regulačni načrt mesta, ki ga je izdelal profesor zagrebške tehnične fakultete inž. Stjepan Horvat. Inž. Horvat bo za svoj načrt prejel honorar 1.200.000 din.

• Na grobu svojega otroka se je zastropila. Na katoliškem pokopališču v Novem Sadu so našli nezavestno Julijano Krämer, ki ji je pred kratkim umrl edini otrok. Smrti svojega edina mati ni mogla preboleti in je nad njegovim grobom izpila večjo količino strupa. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer se bori s smrtjo.

• Rudnik Trepča bo začel sprejemati delavce. Poročali smo že o razvoju spora med upravo rudnika Trepče v Južni Srbiji in njegovim delavstvom. Ker v pogajanjih nobena stran ni hotela popustiti je uprava rudnika, potem ko je vprašala za navodila lastništvo rudnika v Londonu, odpustila vse delavstvo in ustavila obrat v rudniških napravah. Kakor zdaj poročajo, namerava uprava rudnika najemati novo delavstvo. Zato so delavske organizacije opozorile delavstvo, naj vztraja pri svojih zahtevah, čeprav ga bo podjetje vabilo na delo.

Anekdota

Zelo dober je bil pri izpitih profesor Krašman. Nekoč se je prijavil pri njem k izpitu nek kandidat, ki ni bil posebno trden v latinščini. Požal je to svojemu prijatelju, ki se je tudi prijavil za izpit, pa je bil odličen latinec.

»Ne boj se,« mu je dejal prijatelj, »jaz bom vse storil, da boš izdelal. Vseidi se poleg mene, pa bo šlo vse dobro.«

Izpit se je začel. Prijatelj je prvi prišel na vrsto. Znal je tako izvrstno, da ga je profesor Krašman začuden vprašal: »Odkod pa imate to sijajno znanje?«

»Od prijatelja, ki sedi poleg mene, gospod profesor,« je odgovoril odlični latinec.

»Tako? Potem meni tega gospoda sploh ni treba spraševati! In kandidat je naredil izpit z odličnim uspehom.

»V vašem hotelu je vse najmoderneje urejeno. Tudi postelja se prikaže, če pritisnem na gumb.«

LJUBLJANA

Petdesetletnico mature

so dne 22. t. m. obhajali na posebno pripravljen način maturanti stare ljubljanske gimnazije b-oddelka iz leta 1889. Od 21 tedanjih tovaršev jih živi še 11; proslave se nista mogla udeležiti dr. Majdič Leopold, sedanji polkovnik v pokloju, in Pipan Valentin, dekan na Primorskem, ki sta družbo pismono pozdravila. Prišli pa so gg. Juvan Franc, župnik v pokloju, Kocjančič Anton, župnik v Prihovi na Štajerskem, Maurer Viljem, notar v Kottanjevič, Mersol Ivan, župnik v pokloju, Pečjak Gregorij, častni kanonik in gimnazijski profesor v pokloju, Polensek Juro, predsednik okrožnega sodišča v pokloju, Pretnar Franc, ravnatelj mestne hranilnice ljubljanske v pokloju, Rihar Matej, častni kanonik in dekan v Kamniku in Stroj Alojzij, kanonik stolnega kapitlja v Ljubljani; tem se je pridružil tudi bivši njih edini še živeči profesor vladni svetnik dr. Požar Lovro. — Ob 9 se je vsa družba udeležila sv. maše za umrle tovarše in profesorje za zahvalo za etično doživljanje; daroval jo je g. kanonik Stroj v lepi kapeli Vajenskega doma, ki ga je ravno on sam s svojo tiho, a brezprimerno požrtvovalnostjo ustvaril. Po maši se je dala družba slika, potem pa si je ogledala najprej banovinski, potem pa še novi mestni muzej ob prijaznem veščem vodstvu g. upravitelja. Na slavnostno, uprav razkošno kosilo pa sta povabila vsa družba g. ravnatelj Pretnar in njegova ljubezniva gospa soproga na svoj gostoljubni dom. V najprijetnejši domači zabavi so se tu etari tovarši spominjali na nekdaj mlade dni, na delovanje v svojem poklicu in se povežali kar v nekako družino. Šele v pozni uri se je vsa družba s tople željo, da bi ji bilo zopet usojeno se sniti v neokrnjenem številu ob novi petletnici, razšla in poslovala od ljubih gostiteljev.

KINO SLOGA telefon 27-30

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri

Upor v Maroku

Napeta drama o tihotapljenju orožja v francoskih kolonijah.

Inženirji in arhitekti so si ogledali Golinik

Predvčeršnjim je Združenje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov obiskalo zdravilišče za jetične, Golinik. Ob treh popoldne se je okrog 100 udeležencev odpravilo iz Tavčarjeve ulice s tremi avtobusi, ki so prispeli na Golinik ob štiri popoldne. Najprej so si pod vodstvom inž. L. Khama ogledali novo železničarsko poslopje za oboje na pljučih. V tem traktu, ki se deli na bolniški in stanovanjski oddelki, bo lahko dobilo prostora novih 60 bolnikov. Poslopje samo je dolgo okrog 100 metrov ter je po zveznem traktu, ki ga gradi banovina, zvezano z glavnim zdraviliškim poslopjem. Urejeno bo po najmodernejših zdravstvenih in stanovanjskih načelih. Inž. Kham je ekskurzistom razkazal najprej načrte za to poslopje, potem pa jih je povedel iz nadstropja v nadstropje ter jih seznanil z najzanimivejšimi posebnostmi. Pri nas nov je vsakakoli način segrevanja prostorov z žarilno kurjavo. Instalacije žarilne kurjave je oskrbelo podjetje D. J. Hudnik iz Ljubljane. Uporabljen je bil način »Crittall«. Cevi, po katerih teče segreta voda, so zabetonirane v ploči, ki leži pod glavno stropno konstrukcijo ter jih loči od ometa le prav tanka plast. Ogrevalna telesa, ki so zabetonirana v stropu, so navzgor izolirana tako, da oddajajo pretežen del toplote navzdol, in sicer v obliki nevidnih toplotnih žarkov. Tako kurjava ima celo vrsto odlik, med drugimi tudi to, da so okna v dvoranah, v katerih leže bolniki, lahko odprta tudi pozimi, da se v ogrevalnem prostoru ne dviga prah kakor sicer itd.

Udeleženci so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem inž. Khama ter se šele v večernih urah spet poslovali od poslopja, ki ga zida bolniški fond Združenja jugoslov. žel. in brodarjev.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes in jutri ob pol 9. uri

Čarobni zvoki

Marta Egerth, P. Hartman, Georg Aleksander

Fantom Trubadur

Alice Fay, Edi Cantor

1 Zahvala. Toplo se zahvaljujem vsem, ki so mi čestitali ob moji 70. letnici. Posebno pa se zahvaljujem velespoštovanemu g. dr. Juro Adlešču, predsedniku mesta Ljubljane. — Zirkelbach Henrik, faktor Jugoslovanske tiskarne v pokloju.

1 Pozor lovci! Člani Lovskega društva Ljubljana se pozivajo, da se v kroju udeležijo pogreba bivšega odbornika dr. Lukana Miroslava. Pogreb se vrši danes ob 16. uri. — Odbor.

1 Maturantke ljublj. učiteljske v oktobru leta 1919 (in njih sošolke) se sestanejo k dvajsetletnici mature v ponedeljek, 28. avgusta ob 3 popoldne v kavarni Emoni. — Milena Zun.

1 III. državna mešana mešana šola v Mostah. Vsi popravni izpiti bodo 31. avgusta ob 8. Vpisovanje za vse razrede bo 1., 2. in 4. septembra ob 8-12 in od 15-18. Po najnovšem odloku mora vsak učenec plačati tudi 10 din za knjižico učenca. Začetna služba boža bo 9. septembra ob osmih.

1 Skavti s Kodeljevega. Skavti z Mladinskega doma, pod vodstvom gg. salezijancev, ki tabore na Otočcu pri Novem mestu, se počasi pripravljajo, da zaključijo svoj tabor, kajti šola je pred durmi in

Tabor kmečke mladine za šaleško dolino

V nedeljo, 3. septembra bo v Škalah pri Velenju

velik tabor naše kmečke mladine organizirane v MKZ — iz vse šaleške doline

Do pol 10 dop. zbiranje gostov, ob 10 blagoslovitev prapora MKZ v Škalah, nato sv. maša s pridigo. Sledi zborovanje na prostem. Popoldne po večernicah bo v dvorani veseloigra iz kmeč. življenja.

treba bo iti domov. Ves mesec avgust, ki je bil tako lep, kot več let že ne, se je 30 dečkov zabavalo na lepem Otočcu, kamor hodijo že vsa leta pod okrilje tako nam gostoljubnega g. grofa Villavicencio-Margherija. Polno zabave, iger in kopa-ja se bili deležni ti otroci iz predmestja. Res pa je tudi, da so svoje vereke dolžnosti opravljali zelo lepo. Veak dan so imeli ob osmi uri zjutraj mašo v grajski kapeli, katero je opravil g. L. Novak, ki je bil tudi starešina tabora. Zadnji teden pa g. ravnatelj dr. Alojzij Tomc. Mislim, da bi vsi skavti tabori morali biti taki, potem bi bil skavtizem v Ljubljani, kot v Sloveniji na drugi stopnji kot je. Vsi otroci se bodo vrnili v tork domov. Mamice pridite, da pozdravite svoje sinčke po enem mesecu, boste videli kako so zdravi in razigrani! Natančno uro bomo še pravočasno objavili.

1 Hercegovski atlet. V našem uredništvu se je včeraj zglasil 28 letni Rifat Gačanin iz Gacke. Pokazal nam je nekaj točk, ki pričajo o njegovi izredni moči. Krivil je med zobmi železno, precej debelo palico. Nato je zvil železni obroč za kolesa pri vozovih v svitek. Naposled si je še okroglo železno palico zvil okrog vratu, da bi človek mislil, da se bo zadušil. Palico je spretno ovil in pokazal pri tem svojo nenavadno telesno moč. Pokazal nam je tudi slike, kako zna dvigati ročke v teži 120 do 130 kg. Mladi človek si s tem služi svoj kruh in z zaslužkom svojih produkcij skrbi tudi za svojo družino, obstoječo iz žene in dveh otrok. Svoje zanimive nastope z železjem bo pokazal na ljubljanskem jesenskem velesejmu.

MARIBOR

Nov tržni red

Maribor ima — enako kot druga slovenska mesta — svoj tržni red še iz avstrijskih časov. Za sedanje razmere je zastarel, zlasti ker so med tem časom izšli pri nas nov obrtni ter nov občinski državljanski zakon ter zakon o občinah, dalje nov živilski zakon, nov lovski in nov ribarski zakon ter novi predpisi za prodajo divjačine. Tržni red pa mora biti v skladu z vsemi temi zakoni, saj določata obči državljanski in posebej še obrtni zakon, kdo sme prodajati blago na trgu; živilski zakon, zakon o lovu, ribarstvu ter pravilnik o ogledovanju klavne živine pa določa kakovost blaga in način ter čas prodaje. Vse to pa stari tržni red ne vsebuje, oziroma je še prirojen na stare avstrijske zakone, ki se v marsičem razlikujejo od novih. Zaradi tega se je že dolgo čutila potreba po novem tržnem redu ter se je v Mariboru tudi že pred leti veliko o njem govorilo. Potem pa je vzel v roke iniciativno banska uprava. Leta 1937 se je vršila v Ljubljani na banški upravi anketa tržnih strokovnjakov in zastopnikov slovenskih mest. Mariborsko mesto je zastopal na anketi mestni tržni nadzornik g. inž. Večerjevič. Kot osnutek je služil na naketi novi tržni red savske banovine. Sestavljen je bil iz nekaj okvirnih tržni red za področje Slovenije, katerega pa mora vsako mesto še posebej prirediti z ozirom na svoje krajevne razmere in potrebe. Tudi za Maribor je bila potrebna taka prilagoditev, ki sta jo izvršila tržno nadzorstvo in pa mestni tržni odsek pod vodstvom podžupana g. Zebota. Osnutek mariborskega tržnega reda je gotov ter bo predložen mestnemu svetu na prihodnji seji, v veljavo pa bo stopil, ko ga bo potrdil tudi g. ban.

Novi mariborski tržni red obstaja iz precej obsežnega pravilnika, ki ima 24 členov. V glavnem se drži okvira, ki ga je predpisala banovina, ima pa nekaj značilnih mariborskih posebnosti. Tako pozna med slovenskimi mesti samo Maribor speharstvo, dalje prodajo cvetja in zelšču tudi ob navadnih in ne samo glavnih tržnih dnevih. Glede blaga, ki prihaja na trg, posebno poudarja blago domače lastne proizvodnje. Občina mariborska sme prirediti tržne dneve: redni živilski trg dnevno, tedenska tržna dneva pa ob sredah in sobotah. Če pade tedenski tržni dan na praznik, se vrši isti dan poprej. Razen tega sme prirediti Miklavžev in božični vsak po en teden, ob obeh binokstnih praznikih birmanski sejem pri stolni cerkvi na Slomškovem trgu ter kramarske sejme ob cerkvenih praznikih pri vseh župnijskih cerkvah. — Do predvidene nove tržnice so tržni prostori v Mariboru: Vodnikov trg, Vojašniški trg, Glavni trg, Trg svobode ter Strossmajerjev drevored. Nov tržni red predvideva posebno strogo določbo za prodajo mleka in mlečnih proizvodov, za prodajo drugih lahko kvarljivih živil, zlasti mesa in mesnih izdelkov, potem za prodajo divjačine in rib ter glede mer in uteži, ki se pri prodaji uporabljajo. Prepoveduje prodajo in točenje alkoholnih pijač na tržnem prostoru ter odreja točno kompetenco tržnega nadzorstva glede vseh vprašanih trga.

Snežni prestrezniki

Mestno poglavarstvo mariborsko je izdalo razglas, v katerem pozivlja posestnike vseh stavb, da do 1. novembra 1939 namestijo na strehah snežne prestreznike. Zaradi vsakoletnih nesreč zaradi sreh padajočega snega je v svrhu nemotenega prometa to že nujno potrebno. Razglas je pritrjen na mestni uradni deski in je na vpogled na razpolago pri Društvu hišnih posestnikov in v mestnem gradbenem uradu, Frančiškanska ulica 8-I., soba št. 4.

m Banovinski arhiv se preseli v grajski muzej. Dravska banovina je v pomoč in izpolnitev mariborskega znanstvenega dela ustanovila 1. 1932. banovinski arhiv v Mariboru. Dodelila mu je za delovne prostore dve sobi v II. nadstropju okrajnega glavarstva, za delovno polje pa je določila banovinskemu arhivaru zbiranje, urejanje in proučevanje arhivalij na bivešem slovenskem Štajerskem ter v Meziški dolini. Poleg tega arhivskega delokroga pa je banska uprava predala v delokrog banovinskemu arhivaru tudi upravljanje kuturno zgodovinskih zbirk mariborskega muzeja. S tem sta se banovinski arhiv in pokrajinski muzej organsko med seboj povezala v eno vzporedno delujočo edinico, ki spada zaradi tega pod eno etreho, zlasti se, ker se gradivo muzeja in gradivo arhiva medsebojno izpolnjuje. Mestna občina je pri svojem sklepanju o bodoči funkciji mariborskega gradu že načelno upoštevala to, istotako pa tudi banska uprava, ki je že načelno dovolila preselitev arhiva v mariborski grad. Za arhiv so določeni prostori v prvem nadstropju severne od mostova. O podrobnostih namestitve arhiva pa bo sklepal danes še mestni svet.

m Krajevna organizacija JRZ vabi članstvo, da se udeležijo narodnega tabora v Konjicah v nedeljo 27. t. m. Odhod z glavnega kolodvora ob 5 zjutraj. Zveze nazaj so ugodne.

Danes premiera!

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Jean Pierre Aumont, Charles Vanel in Maria Labarr v krasnem francoskem filmu

S. O. S. SAHARA

KINO UNION Telefon 22-21

Pačava s svojo monotonostjo ustvarja globoka prijetelstva, mnogi iščejo v njej pozabljenja svojih razočaranj, drugi pa pustolovščine in ljubezen

Kamnik

Pogreb gospe Miljutine Trampužev je pokazal, kako priljubljena je bila pokojnica pri vseh slojih kamniškega prebivalstva. Blaga gospa je v svoji etni dobroti iskreno sočustvovala z vsakim trpečim in je slehernega pokojnika spremila na njegovi zadnji poti na Zale, tudi siromaka iz siromasnice. Zato pa je bil tudi njen pogreb tak, kakršnih je bilo le malo v Kamniku. Pred krsto so nosili 40 krasnih vencev in šopkov, ki so jih poklonili sorodniki in razna društva in korporacije, pri katerih je blaga pokojnica vneto sodelovala. Ob odprtem grobu je »Lirac zapela v slovo zadnjo žalostinko, v globoko občutenem govoru pa je izrekla besede slovesa gospe Marica Rupnikova. Gospe Miljutini Trampuževi bo Kamnik ohranil časten spomin.

Velikodušen dar. Odvetnik g. dr. Franc Trampuž je ob bridki izgubi svoje soproge gospe Miljutine poklonil 500 din za mestne reveže. Prisrčna zahvala!

Postajno poslopje Kamnik-mesto so pričeli graditi v ponedeljek. S prvimi deli je pričela mestna občina. Njena dolžnost je, da preskrbi kamnenje za zidavo in izravna prostor, pri čemer je treba odstraniti cel hrib prsti in gramoza med predorom in zidom občinskega vrta. Ker se je zadeva s kamniškim kolodvorom vlekla skoro štiri leta, Kamničani nikakor niso mogli verjeti, da bo še letos prišlo do zidave. Po načrtu pa je predvideno, da bo postajno poslopje do zime gotovo.

m Okrajni cestni odbor gradi svoja skladišča.

Čisto na koncu Koroškega predmestja ob Koroški cesti je začel okrajni cestni odbor z gradnjo velikih objektov, v katerih bo namestil svoja skladišča in garaže. Dosedaj je imel garaže in skladišča na Vojniškem trgu, postalo pa je vse skupaj pretesno in nepregledno ter je zgradba modernih tovarnih prostorov nujna potrebna. Okrajni cestni odbor je kupil na koncu Koroške ceste med Dravo in cesto dve večji parceli, tretjo pa je dobil od mestne občine brezplačno v najem za 50 let, pod pogojem, da preideta potem tudi obe ostali parceli v brezplačno last občine, ki bo na tem mestu v doglednem času gradila še tretji mariborski most, ki bo vezal Studence z mestom. Novi objekti bodo pritlični, vendar pa zelo obsejni ter bo v njih prostora za šest velikih garaž, za mi-zarsko in kovaško delavnico za skladišče orodja, za dve tehnični pisarni in še za dve stanovanji za tehnične uradnike. Stroški zgradbe bodo znašali okrog 350.000 din. Letošnjo jesen bo vse gotovo v evrovem stanju, na pomlad pa se bodo dela končala.

100.000 dinarjev

je zadela 23. avgusta srečka Državne razredne loterije št. 86.534 in 60.000 din srečka št. 83.519, ki sta bili kupljeni v Bančni poslovalnici

Bezjak, Maribor, Gosposka ulica 25

Telefon 20-97

Telefon 20-97

m Se že kesajo. Te dni se je vrnil skrivaj čez mejo iz Nemčije 62 letni delavec Franc Pušnik iz Mislinja. Mož je pobegnil z mnogimi drugimi začelom tega meseca čez mejo, misleč, da ga na drugi strani komaj čakajo ter ga bodo imenito plačevali. Sedaj pripoveduje, da je delo res dobil, da pa je bilo dosti težje, kakor doma, zaslužil pa ni nič več. Pravi tudi, da je slično kesanje obšlo že tudi druge njegove sotrpine, ki se študirajo, kako bi lahko varno prišli nazaj iz tujine domov.

— Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju z uporabo naravne »Franc-Josefove« gretnke vode. »Franz-Josefova« voda se lahko zavziva in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov. Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 33.

m Kmete je opeharil po pobegnil čez mejo. Med beguni, ki so zadnje čase sli iskat srečo čez mejo, je tudi 27 letni mesar Polajnar Maks iz Mežice. Mož je pred nekaj meseci odprl mesnico, kupoval je živino od kmetov na upanje, sedaj pa je pobegnil čez mejo, ne da bi bil plačal kakšen dinar svojim dobaviteljem. Njega pa bodo naše oblasti zahtevale potem tiralice nazaj.

m Riziko dela. V Hutterjevi tovarni se je ponorečila delavka Marijeta Sadec. Bila je zaposlena pri anovnem stroju, pa je tako nespretno manipulirala z nitjo, da se ji je ta ovila okrog prstov ter ji potegnila v stroj. Ta je zgrabil za prste ter ji potegnol roko do komolca med valje. Zgodila bi se bila gotovo usodna nesreča, da ni naglo prišlo k njemu pomoč delavec Stefan Lukas, ki je delal v bližini ter ji je stroj ustavil. Ponorečenko so zapeljali v bolnišnico.

m Novorojenček v Dravi. V Maličniku pri St. Petru je našel Anton Žihri pri kopanju v Dravi že razpadajoče truplo malega otroka. Ugotovo se je, da je bil otrok takoj po porodu vržen v Dravo. Za materjo sedaj poizvedujejo.

m Vtopljenca so prepoznali. 24. julija je Drava pri Sv. Ožboltu naplavila truplo starega moža. Ničče ga ni spoznal ter so ga nepoznanega pokopali. Na podlagi opisa in pa obleke pa se je sedaj ugotovilo, da je bil 70 letni Stefan Mori iz okolice Velikovec v Nemčiji. Mož je skočil v Dravo v samomorilnem namenu, pa so ga valovi prineli v maso državo.

Kranj

Kino Smartinski dom pri Kranju. Na sporedu so zopet zanimivi filmi, med njimi: »Vstaja v Marokuc«, po romanu Newsona, in »Beli volke« po romanu Jack Londona. »Beli volke« bo predvajal v petek, 25. avg. ob pol 9 zvečer, v soboto, 26. avg. ob 10 popoldne, v nedeljo 27. avg. ob 3 popoldne in ob 7 zvečer. »Vstaja v Marokuc« pa se predvaja v soboto ob pol 9 zvečer, v nedeljo pa ob 5 popoldne in ob 9 zvečer.

Kolonija kranjskih vajencev se je vrnila. Te dni se je vrnila kolonija kranjskih vajencev, ki je taborila ob Bohinjskem jezeru že od 1. avgusta. Kolonijo je organiziral OUZD s pomočjo uvidenih in socialno čutečih mojstrov, podjetij in ustanov. Kolonijo je vodil kranjski kaplan g. Vovk, ki se je potrudil, da je taborjenje poteklo v čim večjem zadovoljstvu vseh udeležencev. Za prihodnje leto se namerava kolonija izvesti v še večjem obsegu in ne samo za vajence, ampak tudi za vajenke.

Celje

c Mladinski dan na Bizeljskem. V nedeljo, 27. avgusta bo na Bizeljskem mladinski dan s telovadnim nastopom na Šekoranskem travniku. Na tabor bodo prišli tudi zagrebški Križarji.

c Na Okrešlju v Savinjskih planinah bo v nedeljo, 27. avgusta ob 10 sv. maša za planince in izetnike. Daroval jo bo šolevski gospod župnik. Vabljeni!

c Drž. deška mešč. šola v Celju. Završni popravni izpiti bodo v sredo, 30. avgusta, popravni izpiti za I., II. in III. razred pa v četrtek, 31. avgusta. Vpisovanje v vse razrede bo 1. in 2. sept. od 8 do 12. Učenci iz tujih šolskih okolišev morajo vložiti posebno prošnjo na kr. bansko upravo za spregled šolskega okoliša; priložijo ji naj izjavo občine rednega bivališča učenca, da bo za prošle prispevala k vzdrževanju šole. Zadevna pojasnila se bodo dajala pri vpisu. Služba boža bo 9. sept., pričetek rednega pouka pa 11. sept. Natančnejša navodila so nabita na razglasni tabli v šoli.

c Na drž. II. deški ljudski šoli v Celju je 1. sept. še naknadno vpisovanje novincev od 8 do 12. Po zakonu o narodnih šolah morajo biti novinci zdravniško pregledani. Starši odnosno njihovi namestniki se pozivajo, da pripeljejo navedenega dne otroke v drž. II. deško ljudsko šolo k zdravniškemu pregledu in vpisu. Kdor bi se tej odredbi odtegal, se bo kaznoval po obstoječih zakonskih odredbah. Vsak šoloobvezen otrok na ozemlju bivše okoliške celjske občine mora obiskovati II. deško ljudsko šolo. Odprtivna služba boža bo 2. sept. v cerkvi sv. Maksimilijana. 4. sept. se prične redni pouk.

c Zadruga »Slomskov dom« vabi vse prijatelje neprisiljene a prisrčne zabave v prosti naravi, ob dobrem vinu, domačem kruhu, pečenki, ocvrtni piškanih in drugih najrazličnejših sladkostih tega sveta, za 8. sept. popoldne v Petrovce.

c V nedeljo, 27. avgusta ob 5 popoldne bo na igrišču pri Skalni kleti prvenstvena nogometna tekma med SK Celjem in Atletiki.

c V Marija Zell, znano romarsko postojanko, bo priredil »Putnik« tridnevno avtobusno potovanje dne 17. in 19. sept. Iz Maria Zell se vožnja nadaljuje na Dunaj, kjer bodo potniki imeli priliko ogledati si jesenski velesejem. Cena 300 din za osebo, vključno stroški za skupen potni list. Prijave sprejema Putnik v Celju, tel. št. 119.

c Pod okriljem pevskega odseka Mozirje priredijo mozirski študenti v nedeljo, 27. avgusta ob 8 zvečer komedijo »Maturac« v režiji Milana Veniškega. Med odmori poje domač pevski zbor. Vabljeni!

c Z Borze dela v Celju. V evidenci Javne borze dela v Celju je bilo 20. avgusta 343 brezposelnih, 10. avgusta pa 300. Delo dobijo: 14 kuharice, 10 dekel, gospodinja, sobarica, vzgojiteljica, 6 služkinj, 2 mizarja, krojač in pek.

c Še danes in jutri se lahko prijavite v tajništvo za udeležbo na narodnem taboru v Slov. Konjicah. Vožnja na obe strani 10 din. Odhod v nedeljo zjutraj ob pol 8 izpred Salezijanskega doma v Gaberju.

c Mestna občina celjska razpisuje zemljoknjižno izvedbo nove občinske ceste v Pristavi od parcele št. 764-3 k. o. Zagrad ob občinski meji proti Osenci, za napravo potrebnih situacijskih načrtov in postavitev mejnikov, katere dobavi in dostavi mestna občina. — Dalje razpisuje mestna občina zemljoknjižno izvedbo novo zgrajene ceste Lisec-Levski most II. odsek, od zemlj. parcele št. 565 do posestva Jakobin v k. o. Lisce, za napravo situacijskih načrtov ter postavljanjem mejnikov, katere dobavi in dostavi mestna občina. — Končno so razpisana dela za zgraditev novega polstabilnega mosta preko Koprivnice v Komenskoga ulici z materialom, ki ga da na razpolago mestna občina. Pojasnila in proračunski pripomočki se dobijo pri mestnem poglavarstvu, soba št. 40. Pravilno kolokovanje ponudbe je vložiti do vključno dne 28. avgusta 1939.

c Kje se skriva razbojnik Rogan. To sedva zaima vsa Savinjsko dolino. Mnogi so seveda v velikih skrbah, da jih ne bi obiskal. Ta bojazen pa je nepotrebna, kajti orožniki so noč in dan na zasledovanju, da se je moral Rogan umakniti kam dalje v gozdove, kjer se skriva. Po Savinjski dolini se je razširila novica, da je ušel iz zaporov Grebensek, zaradi česar so se mnogi zelo razburjali. To pa ne odgovarja resnici, ker je Grebensek z Zgankovimi v zaporih celjskega okrožnega sodišča.

Zavedni Slovenci in Slovenke!

Pridite v nedeljo, 27. avgusta 1939

na

NARODNI TABOR v Slovenskih Konjicah

Spored:

Do 9. ure: prihod skupin na zbirališče. — Ob 9.30 sprevid na taborišče. — Ob 10 sv. maša s pridigo. — Ob 10.45 pričetek zborovanja.

Na taboru govorijo naši ministri, senatorji in narodni poslanci.

Ptuj

Ptujsko okrožje FO in DK priredi v nedeljo 27. t. m. svoj vsakoletni Mladinski dan, ki bo letos pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Prireditel bo celodnevna z zelo pestrim sporedom. Do 9 zbiranje članstva in drugih za sprevod pri Rogarjevi kapeli, nato sprevod pred cerkev, kjer bo slavnostna pridiga in slovesna sv. maša na prostem. Po sv. maši skušnja za popoldanski nastop. Ob pol 3 slovesna večerica, ob 3 pa javen telovadni nastop z obširnimi sporedom.

Nesreče. Ivana Rebere, 56 letna poljska delavka iz Mostij, občina Sv. Lovrence v Slov. gor., je padla na srp in si prerazela dlan leve roke. — 53 letni posestnik Jože Pavličič iz Vuzmetine, občina Sv. Miklavž pri Ormožu, je doma tako nesrečno padel, da si je zlomil levo roko. — Vinko Sagadin, 34 letni posestnik iz Sestrze, občina Majšperk, je na nekem ovinku s kolesom nepravilno vozil po levi strani, tako da ga je neki avto sunil v jarek, pri čemer je dobil Sagadin zelo hudo poškodbe na levi roki in po vsem telesu.

Izvoznikom jabolk

Belgrad, 24. avg. AA. Pozivajo se na svojo okrožnico št. 3 z dne 10. julija letos, obvešča Prizad interese, da je za izvoz svežih nepakiranih jabolk v Nemčijo v teku tega kvartala po nemško-jugoslovanskem kliringu rezervirana vsota 500.000 mark. Prizad pa mora z obžalovanjem ugotoviti, da so nemška mero-dajna oblastva znižala ceno za nepakirana letna sveža jabolka jugoslovanskega izvora od prejšnjih 20 na 15 nem. mark za 100 kg franko jugoslovansko-nemška meja. Za prodajo franko madžarsko-nemška meja se zviša cena na 16.50 nem. mark. Znižanje cene je v glavnem povzročila kakovost prejšnjih pošilk, ki v mnogih primerih niso bile zadovoljive. Prizad poziva izvoznike, da na imenovan kontingent izvažajo taka jabolka, ki ustrezajo pogojem uredbe o kontroli sadja in sadnih izdelkov, namenjenih za izvoz, ali pa jih celo prekašajo, ker se bo na ta način lahko dosegla boljše cena za naprej. Izvozna premija podpisane družbe, ki je bila razpisana z že imenovano okrožnico št. 3 v zvezi 25 din za vsake 100 kg jabolk, uvoženih v nemški carinski področje do 24. septembra letos, velja tudi za novi kontingent. Roba se lahko jabolka samo za takojšnje plačilo. Uvažanje nepridanih jabolk v Nemčijo zaradi kasnejše prodaje ali konsignacije je prepovedano. Do nadaljnjega odloka Prizada je prepovedano prodajati jabolka po zgornjih cenah za carinski uvoz v Nemčijo po 24. septembra letos. Za izvoz svežih jabolk v Nemčijo veljajo tudi splošni predpisi, ki jih vsebuje okrožnica št. 1 z dne 15. julija. Kakor tudi pogoje okrožnice št. 3 z dne 19. julija ter okrožnice št. 6 z dne 6. avgusta, v kolikor niso spremenjeni z določili današnje okrožnice.

Preiskava proti papirnemu in cementnemu kartelu

Belgrad, 24. avg. AA. Ker je komisija, imenovana 26. aprila t. l. za pregled delovanja cementnega kartela, podala poročilo o delovanju tovarne v Beocinu, je trgovski minister razrešil člane komisije njihovih funkcij. Obenem je minister odredil, da se preiskava proti cementnemu kartelu nadaljuje na podlagi čl. 8 in 9 kartelske uredbe. Z odlokom od 5. avgusta t. l. pa je trgovski minister odredil v zvezi s povišanjem papirja preiskavo proti papirnemu kartelu in razveljavil novi cenik tega kartela, dokler se postopek ne konča. Ta prepoved zvišanja cen je stopila v veljavo 11. avgusta.

Zvišanje diskonta v Angliji

London, 24. avgusta. AA. Reuter Angleški narodna banka je povišala obretno mero od 2 do 4%.

Gospodarstvo

Ljubljansko železniško vprašanje

Ljubljansko železniško vprašanje je preresna in prevažna zadeva, da bi se obravnavalo na tako pomembnem način, kakor se to dogaja v nekaterih člankih dnevnega časopisa.

Ljubljansko železniško vprašanje obstoji že čez 40 let. Njegova pravilna rešitev je delala preglavice že upravi bivše južne železnice, ki jo je mestno poglavarstvo ljubljansko stalno priganjalo k končni ureditvi, tako da se je končno lotila dela, ki ga je le delno opravila do leta 1914.

Nadaljevanje dela po osnovi južne železnice je danes zaradi popolnoma spremenjenih razmer nemogoče. Takoj po zedinjenju je leta 1919 posebna anketa komisija strokovnjakov zasnovala nekaj precej velikopoteznih načrtov za rešitev ljubljanskega železniškega vprašanja, ki pa niso bili izvedljivi, ne sicer tehnično, ampak finančno.

Leta 1929. se je pojavil poglobitvein načrt, o katerem se je tedaj in v poznejših letih mnogo govorilo in pisalo. Ljubljansko železniško vprašanje je postajalo namreč z rapidnim naraščanjem železniškega in cestnega prometa vedno aktualnejše, tudi razvoj mesta je naletel pri 1200 m dolgem glavnem kolodvoru med Tyrsevo in Šmartinsko cesti na glavno oviro. Železnica in mestna uprava sta si prizadevali, da najdeta najboljšo, za vse zadovoljivo rešitev tega vprašanja. Mesto je ustanovilo poseben akcijski odbor za rešitev ljubljanskega železniškega vprašanja in temu odboru se je posvečilo z osebnim posredovanjem pri ministru za promet doseči, da je železnica uprava sklicala veliko konferenco zastopnikov železniške in banke uprave, mestnega poglavarstva. Zbornice za TOI in Zdrženje jugoslov. inženirjev in arhitektov kot najbolj merodajnih in zainteresiranih činiteljev na Ta konferenca je zasedala 2. in 3. decembra 1937 pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. Njeni glavni sklepi so bili:

1. da se ustanovi pri direkciji drž. železnic v Ljubljani poseben tehnični biro za napravo projekta za rekonstrukcijo ljubljanskega železniškega vozla;
2. da se ustanovi ožji tehnični odbor iz zastopnikov na konferenci udeleženi faktorjev, ki naj daje pobude in navodila tehničnemu biroju;

3. da tvorijo člani te konference širši delovni odbor, ki se od časa do časa sestane, da se mu predloži v pretni in odobritvi od tehničnega biroja izvršena in od ožjega tehničnega odbora pregledana in odobrena dela.

Minister za promet je vse te sklepe odobril in imenoval člane Tehničnega biroja in Ožjega tehničnega odbora. Ta biro in odbor sta dobila nalog, da naj proučita vse v postev prihajajoče variante rekonstrukcije ljubljanskega kolodvora s tem, da ostane osebni kolodvor na sedanjem mestu.

Za šefa Tehničnega biroja je bil postavljen g. inž. Leskovšek Drago, v. sv. ravn. drž. žel. v Ljubljani, ki eta mu bila dodeljena še en inženir in en tehnični uradni ravateljstva za pomneše projektiranje varnostnih naprav pa še strokovnjak o. v. sv. Lenard Srečko, Kr. banska uprava in mestno poglavarstvo eta se obvezala, da dodelita za delo v Tehničnem biroju po dva mlada inženirja—dosedaj pa še ni bilo zaradi pomanjkanja inženirjev to število nikdar kompletno. Tehnični biro je začel z delom avgusta lanskega leta.

Ožji tehnični odbor tvorijo:

1. Vaakokratni ravatelj in pomočnik ravatelja ljubljanskega žel. ravateljstva, sedaj g. inž. Kavčič Rudolf in Hojs Franc.

2. Zastopnik eksekutivnih oddelkov žel. ravateljstva: za gradbeni: g. v. sv. inž. Zelenko Fran, za strojni: g. sv. inž. Gliha Ivan, za prometno-komercialni: g. sv. dr. Dekleva Leon.

3. Za Tehnični biro: g. v. sv. inž. Leskovšek Drago.

4. Za kralj. bansko upravo: g. v. sv. inž. Porenta Josip in g. v. sv. inž. Černivec Josip.

5. Za mestni svet: g. univ. prof. inž. Hrovat Alojz in inž. arh. Tomažič France.

6. Za mestni gradbeni urad: g. direktor inž. Poženel Albert in g. v. sv. inž. Mačkovek Janko.

7. Za Zdrženje jugoslov. inž. in arh.: g. prof. inž. Dimnik Stanko.

8. Za Zbornico TOI g. zbor. tajnik dr. Pless Ivan.

9. Zastopnik poštne direkcije.

Podpisani nadzorujejo delo Tehničnega biroja in sodelujejo v Ožjem tehničnem odboru od oktobra 1938 kot od glavnega ravateljstva državnih železnic imenovani ekspert in delegat.

To so gospodje, ki jim je poverjena izredno važna naloga, da izdelajo za rekonstrukcijo ljubljanskega železniškega vozla najbolj odgovarjajočo projekt, ki bo tehnično in denarno izvršljiv in ki bo na najboljši način rešil železniški, cestnoprometni in mestnorazvojni problem. Kajti poudariti je treba, da so ti trije problemi ozko povezani med seboj.

Poudariti pa je tudi treba, da je izdelava takega definitivnega projekta ogromno delo, ki zahteva mnogo znanja in prakse, mnogo terenskih in pisarnišk del, ki je treba zanj preštudirati mnogo variant in o vsaki podati strokovno utemeljeno poročilo, itd.

Sedaj je izdelava projekta na pravi poti: popolnoma nepristransko se obravnavajo v tesnem sodelovanju med vsemi zainteresiranimi faktori vsi problemi. Ti problemi so:

1. Za železniško upravo: Ureditve modernega, po najnovejših izkuštvah zgrajenega osebne, tovarnega in obratnega kolodvora z vsemi potrebnimi prometnimi, obratnimi in varnostnimi napravami in seveda z vsemi arhitektonsko in praktično rešenimi visokimi stavbami, kakor: glavno postajno poslopje, peroni, dohodi k peronom, skladišča itd; nadalje naprava novega ranžirnega kolodvora, da se sedanji neodgovarjajoči premik na treh postajah poenostavi in centralizira; končno še odstranitev zastarelih kurilniških in delavniških naprav iz sredine mesta ter postavitev novih, ekonomičnih kurilnic in delavnice zunaj mesta v bližini tovarnega in ranžirnega kolodvora.
2. Za cestno upravo: Rešitev križanj železnice s cestami, tako da bosta cestni in železniški promet pregledna in popolnoma neodvisna drug od drugega na vseh ali vsaj na glavnih križiščih.
3. Za mestno upravo: Odstranitev ovir, ki jih edaj stavijo železniške proge in kolodvori razvoju mesta v tisto smer, kjer so najbolj ugodni pogoji za to, t. j.: odstranitev kurilnic, delavnic in premika iz mesta ter naprava novih cestnih zvez med sedaj po železnici ločenimi deli mesta.

Tehnični biro izvršuje s svojimi številčno skromnimi silami meritve na terenu, načrte in preračune za razne variante in poroča o njih na sejah Ožjemu tehničnemu odboru, ki o njih temeljito razpravlja. To je strokovno delo, ki ne spada pred široko javnost, katera sme biti prepričana, da ima v Ožjem tehničnem odboru zanesljive zastopnike.

Tu se ne zapostavlja en problem drugemu, ampak se vsi vzporedno obravnavajo ter se išče kompromisna najboljša realna rešitev. Največji bodo izdatki za železniške naprave, pa naj bodo že v sedanjem nivoju, nad njim ali pod njim. Za enkrat lega kolodvora v vertikalnem smislu ni bistveno vprašanje, ker ta izpremeni razmeroma le malo izdatke za železniške naprave kot take. Podobni študiji bo pokazal, kateri projekt najboljše in najceneje rešuje cestno-prometni in mestno-razvojni problem.

Težko je sedaj govoriti o kakih definitivnih številkih izdatkov, dokler niso načrti in preračuni izdelani. Tehnični biro je sicer napravil približni preračun na podlagi nekega generalnega načrta, ki pa se mora smatrati samo kot ena varianta izmed možnih rešitev. Zato je vse razpravljanje o potrebnih milijonih v časopisih neumestno.

Javnost naj potrpi, dokler ne bodo vsi načrti in preračuni gotovi, kajti to je delo, ki so svojim obsegu mora biti dolgotrajno. Tehnični biro dela vestno in požrtvovalno in mu moremo popolnoma zaupati. Pri takem stanju zadeve smatram vse polemike, mile in ostre, ter rivanje osebnih mnenj v ospredje za odveč.

Inž. M. Klodič s. r.

Mednarodni vinski kongres

V Bad Kreutznachu (Porenje) je v teh dneh od 20. do 30. 8. Mednarodni vinski kongres. Uradna delegacija Jugoslavije na kongresu sestaja iz sedem oseb, v njej sta iz Slovenije Vladimir Kuret, ref. za vinogradništvo na bankski upravi in inž. Zupančič Ivo, klet. nadzornik. Vinarsko društvo za dravsko banovino v Mariboru zastopa Munda Martin, poslovodja Kletarskega društva v Ormožu. Veega pa je iz Jugoslavije 35 udeležencev. Kongresa se udeležujejo zastopniki 32 držav. Na kongresu se podrobno predeluje tvarina, tj. obnoba se obnoba in prospeha vinogradništva vsega sveta. Pokazalo se je, da se vinogradništvo vseh držav, ki imajo vinsko nadprodukcijo, nahaja v ravno tako težkem položaju ter se bori s približno istimi težkočami kot pri nas v Jugoslaviji.

21. t. m. je bila v Zdraviliškem domu poskušanja vin celega sveta. Najbolj oblegan je bil Jugoslovanski paviljon. Po ogledni sodbli strokovnjakov spadajo zastavljena jugoslovanska, zlasti ormoško-ljutomerska vina med najboljša na svetu ter prav nič ne zaostajajo za slovečimi renskimi vini, če jih celo ne prekašajo.

Borze

Dne 24. avgusta.

Denar

Angleški funt 258.—

Nemški čeki 14.30

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 3.143.102, na belgrajski pa 4.010.000 din. Prometa v elektnih je bilo na belgrajski borzi 3.327.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaj:

London 1 funt	205.65—206.85
Pariz 100 frankov	116.12—118.42
Newyork 100 dolarjev	4375.50—4435.50
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.00
Milan-Trst 100 lir	231.45—234.55
Praga 100 kron	149.75—151.25
Amsterdam 100 gold.	2356.00—2394.00
Berlin 100 mark	1661.12—1778.88
Bruselj 100 belg	743.00—755.00

Ljubljana — Svoobodno tržišče:

London 1 funt	256.40—259.60
Pariz 100 frankov	144.84—147.14
Newyork 100 dolarjev	5459.66—5519.66
Zeneva 100 frankov	1239.87—1249.87
Amsterdam 100 gold.	2387.56—2397.56
Bruselj 100 belg	926.40—938.40

Ljubljana — Zasebni kliring:

Berlin 1 marka	14.20—14.40
--------------------------	-------------

Zagreb — Zasebni kliring:

Solun 100 draham	32.00—32.70
----------------------------	-------------

Belgrad — Zasebni kliring:

Sofun 100 draham	32.52—33.32
----------------------------	-------------

Curih, Belgrad 10, Pariz 11.74575, London 20.76, Newyork 443.5, Bruselj 75.10, Milan 23.30, Amsterdam 23.8, Berlin 177.50, Stockholm 107.025, Oslo 104.30, Kopenhagen 92.675, Sofija 5.40, Praga 15.05, Varšava 83, Budimpešta 87, Atene 3.90, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.25, Helsinfori 9.1475, Buenos Aires 103.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 465 —466

v Zagrebu 463 —465

v Belgradu 464.75—465.50

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 100.50 —101.50, agrarji 65—66, vojna škoda promptna 465—466, begl. obv. 87—88, dalm. agrarji 82.50—83.50, 8% Bler. pos. 101—103, 7% Bler. pos. 94—94.50, 7% pos. DHB 100.50 denar, 7% stab. pos. 100.50 denar. — Delnice: Narodna banka 7350 denar, Trboveljska 174—177.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 100—101.50, vojna škoda promptna 463—465, begl. obv. 87—87.75, dalm. agrarji 83 blago, 4% sum. obv. 80—82, 8% Bler. pos. 102—103 (102), 7% Bler. pos. 94.50 denar, 7% pos. DHB 100—102, 7% stab. pos. 100.50 denar. — Delnice: Narodna banka 7300 denar, PAB 206 blago, Trboveljska 176 blago, Gutmann 51 blago, Sladk. tov. Osijek 80 denar, Osj. liv. 153 blago.

Belgrad. Državni papirji: agrarji 61.50 denar (61.50), vojna škoda promptna 464.75—465.50 (465), begl. obv. 87—87.50 (87), dalm. agrarji 82.75—83 (82.90), 4% sev. agrarji 53.50 denar, 6% sum. obv. 81.25—82.25 (83, 80), 7% Bler. pos. 94.25 denar (94.25). — Delnice: PAB 207 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno.

Živinski sejmi

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Ljubljani-mesto dne 23. avgusta 1933. Voli: I. vrste 5.50—6, II. vrste 5, III. vrste 4—5.50; telice: I. vrste 5.50—6, II. vrste 5, III. vrste 4—4.50; krave: I. vrste 4—4.50, II. vrste 3.50—4, III. vrste 2.50—3; teleci: I. vrste 6.50—7, II. vrste 6; prašiči: špeharji 9—9.50, pršutarji 8—9 din kg žive teže. — Goveje meso: I. vrste prednji del 12, zadnji del 14, II. vrste prednji del 10, zadnji del 12, III. vrste prednji del 8, zadnji del 10; svinjina 14—18, mast 20—21, čisti meso 18—20; srove kože: goveje 8—11, telečje 13, svinjske 10 din kg. — Pšenica 190—210, ječmen 195—220, riž 195—200, oves 195—230, koruza 165—185, fižol 220—400, krompir 100—125, seno 60—80, slama 50, jabolka: I. vrste 500, II. vrste 300, III. vrste 250; bruske: I. vrste 600, II. vrste 300, III. vrste 250; moka: pšenična 325, koruzna 240; češplje: I. vrste 600, II. vrste 400, III. vrste 350 din za 100 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 8—10, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 12—18 din litra.

Nemško-ruska trgovina

Ob zaključku nemško-ruske trgovinske pogodbe prinašajo nemški listi zanimive podatke o trgovini med obema državama.

Predvsem ugotavljajo, da je bil lani zabeležen najnižji promet Nemčije z Rusijo. Toda v prejšnjih letih je bil promet izredno znanen, kar so omogočili predvsem znatni nemški blagovni krediti. Tako je že leta 1926 dala Nemčija Rusiji 300 milj. kredita, leta 1935 pa je bil odobren kredit 200 milj. mark.

Rusija je pred leti plačevala svoj uvoz industrijskih proizvodov iz Nemčije zlasti z zlatom in srebrom, kar se je zelo poznalo nemškemu gospodarstvu. Z letom 1934 pa se je glede plačil položaj znatno izpremenil.

Trgovinski promet Nemčije in Rusije je bil v nekaterih letih izredno živahen, tako je znašal delež nemškega uvoza pri skupnem ruskem uvozu leta 1932 46.5%, leta 1935 je padel na 9%, leta 1937 pa se je dvignil na 14.9%. To je po ruski statistiki. Istočasno pa kaže nemška statistika, da je znašal izvoz v Rusijo leta 1931 763 milj. mark, lani pa samo 31.7 milijona mark. Podobno izkazuje nemška uvozna statistika, da je leta 1930 prišlo iz Rusije blaga za 436.3 milj. mark, lani pa samo še 47.3 milj. mark. Zanimivo je, da je znašal uvoz zlata iz Rusije v Nemčijo v letih 1931 do 1934 nad 200 milj. mark letno.

Nemčija se zlasti zanima za ruske surovine (les, manganova ruda, nafta, lan itd.), dočim potrebuje Rusija za nadaljevanje svoje industrializacije mnogo strojev in podobnega materiala.

Veliko nazadovanje trgovine je pripisovati, da so po poteku zadnjega kreditnega sporazuma, kar je nastopilo 30. junija 1937, morale biti vse ruske nabave v Nemčiji plačane v gotovini. Oviralo pa je trgovino tudi dejstvo, da je morala nemška industrija zaradi velike potrebe domačega trga zavlačevati inozemska naročila.

Po besedilu pogodbe bo Nemčija v naslednjih dveh letih uvozila za 180 milj. mark surovin iz Rusije, v zameno pa bo dobavila za 200 milj. mark letno industrijskih izdelkov. Za plačilo teh dobav bo Rusija dobila kredit na sedem let po obrestni meri 5%. Po višini kreditov nova trgovinska pogodba ne presega okvira kreditne pogodbe iz leta 1935.

Ob zaključku letošnje sezone Akademskega pevskega zbora

Akademski pevski zbor v letu 1938-39.

Letošnja koncertna sezona je nudila izredno veliko število koncertov našega najboljšega pevskega zbora »Akademskega pevskega zbora« v Ljubljani. Da je zbor na visku pevске reprodukcije daleč nad ostalimi našimi zbori, je jasno; odlikuje ga tudi svojevredna zvočnost, ki pač temelji na kvalitetni glasovni zasedbi, zlasti v letošnji sezoni in pa na kultiviranosti pevске šole. Toda ako tehtneje preudarimo, ni le dejstvo, da je zbor v vztrajnem delu pevsko-tehničnega značaja in muzikalnem vzgajanju svojega učitelja in dirigenta Franceta Marolta dosegel v artističnem smislu nivo najboljših evropskih zborov in pri nas prvenstvo, edino merodajno za kulturni pomen v našem glasbenem življenju, ampak daje zboru močnejši pomen predvsem in najbolj to, da se je zbor zavestno postavil v službo celokupni naši pevski tvornosti od prvih početkov do danes. Zavedajoč se bogastva in kvaliteten zborске literature ter zanimivosti silne raznolikosti ljudske pesmi, nam je priredil v času 13 let obstoja vrsto zanimivih in umetniško dovršenih koncertov, s katerimi nas je naravnost presenečal, tako po svoji umetniški oblikovni pojmovnosti kakor tudi s programi, ki so nam odkrivali obraz v posameznih stilnih dobah. Po svojem kulturno-političnem naziranju in delovanju se je APZ dvignil do res akademске pevске institucije, katere delovanje je postalo občenarodno. Delo APZ je napravilo močan vtis na glasbeno javnost: spetela so se deljena mnenja je takoj ob pojavu zbora in spremljala njegove umetniške ter zlasti kulturnopolitične težnje s skeptičizmom. Toda gledajoč na resno prizadevanje v dobi 13 let, ko je zbor priredil že okoli 60 koncertov — poleg drugih manjših nastopov — je moral sam ob sebi splavati tudi val nasprotovanja. V dobi svojega delovanja je zbor nastopal v Ljubljani, Belgradu, Sarajevu, Mariboru, Celju, Kranju, Novem mestu, Ptuj, Murski Soboti, Kočevju, Jesenicah, Bledu, Litiji, Trbovlju, Črnomlju, Škofji Loki in St. Vidu, dvakrat je imel mednarodni radioprenos itd.

Letošnji koncertni program APZ nam je pokazal dela skladateljev iz dobe slovenskega narodnega preporoda, zastopani so bili Blaž Potočnik, Jurij Fleišman, Gregor Rihar, Kamilo Mašek, Anton Hajdrih, Anton Nedved, Fr. S. Vilhar in Davorin Jenko. Delo APZ je bilo letos izredno plodovito: priredil je 13 koncertov in nastop v kraljevem dvoru na Bledu. Poudariti moramo, da je APZ v letošnji delovni dobi nudil sadove svojega dela najširšim množicam svojega ljudstva; svoje umetniške nastope je priredil v vseh večjih in manjših krajih, kjer je bilo finančno le količikaj možno. Poleg dveh koncertov v Ljubljani je imel koncert v Mariboru, Celju, Kranju, Litiji, Ptuj, dva koncerta v Murski Soboti, zatem je

gostoval v Kočevju, Škofji Loki, Novem mestu ter na Bledu. Razveseljivo je dejstvo, da je zbor dobil še več povabil za gostovanje tudi v nekaterih drugih krajih, pa so — žal — morali nastopi zaradi že zasedenih primernih terminov izostati. Pri nastopih APZ po Sloveniji je bilo opaziti silno razveseljivo pojav, da je občinstvo do zadnjega zasedlo dvorano in to, najsi je bilo že kjerkoli: kultura in zanimanje za izredne dogodke — nastope APZ se je kazalo pri vseh od najstarejšega inteligenta do najmlajšega preprostega človeka ne glede na to ali ono pripadnost. K temu je seveda pripomogla tudi spretna organizacija lokalnih prirediteljev, ki so z razumevanjem za prizadevanja naše univerzitetne pevске institucije storili vse, da je kulturna prireditelj uspevala v vsakem oziru. Prav v tem se je pokazala kulturna doorelost, kar se je še pred par leti tako pogrešalo.

Posebno poglavje so dvorane. Znano je, da Ljubljana nima več dobre koncertne dvorane, odkar so unionsko preuredili v kino. Danes ima Maribor najboljšo koncertno dvorano. Kakšna razlika je slišati zbor v Ljubljani ali Mariboru! V nekaterih dvorinah je zbor kar nekam dušilo, nikdar ni mogel dobiti svojega pravega zvoka, v prvi vrsti tam, kjer so dvorane preurejene za kino, tako n. pr. lepa celjska dvorana. Paziti bi bilo, da ostane vsaj mariborska nedotaknjena, pa tudi v Murski Soboti je še dovolj dobra. Več pozornosti bi bilo poevetiti zlasti pri gradnji novih dvoran, ki so — kar se akustičnosti tiče — zelo elabre. Kakor se posveča pažnja dvoranam z ozirom na dramatske prireditve, tako naj bi se upoštevali tudi akustični zakoni — za koncerte in druge pevске ter splošno glasbene prireditve.

Kakor je seveda zelo zanimanje za koncerte APZ v Ljubljani in polagoma tudi po ostali naši domovini, tako je rasla skrb na univerzi med elitsatelji, ki so opazili, da je vsako leto manjši delokoli dobrih pevcev. Zdelo se je, da med dijaštvom usiha zanimanje za petje, za resno delo. Po par letih pa se je v letošnjem študijskem letu, prav tedaj, ko je morala vrsta najboljših članov oditi k vojakom, prijavilo izredno število mladih kvaliteten moči, ki so se v družbi starejših tovarišev z vsem ognjem oprijeli dela. Zdi se, da je v naši akademski mladini še mnogo idealne sile, ki premaga mnogo neprijetnosti, da lahko človek poleg borbe za kruh opravi svoj študij in posevča svoj delež tudi splošni narodni kulturi. Prav ta že tradicionalna trdovitost slovenskega študenta nam daje upanje, da jih bo v nastopajočem študijskem letu še več takih, ki se bodo pridružili tovarišem pevcem in z istim elanom delovali v prosepah svojega ljudstva. Akademskemu pevskemu zboru, ki bo kmalu zopet načel nov program, pa želimo še nadalje uspehov. I. S.

Nova poštna avtomobilska zveza Ptuj - Slovenske gorice

Ptuj, 23. avg. 1939.

Poštno ravnanje v Ljubljani je otvorilo začetkom leta 1937 poštne potniške avtomobilske promet na progi Ptuj-Haloze, dne 1. septembra t. l. pa ga bo razširilo tudi na progo Ptuj-Slovenske gorice; s tem dnevno bo uvedlo krožne poštne avtomobile vožnje v dolžini 40,9 km na progi Ptuj-Sv. Urban-Sv. Boltenk v Sl. gor.-Sv. Andraž v Sl. gor.-Juršinci (Sv. Lovrenc v Sl. gor.)-Ptuj. Poštni avtomobil bo obratoval dnevno dvakrat. Pri vožnji bo odhajal iz Ptuja ob 6 in se vračal ob 7.35; pri drugi vožnji bo odhajal iz Ptuja ob 13.30 in se vračal v Ptuj ob 10.05. Da pa bo vsemu prebivalstvu ob progi priti po najkrajši poti v Ptuj in se vrniti po najkrajši poti, se bo spreminjala smer vožnje vsaki dan, kakor je to pri avtomobilskem prometu v Haloze. Ob lihih dneh (1, 3, 5 itd.) bo obratoval poštni avtomobil pri prvi vožnji v smeri Ptuj-Sv. Urban-Sv. Boltenk v Sl. gor.-Sv. Andraž v Sl. gor.-Juršinci (Sv. Lovrenc v Sl. gor.)-Ptuj, pri drugi vožnji pa v smeri Ptuj-Juršinci (Sv. Lovrenc v Sl. gor.)-Sv. Andraž v Sl. gor.-Ptuj. Ob silih dneh (2, 4, 6 itd.) bo obratoval pri prvi vožnji v smeri Ptuj-Juršinci (Sv. Lovrenc v Sl. gor.)-Sv. Andraž v Sl. gor.-Ptuj, pri drugi vožnji pa v smeri Ptuj-Sv. Urban-Sv. Boltenk v Sl. gor.-Sv. Andraž v Sl. gor.-Ptuj.

Na novi avtomobilski progi so tele stalne in pogostejše postaje: Ptuj-pošta, Ptuj-Florjanski trg, Ptuj-Zupanci, Ptuj-kolodvor, Nova vas-Bratič, Gernci-Steger, Janeževci, Sv. Urban, križišče, Dolci, Svetinci-Desinci, Lotič, Sv. Boltenk v Sl. gor., Trnovska vas, Drbetinci, Sv. Andraž v Sl. gor., Vitomarci, Hvalatinci, Gerlinci, Gradišak, Gubernik, Juršinci (Sv. Lovrenc v Sl. gor.), Mostje, Križ, Pacinje-Tobias, Podvinci-Korenjak, Rogoznica-križ, Ptuj-kolodvor, Ptuj-Zupanci, Ptuj-Florjanski trg, Ptuj-pošta. Zveze k vlakom in od vlakov so ugodne, podrobni vožni red pa bo razposlala poštna uprava. Voznina je določena s 70 para na kilometra.

Na progi so 4 vmeane pošte, ki bodo prejemale in odpravljale poštne stvari dnevno dvakrat, medtem ko so jo pri sedanjih vožnjah s konjsko vprego prejemale šele v poznih popoldanskih urah. Prebivalstvo tega dela Slovenskih goric je zelo pogrešalo avtomobilsko zvezo s Ptujem, kjer je najbližnja železniška postaja. Hvaležni smo za novo prometno sredstvo, ki bo koristilo predvsem prebivalstvu našega podeželja.

Prepričani smo, da si je poštna uprava začrtala pot k nadaljnjemu reševanju velikega problema, zboljšati poštne zveze po podeželju v uvedbo poštne avtomobilske prometa poved tam, kjer so za to dani predpogoji, predvsem pa tam, kjer ni železnice in kjer so oddaljeni kraji še do danes brez rednih prometnih sredstev.

Ta problem bo treba pričeti reševati, a začeti izvajati takoj že povsod tam, kjer ni za to nobenih pravih ovir, kakor je slučaj pri zaprosenem razširjenju poštne avtomobilske prometa Ptuj-Haloze na gornji del Haloze, to je na progo Ptuj-Jurovci-Podlehnik-Nova Cerkev-Sv. Trojica v Halozi in kakor je slučaj pri zaprosenem razširjenju poštne avtomobilske prometa Ptuj-Slovenske gorice tudi na obdrski del Slovenskih goric, to je na progo Ptuj-Vurberg-Sv. Barbara pri Mariboru; v obeh teh slučajih sta na razpolago premalo zaposlena šoferja in avtomobila, kritje za gorivo in amortizacija pa je najti bogato v dohodkih od potnikov in ukinitvi izdatkih za vzdrževanje poštne zvez s konjsko vprego.

Kako gosti obljubljeni kraji in vasi po podeželju trpijo vedno pomanjkanje avtomobilnega prometa, nam pričajo prošnje in vloge prebivalstva na 32,5 km dolgi progi Ptuj-Rogoznica-Dornava

—Hlaponci—Polentak—Savci—Sv. Tomaž pri Ormožu—Koračice—Peršetinci—Hranjčevci—Ključarovi—Lunače—Lenača—Strmec—Dobrava—Ormož, pošta—Ormož, kolodvor, ki so jih prizadeli vložili na poštno ravnanje in poštne ministarstvo. Našemu podeželju je treba pomagati z boljšimi poštami zvezami in z uvedbo rednega avtomobilskega potniškega prometa.

Jesenice

Osebnost G. Brezan Jože, politično upr. pripravnik na tukajšnjem policijskem komisariatu je imenovan za pristava.

Na gospodinski šoli na Jesenicah je vpisovanje 1. in 2. septembra t. l. od 9 do 12 dopoldne, v poslopju osnovne šole. Šolska maša bo v soboto, dne 2. septembra ob 8 zjutraj. Redni pouk bo pričel 4. sept. Sprejmejo se učenke od 16. leta dalje, izjemoma tudi s 15. letom. Na šoli se poučujejo praktični predmeti: kuhanje, šivanje in krojno risanje, pranje in likanje in še vsa ostala dela, ki se rabijo v gospodinjstvu.

Poleg praktičnih predmetov se poučujejo tudi teoretični predmeti: slovenščina, vzgojstvo, računstvo, hranošlovje, gospodinjstvo, zdravstvo in nega dojenčkov, državnostanovstvo, vrtnarstvo, serviranje in petje. — Da se učenke temeljite nauče kuhanja, naj po možnosti obedujejo na šoli, ker s tem mnogo pridobije na znanju. Starši učenke se pri vpisu s podpisom obvezajo, da bodo njih hčerke do konca šolskega leta obiskovale šolo. Za učenke jeseniške občine je šolnina 110 din letno, za one iz drugih občin 210 din letno. Za obede plačujejo učenke, ki se hranijo na šoli samo vsak drugi teden, ko imajo praktično kuhanje 50 din mesečno, one, ki obedujejo na šoli vsak dan pa 100 din mesečno.

ŠPORT

Borba v tenisu se je pričela

Včeraj se je pričela in se danes in jutri nadaljuje velika borba v teniškem športu za Davisov pokal, v kateri se srečajo kot finalisti prvaki ameriške in evropske cone. Nastopajo naši mušketirji proti Avstraliji v Bostonu v ameriški zvezni državi Massachusetts. Puncet in Mitč nastopata v singlu, Puncet in Kukuljevič v dublu. Naši bodo imeli napram gasprotnikom zelo težko stališče, vendar moramo smatrati, da za velik uspeh to, da so ravno oni prišli v finale kot najboljši evropski zastopniki. So pa naši tudi zelo napredovali in ni izključeno, da nas preseneti Puncet z zmago nad Adrian Quista ali John Bromwicha, vendar se ne more z gotovostjo reči, da bi bila skupna zmaga Avstralije zaradi tega ogrožena.

O pripravi avstralskih igralcev smo zvedeli še tole: Avstralski igralci so se pripravili za to srečanje s prvakov evropske cone zelo dobro in so zato prepričani, da se bodo oni borili v finalu z Ameriko. Skušnje zadnjih let so izkoristili ter so zlasti pazili na to, da s trajno vajo popravijo pogrešno nog, ki jim je v preteklem letu zelo škodila. Adrian Quist je bil v igri proti Donaldu Budgea, ki je tedaj še kot amater igral za Ameriko s pogostimi napakami z nogami pri serviranju popolnoma izven koncepta. Mesece in mesece je potem vadil Quist samo zato, da odpravi pogrešno nog ter je sedaj popolnoma prepričan, da se mu sedaj niti ena taka pogreška ne bo več primerila.

Reka : Mars

V nedeljo, 27. t. m. ob 17 se odigra na igrišču Reke prvo kolo jesenskih prvenstvenih tekem, in sicer pridejo v goste ambiciozni Marsovci iz Vanetom in bivšim Pečanom Korletom na delu. Ker izgubi klub igrišče, bo to poslovilna tekma simpatičnih Rečanov od Viča. Športno občinstvo, ki zna ceniti delo viških športnikov, bo polnoštevilno obiskalo to zanimivo tekmo.

Program lahkoatletskega dvoboja v Mariboru

Maribor, 24. avgusta.

Kakor smo že poročali, bo v soboto, 26. in v nedeljo, 27. t. m. lahkoatletski dvoboj med SSK Maratonom in SK Železničarjem. V soboto s pričetkom ob 16 se bo izvajalo osem disciplin, in sicer: tek 100 m, met kopja, tek 400 m, skok v višino, tek 1500 m, skok v daljavo, met krogle in štafeta 4 × 100 m. V nedeljo pa s pričetkom ob 9 se odigrajo naslednje discipline: tek 110 m

Sv. Pavel pri Preboldu

»Mariborski« Večerniki je v svoji izdaji z dne 22. avgusta 1939 pod naslovom »Nepriznana dediščina« prinesel dopis, v katerem prikazuje šentpavelskega župnika, mladega občinskega tajnika Josipa Rogla in g. notarja kot tri premetene lišjake, ki so se na zvit način z združenimi močmi polastili nepriznane dediščine, tako zvane »stare žandarice« v Sešah. V St. Pavlu se tej kleveti vse smeji, ker ljudje razmere poznajo. Zaradi širše javnosti pa je treba povedati resnico. Šentpavelski župnik stare žandarice ni nikoli izpraševal, koliko ima premoženja in komu ga bo zapustila, ker je vedel, da stara žandarica duhovnikov in cerkve ni marala. Dne 30. maja t. l. pa je stara žandarica nepriznано prodala svoje posestvo v Sešah nekemu tukajšnjemu domačinu in je na tistem odšla s svojo sestro v zavetišče sv. Jožeta v Ljubljani. Meseca julija t. l. je poklicala v Ljubljano tajnikovega očeta g. Antona Rogla in mu naročila, da ji na pokopališču kupi prostor za grobnico in se zida grobnico. To se je v teku julija in avgusta izvršilo. Nato je poklicala v Ljubljano Roglovega sina Jožeta in je vprico njega in notarja naredila svojo oporoko. Rajna je bila trgovska skoz in skoz in je tudi svojo oporoko naredila čisto po trgovski. Kot trgovka je namreč vedela, da veljavne oporoke delajo notarji, ne pa cestarji. Kako je svoje premoženje razdelila, meni ni znano in me ni nikdar zanimalo. Rajna je malokomu zaupala — mlademu gospodu tajniku je zaupala, da bo njeno oporoko res izvedel po njeni želji. Vsa čast mlademu gospodu tajniku, ki je in še bo oporoko rajne žandarice izpeljal po njeni želji. Jaz gospodu Roglu nepriznано dediščino iz srca privoščim. Obenem pa sočustvujem z vsemi, ki so si pri tej trgovski tomboli za nepriznано dediščino kaj obetali — pa so z menoj vred skop padli. — Po toči zvoniti je prepozno! — Marko Sagaj, župnik.

— Pri zaprtju motnjah, v prebavi vzemite zjutraj, še na prazen želodec en kozarec naravnega »Franz Josefa« grenčice.

prejela 64. Zmaga Švicarjev je tem bolj pomembna, kajti oni niso postavili v vseh disciplinah svoje najboljši možne. V tem troboju so bili doseženi tile rezultati: 100 m Saelens (B) 10,7; 200 m: Saelens (B) 22,4; 400 m: Diamnas (B) 51 sek.; 800 m: Mostert (B) 1:55,8; 1500 m: Messner (F) 4:07,6; 5000 m: Schroyen (B) 15:41,8; 110 m zapreke: Anet (S) 15,4; 400 m zapreke: Bosmans (B) 55,4; skok v višino: Buxant (B) 1,80 m; skok v daljavo: Studer (S) 7,12 m; kroglja: Bracco (F) 14,01 m; disk: Metzger (S) 42,14 m; štafeta 1400 m: prva Belgija 2:40, druga Francija in tretja Švica.

ZDK

Telovadni tečaj.

Telovadni odbor Zveze dekliških krožkov v Ljubljani priredi tridnevni telovadni tečaj za učiteljice, ki sodelujejo pri dekliških krožkih. Tečaj se prične v nedeljo, dne 27. avgusta t. l. ob 10. Zbirališče je v Prosvetni zvezi (Miklošičeva cesta št. 7). Tečajnice naj prinese s seboj telovadno obleko in copate. Za prenočišče je preskrbljeno.

Na tečaju bo tudi predavanje o novem načinu dela pri mladenkah, in sicer v ponedeljek ob 7 zvečer v prostorih Prosvetne zveze. — Bog živi!

JEGLIKOV AKADEMSKI DOM BO SPOMENIK POKOJNEMU SLOVENSKEMU VLADIKU VSI ZAVEDNI SLOVENC, DARUJTE OB TRETI OBLETNICI NJEGOVE SMRTI V TA NAMEN

Iz Julijske Krajine

Duhovniške vesti. G. Stefan Gnezda, ki je po smrti nepozabnega dekana megr. Arka upravljal idrijsko župnijo, gre za župnega upravitelja v Podkraj nad Vipavo. G. Franc Gabrenja, župni upravitelj v Podkraj, je imenovan za župnega upravitelja v Lozicah pri St. Vidu. Župnijo Kojsko v Brdih upravlja g. Mario Virgulini.

Zaključek praznovanja svetogorske štiristoletnice. V nedeljo, 8. oktobra se bodo zaključile na Sv. Gori pobožnosti in slovesnosti, ki so bile določene v proslavo štiristoletnice, kar se je bila naša ljuba Mati na Skalnici prikazala slovenski pastirici Urški Ferligiovi iz Grgarja in ji naročila, naj sporoči našemu vernemu ljudstvu, da želi imeti na Gori svoj dom. To zaključno svečanost bo postal in svojo navzočnostjo naslovni nadškof heraklejski megr. Fr. Borgoncin-Duca, apostolski nuncij pri Kvirinalu v Rimu. Podrobni sporod te poslovljene proslave še ni znan. Zvedeli smo samo to, da dope visoki cerkveni knez v Gorico v soboto, dne 7. oktobra. V nedeljo bo imel potem v Marijinem svetišču na Sv. Gori slovesno pontifikalno sveto mašo s pridigo ter bo po naročilu sv. očeta podelil tudi apostolski blagoslov. V ponedeljek bo opravil razne cerkvene sprejeme in obiske in bo pregledal cerkvene ustanove, zavode in organizacije.

Dva slovenska kapucina — novomašnika. V nedeljo, 6. avgusta je na Trnovem pri Gorici zapel svojo prvo slovesno sv. mašo kapucin g. p. Damazij, s svetnim imenom Jože Rijavec, na Marijin praznik, 15. avgusta je pa v Kanalu elavil svojo primicijo g. p. Ciril, ki se je prej imenoval Alojzij Blazič. Oba novomašnika sta obhajala svojo najljepši dan življenja v rojstni vasi, v cerkvi, v kateri sta bila krščena, sredi svojih domačinov. Cerkevni pevci obeh župnij so se vneto in pozitivno vedeli ter dosegli, da je njihova ubrana, močestno petje dalo slovenskim cerkvenim opravilom poseben sijaj in gorkoto. Vsem, ki so se trudili s petjem, zlasti pa pevovodjem, g. Kazimiru Nanutu v Kanalu in g. Maku Komacu in našemu odličnemu mojstru g. Vinku Vodopivcu za Trnovo, gre vsa čast in priznanje. Vernikov se je nateklo od vseh strani na tisoče. Razen domačinov so prihitele goste trume iz vseh sosednjih župnij. Tudi sosedje so se hoteli nekoliko naučiti duhovnega veselja, ki je tišati dan valovilo po domači fari. — Prostrani župni cerkvi sta bili svede velike premahnit, saj so cenili, da je prišlo samo v Kanal 4—5 tisoč ljudi.

Slovenski ev. darivci sta se pričeli v obeh krajih po deseti uri, ko sta novomašnika v spremstvu številnih sobratov ter sorodnikov in prijateljev v slikovitem sprevodu dospela v cerkev. Na Trnovem je imel elavnostni govor domači g. župnik Kristof Tomšič, v Kanalu je pridigoval grški dekan megr. Lojze Filipič. Pri popoldanskem blagoslovu sta pri obeh svečanostih govorila g. g. novomašnika, ki sta se zahvalila vsem za iskreno ljubezen in naklonenost ter sta podelila zbranim množicam novomašniški blagoslov.

Kanal (Poroka). Dne 16. avgusta se je poročil g. France Blazič z gđ. Lojzko Šterlinko. Poročil ju je ženinov brat, g. novomašnik p. Ciril. Mnogo sreče!

Smrtina kosa. V Gorici je v hiralnici umrl po kratkem bolehanju bivši trgovec s klobuki Josip Fon, star 60 let. N. p. v. m.

**V nedeljo, 27. avgusta ob 9 dopoldne
v Brežicah**

**veliko politično zborovanje
mladine JRZ**

za krški in brežiški okraj

Govorili bodo minister za gradbo dr. M. Krek in poslanca Tratnik in Smersu.

Vse naše somišljenike, posebno pa našo mladino, vabimo, da ta dan prihiti v Brežice ter se udeleži te politične manifestacije.

SLEPEC

60

Detektivska povest

»Bee plentaj, če nisem pravi bedak,« je vzklil razburjeno. »No, saj sem skoraj dvajset let živel vpraz v tistem kraju! Leži med Folkestonom in Pythom, tako je. Tam je tisti dolgi grič, preden prideš v Sandgate. Potem pa se vam, kakor hitro pridete mimo hiše obrežnih čuvajev, odpre morje, ki ga spet izgubite, ko pridete do policijske postaje v Seabrooku. In vse okoli imate na desni Shorecliff Camp. To se ujema na las, če pridete na glavno cesto po strni ozki poti od Downa blizu vrha Sandgate Hilla. To je tisti vaš kraj, gospod, čeprav bi, če je za to tekmovalno ugribanje razpisana kakšna nagrada, le-to komajda zaslužil.«

»Ali morje ondi pljuska kdaj preko?« je vprašal McNab.

»Ob kakšni pomladanski plimi ob močnem južniku pač. Ne enkrat so bila pota že poplavljeni.« McNab je bil videti zadovoljen s tem pojasnilom, in preden ava odšla, je George prejel nagrado, ki ga je po vsem videzu zadovoljila.

Ko ava se spet vozila preko Tower Hilla, pa je bila McNabova zadovoljnost še večja, ko je vzel iz žepa svojo uro. Manjkalo je še dvajset minut do štirih.

»Potolčka sva uro, kakor pravijo vaši igralci kriketa. Kaže, da bova še pravočasno dosegla, da ga bova mogla rešiti,« je dejal. Nato pa je dodal: »Lahko se ujmete vlak ob petih iz Cannon Streeta, ko bova prej še malo prigriznala.«

»Ujamev vlak ob petih iz Cannon Streeta?« eem iznenadeno odvrnil kakor v odmev. »A kam? Zakaj?«

»A ničesar mi ni hotel tedaj povedati. Rekel je, da je lačen, čeprav jaz nisem bil, in morala evo odriniti naravnost proti Adelphiu. Imel mi je še marsikaj povedati, preden evo se poslovila,

in tega mi ni mogel povedati drugače kakor na eamem. In v svojem kraju mi je mogel med najinim prigrizkom dati razna navodila. Nedvomno sem bil lačen, saj izza svojega nenavadno zgodnjega zajtrka nisem imel ničesar v ustih, ampak v tistem hipu je bil glad moje radovednosti še hujiš.

Ne epominjam se več, kakšno jed so zaužila moja usta, ko sva bila spet na McNabovem stanovanju. Toda v neizbrisnem spominu mi je ostalo njegovo živahno in skoraj ognjevit govorjenje, kajti tak je bil McNab v trenutku krize, ko sta visela na niti uspeha ali pa neuspeha. Tudi tedaj, ko si je belil glavo nad natančnim potnim zemljevidom Kenta, sem sprevidel, da so mu vse dejavne sposobnosti, duševne in telesne, napete do viška. A svoja navodila je le zašel še dosti mirno:

»Sklenil sem, da ne bom klical na pomoč Snargrova in Yarda,« je rekel. »Deloma zato, ker nimam časa — to je zdaj zadeva kvečjemu nekoliko ur — in deloma zato, ker je Howleyev opis krivice preveč nedoločen, da bi mogli po njem hitro delati. Bog vedi, koliko ljudi v rjavi obleki in s prištrikanimi brki širom dežele bi bilo pridržanih v zaporu v času prihodnjih štirih in dvajsetih ur. Zločinec je podoben premočnim drugim ljudem.«

»Da,« sem mu segel v besedo, »ravno to sem že hotel tudi jaz omeniti. Če bi bil to roman, bi ta človek imel povečene veke, užgano znanje na čelu, na levici bi mu manjkala preta in ušesa bi mu bila prebodena po uhanih ali —«

Toda on me je ustavil.

»A tudi za take pogovore nimam časa,« je dejal ostro. »Saj vam niti ne utegnem napisati svojih navodil. Poslušajte torej pozorno, sicer bi jih utegnili pozabiti.«

»Če dejansko lahko dobesedno navedem vsak politični govor, ni podobno, da bi pozabil to,« sem izjavil.

»Prav. Poslušajte torej! Kakor sem že rekel: prevzel sem nase nevarnost, da ne bom poklical

na pomoč Scotland Yarda iz razlogov, ki sem jih bil že navedel, pa tudi — zapomnite si to — ker hočeva v tem trenutku delati ne toliko zato, da bi prišla morila, kolikor zato, da bi preprečila drug umor. To je navsezadnje tisto, za čemer gre zakon, čeprav zločina obesoje. Če morila obesoje, ne vrnejo žrtvi življenja, pač pa ohranijo s tem življenje mnogim drugim.«

»Ste prepričani, da je Kinloch res v nevarnosti?«

»Začetel je malone z nogo name.«

»Poslušajte! Kakšen nagib je po vašem mnenju povzročil umor Ponsoy Pageta? Saj ste poznali Pageta in njegov list. Kateri drugi nagib za umor pač kakor strah pred razkritjem in sramoto? Paget je o njem nekaj vedel ter mu zagrozil. Paget je slabo poznal svojega protivnika in je plačal za to. No, zdaj v tem trenutku, ko grozi aretacija, pa ima zločinec še večji razlog za umor, kajti zdaj ni v nevarnosti samo njegovo ime, marveč tudi njegov vrat. Dalje pa ne smete pozabiti, da Kinloch zdaj vidi. Tega onadva, ki sta ga danes odpeljala, nista vedela. To je bilo dejansko znano samo zdravniku, ki se mi je zato emejal. Onadva torej nista vedela, saj se gotovo epominjate Peterovih besed, kako je ženska hotela iz avta, ker ga je po vsem videzu mislila odvesti do voza? No, kakor hitro pa bo znano, da vidi, jima bo prvi postal nevaren. Razumete to?«

Priklam razumete, da razumem.

»Ste prepričani?«

»Spet sem na isti način pridil.«

»Dobro. Zdaj,« ko veste, pri čem evo, lahko greva na delo.«

McNab je vstal in začel stopati po sobi, držoč roke globoko v žepih.

»Poslušajte pozorno tole. Chance,« je rekel. »To bi sicer zahtevalo nekaj časa, ampak saj lahko jeste dalje. Hotel bi vam zdaj pokazati, da ne boste odrinili na lov na kakšno divjo gos.« Umolknil je za trenutek. »Morda se boste še epominjali Dunrove navedbe, da je Kinloch slišal bibavico

enkrat in samo enkrat, odkar je bil odšel iz hiše, v kateri sta bila skrita po umoru? Tudi se boste še epominjali, da je Kinloch prav ob istem času slišal nekakšno trobentanje. Istočasnost tega dvojnega šuma — morskih valov in trobente — nama mnogo pove. Bibavica bi mogla obizgati avto samo v pomladanskem času visoke plime. A plimska tablica kaže, da je bila pomladanska plima v Folkestonu dne 22. marca ob 10,5 predpoldne in ob 10,57 zvečer. Katera plima — sončna ali lunina — je obizgala avto? Na to vprašanje odgovarja namesto nas trobenta. Trobentanje je prihajalo od vojašnice v Shorncliffe. A v nobeni vojašnici ni trobentanja po 10,15 zvečer, ko trobijo ugasi luči. Potemtakem Kinloch ni slišal poziva ugasi luči, ko jima je pomladanska plima brizgala v avto. Tudi je gotovo, da to ni bilo v času pred 22., kajti četudi bi bila plima prišla prej kakor ob 10,57, bi bila tedaj njena največja višina preizkita, da bi bila pljuskala vodo čez pot, najsi bi bil kakršnen koli veter. Iz tega sledi, da je dopoldanska pomladanska plima prepljusala pot, ko sta se vozila mimo morja in da sta slišala trobentanje ob 10 dopoldne. To je bil poziv na »povejte!«. In po tem, ker sta se peljala mimo tega kraja tako zgodaj podnevi, sem sklepal, da nista prišla posebnost daleč. To moje sklepanje pa se je utrdilo v prepričanje, in sicer tisti trenutek, ko sem pogledal na zemljevid. McNab je razprostri potni zemljevid Kenta pred menoj na mizi. »Pogledajte morate, samo na obliko te pokrajine. Vidite, taka je kakor glava sulice in kraj, mimo katerega sta se peljala, je čisto v njej, tam kjer se glava proti koncu zastruje. Prav dobro.« McNab se je potpreljal po hrbtu, ko eem se sklonil nad zemljevidom. »Če nista prišla v ta vzhodni konec zgolj zato, da sta spet odšla, tedaj tista neznana hiša v kateri sta našla zavetje gotovo ob 15. januarja pa do 22. marca, leži nekje znotraj te konice sulice podobne pokrajine.« Ko sem buljil v zemljevid, je dodal: »Prav tu ju bova povozila. Ampak zdaj nimam časa, da bi vam to pripovedoval.«

Otroški kotiček

SLON SAMBO

(5) Jan kar ni mogel strpeti, da bi čim prej povedal prijatelju veselo novico. Kolikor so ga le noge nesle, je stekel v Filipovo hišo. Prav nič ga ni motilo, ko so ljudje zijali vanj in se izpraševali: »Le kaj se je dolgemu Janu zgodilo?«

(6) Filip je od veselja skoraj do stropa poskočil. Nenadoma je tudi on zapazil dolga Janova ušesa in ga je začuden vprašal: »Kaj pa se je zgodilo tvojim ušesom?« Jan se je prijel za uhlja, rekoč: »Sambo mi jih je dal. Le pazi, jutri boš ti imel prav takšna!«

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

Alojzij Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ulica 14

sporoča, da so bili glasom telefoničnega sporočila, dne 24. avgusta izžrebani naslednji dobitki V. razreda 38. kola:

40.000 din št. 76.400, 30.000 din št. 28.251, 69.876, 88.650, 24.000 din št. 92.137, 20.000 din št. 40.2, 16.000 din št. 58.606, 74.179, 12.000 din št. 50.183, 10.000 din št. 30.028, 38.928, 46.407, 47.029, 60.603, 61.278, 81.989, 90.899, 8.000 din št. 7.135, 11.211, 16.212, 21.907, 25.862, 26.951, 30.091, 35.915, 39.298, 96.300, 6.000 din št. 8.905, 18.652, 19.288, 25.800, 29.152, 37.253, 39.946, 65.727, 67.886, 70.002, 73.821, 5.000 din št. 185, 6.068, 7.517, 15.459, 15.513, 18.957, 22.345, 31.068, 33.580, 42.170, 43.502, 49.587, 51.321, 51.795, 54.657, 57.310, 87.778, 98.163, 4.000 din št. 6.872, 7.055, 8.248, 13.317, 14.415, 15.703, 35.012, 38.013, 40.864, 43.174, 50.670, 54.453, 55.001, 63.144, 63.774, 68.731, 73.006, 79.073, 79.528, 82.225, 85.928, 87.881, 88.197, 89.596, 90.403, 94.877.

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko število dobitkov po 1000 din.

Prihodnje žrebanje bo v torek, 29. avgusta in bo trajalo do 9. septembra.

Vsi oni, ki so zadeli v kolekturi »Vrelec sreče« lahko dobite takoj dvignejo.

Kdor si še ni nabavil srečk državne razredne loterije, naj pohiti ponje v glavno domačo kolekturo »VRELEC SREČE«.

Razpis

Občina Šmartno v Rožni dolini, okraj celjski, razpisuje pragmatično mesto

občinskega tajnika

Pravilno opremljene prošnje po uredbi o občinskih uslužbencih je vložiti v roku 30 dni po objavi tega razpisa v Službenem listu, pri tukajšnji občini.

Občina Šmartno v Rožni dolini, 22. 8. 1939.

Zahvala

»Vsem, ki so mi ob prerani smrti mojega ljubljenelega soproga

Dragota Vilita Verbiča

izrekli so žalje, darovalcem cvetja in vencev, kakor tudi vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku, se najiskreneeje zahvaljujem.

FANCI VERBIČ roj. KOMAN.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din: tiskovaniški oglas 1 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojnó. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonka, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. - Za plamena odgovora glede malih oglasov treba priložiti snamko.

Vajenci

Vajenca sprejme »Sofra«, Maribor Gregorčičeva 24. (v)

Službo dobe

Pečarski pomočnik (stavec) dobi takoj službo. Franc Lobe, Slovenj Gradec. (b)

Službe iščejo

Samostojna gospodinja Izučena kuharica, srednjih let, išče službo v župnišču ali pri boljši družini. — Ana Kokot, Drakšin 18, Velika Nedelja. (a)

1000 din nagrade

dam onemu, ki mi preskrbi službo sluga ali kaj sličnega. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 13.672. (a)

17 letna poštena deklica

vajena vseh hišnih del, išče primerno službo pri manjši družini. Informacije pri Nežki Zupančič, prodaja sadja, Cesta v Rožno dolino, nasproti vile Duklić. (a)

Pekovski pomočnik

želi premeniti službo. — Zmožen vseh pekovskih del kot prva moč. Grem tudi za poslovođjo. Podobnikar Anton, Dev. M. v Polju 109. (a)

Trgovska pomočnica

vajena vseh del, zmožna, želi premeniti službo, najraje v Ljubljani. Cenjen ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Agilna« št. 13538. (a)

Trgovsko pomočnico

verzirano v trgovini s kuhinjsko posodo, porcelanom in steklom, sprejem. Vico Albert, Maribor. (b)

Moškega

poštenega, zgovornega, neozjenega, vojašine prostega, z dežele, sprejem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Trenost« št. 13.909. (b)

Fanta

od 18 do 20 let, v pomoč strojniku, in hlapca, vajenega konj in vožnje — sprejem. Predstaviti se osebo. — Zaga Andlovic, Skofljica. (b)

Mesarskega pomočnika

dobrega prekaževalca takoj sprejme Franc Jagodic, mesar Ljubljana, Korunova 5. (a)

Po vaši želji Vam izdela Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani Kopitarjeva 6/II

v svoji 8taltnici razne poslovne knjige, ako niso že v zalogi, Istotako izvrši tudi vsa druga knjigoveška dela, posebno razne vezave od preprostih do razkošnih oblik.

Posebni oddelček za izdelovanje damskih torbic, pasov, denarnic in drugega usnjeneja galanterijskega blaga Vam nudi te predmete vedno v lepih, modernih fasonah.

Cene skrajno nizke. Poslužite se!

Vinski potnik

vpeljan, dobi takojšnjo zaposlitev. — Ponudbe z navedbo dosedan. službovanja in zahtevkov na naslov: Osrednja vinarska zadruga, Ljubljana, Kongresni trg 2. (b)

Počuk

Priden dijak

zelo reven, išče enstrukcije za nižjo srednjo šolo. Honorar nizkei Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13546. (d)

Prodamo

Šolske torbice

In aktovke v veliki izbiri priporoča Kravos, Maribor, Aleksandrova 13. (l)

Trgovina

z meš. blagom in trafika na dobri točki v centru Maribora, naprodaj. Cenjene ponudbe v upravo »Slovenca« Maribor pod »Dobra eksistenca« 1226. (b)

Kompresor

za kamnolom, malo rabljen, naprodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Kompresor« št. 1224. (l)

Posestva

Hišo

z vrtom v Ljubljani prodam ali oddam trgovino v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13250. (b)

Lepo posestvo

na Gorenjskem pri državni cesti Kranj-Tržič, takoj prodam. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 13521. (b)

Hiša

novelša, trostanovanjska z vrtom, ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13478. (p)

Posestvo

primerno, v Sloveniji, najraje blizu Ljubljane, kupim. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Belgijec« št. 13496. (p)

Hišo

priljavno za obrt, poleg glavne ceste v okolici Ljubljane oddam v najem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod 13.656. p

Kunaver Ludvik

gradbeno strokovno obračun posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago.

Dijaki

Visokošolka

išče zračno, sončno sobo z vso oskrbo pri solidni družini. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Visokošolka« 13.903. (d)

Sedmošolec

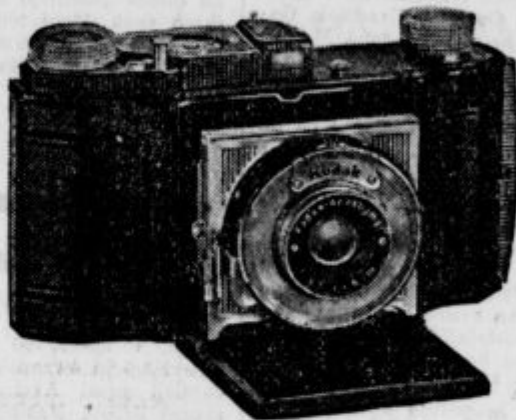
odlični, revnih staršev, išče v Ljubljani stanovanje. Za plačilo bi inštruiral za nižjo gimnazijo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sedmošolec« 13.900. (d)

Vi lahko fotografirate v črno-belem ali pa v naravnih barvah

ako kupite Kodak aparat malega formata Retinette. Za fotografiranje v črno-belem se poslužite naših novih pankromatskih filmov, Panatomic-X (27°), Pius-X (29°), Super-XX (32°), ki imajo sedaj povečano občutljivost in še fineše zrno. Za fotografiranje v naravnih barvah se poslužite Kodachrome filma, brez daljnih pripomočkov. — Retinette I in II so idealne univerzalne kamere malega formata.

Samo din 660.-

- Solidna in precizna konstrukcija
- Kodak anastigmat f:6,3
- Kodak zapor do 1/100 sekunde
- Naprava proti dvojnim osvetlitvam
- Avtomatični transport filma in števec
- 36 posnetkov na 1.60 m normalnega kinofilma
- Možnost fotografiranja v naravnih barvah
- Izvedbe z optikama f: 4.5 in f: 3.5 samo nekoliko dražje

KODAK d. s. o. j., ZAGREB

Čateške toplice

Železnina »STABIL«

Ljubljana, Celovška cesta 72

nudi po nizkih cenah vse vrste gradbenega materiala, pohištveno in stavbeno okovje, orodje za vse obrti; nakup starih kovin.

Čitajte »Slovenca«

Lipski jesenski sejem 1939

Začetek 27. avgusta

60% popusta na nemških železnicah, znatni popusti v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lajpciškega sajma, Beograd, Knez Mihajlova 33/I

Začetek 27. avgusta

in častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies, Ljubljana, Tyrševa 33. Tel. 27-62

in Jos. Bezjak, Maribor, Gosposka ulica 25. Tel. 20-97

Umrli nam je naš dobri oče, stari oče in prastari oče, gospod

FRANC MARN

železniški uradnik v pokoju

Pogreb bo v soboto, dne 26. avgusta 1939, ob 4 popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta 9) na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 24. avgusta 1939.

Zalujoči ostali.

Zahvala

Vsem, ki ste našo

Vero Milost roj. Letnar

soprogo magistralnega uradnika

imeli radi, jo zasuli s cvetjem in jo spremili v tako velikem številu na njeni poslednji poti, ali ji kakorkoli izkazali spoštovanje, izrekamo svojo najpriskrenejšo zahvalo.

Prav tako iskrena hvala vsem, ki ste nam v teh težkih urah stali ob strani, nam dajali dokaze prijateljstva ter nas tolažili in bodrili.

Sv. maša zadušnica bo darovana v soboto, dne 26. t. m., ob 6.30 v župnijski cerkvi sv. Frančiška v Šiški.

Ljubljana, dne 25. avgusta 1939.

Globoko žalujóči:

Janko Milost s hčerkico Marijo Vero; rodbine: Milost, Letnar, dr. Robida, inž. Pardubsky in Čuk — ter ostalo sorodstvo.

Chamberlainov govor

(Nadaljevanje s 3. strani)

London, 24. avg. AA. Reuter. Predsednik vlade Chamberlain je v svojem današnjem govoru dejal, da sovsjetska vlada ni z ničemer napovedala niti angleški niti francoski vladi, da vodi pogajanja z vlado nemškega rajha; nato pa je dejal, da je sovsjetski komisar za zunanje zadeve Molotov potem, ko so bili poslani angleški in francoski vojaški strokovnjaki v Moskvo, izjavil, da ne veruje, da bi še obstajale večje ovire za sklenitev političnega sporazuma na troje. V resnici so pogajanja med angleškimi, francoskimi in sovsjetskimi zastopniki odlično napredovala, ko je počila ta bomba. Končno pa danes z velikim občudovanjem izvedo, da so med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo potekala tajna pogajanja za sklenitev nenapadalne pogodbe, katere cilj ni v skladu s smerjo sovsjetske politike, vsaj s takšno, kakor so nam jo raztolmačili. (Splošno odobravanje.) Smatram pri vsem tem, da bi bilo presojati izrečati že zdaj, preden se ne posvetujemo s francosko vlado, svojo končno sodbo o posledicah tega sporazuma.

Sovjetsko-nemški pakt

Za tem je ministrski predsednik v precej ostrih besedah kritiziral berlinske tolmačenja, da nemško-sovsjetski sporazum pomeni diplomatsko zmago, ki odklanja nevarnost vojne pod pogojem, da se Francija in Velika Britanija odpovejo svojih obveznosti do Poljske. Smatramo za svojo glavno dolžnost, da na mestu storimo konec tako nevarni utvari. (Navdušeno vzklikanje.) Prosim vas, da imate pred očmi to, da je bilo pri pogajanjih s Sovjetsko Rusijo posebno naglašeno obstojanje te angleško-francoske garancije Poljski, ter da od vsega začetka ni bilo niti besede o tem, da bi ohranitev tega jamstva v veljavi zavisela od katerega novega sporazuma, ki bi ga Sovjetska Rusija sklenila. Ali mar ne bi bilo v škodo naši časti, če bi umaknili obveznosti, ki smo jih tako pogosto in tako odločno poudarjali. Zaradi tega ponovno poudarjamo, da naše obveznosti do Poljske ter do drugih držav še dalje veljajo.

Nemčiji nismo grozili

Ministrski predsednik je nato omenil uradno poročilo, ki ga je vlada izdala po današnji ministrski seji in v katerem je govora o nekih nadaljnjih ukrepih za obrambo države. Treba je pripomniti, da ima Nemčija pod zastavo že sedaj ogromno vojsko in da so vojske priprave zavzele velik obseg. Ukrepi, ki smo jih mi od svoje strani izdali, so varnostni ukrepi in imajo čisto obrambni značaj. Odločno hodo zavrniti predpostavko — ako je sploh še kdo, ki bi takšno predpostavko mogel zamisliti — da naši ukrepi pomenijo neko grožnjo. Nismo ničesar storili, kar bi ogrozilo zakonite interese Nemčije. Ni to nobena grožnja, če se kdo pripravlja, da bi pomagal svojim prijateljem in da bi jih branil pred morebitnim nasiljem. (Navdušeno pritrdjevanje.) Če se med sedesi, ki hočejo živeti v miru, pojavi nekdo, ki se pripravlja na nasilje proti sosedom, ni nobena grožnja, če se ostali sosedje dogovore, da se bodo skupno branili pred takšnim poskusom. Objavili smo tudi drugi ukrep, ki smo ga izdali na finančnem polju. Gospodje poslanci so vsakakor slišali, da se je obrestna meta angleške banke danes dvignila na 4%. Gospodje poslanci se bodo vesekakor strinjali z nami, če rečemo, da je to ukrep, ki smo ga res predvzeli, potreben v interesu zaščite naših gospodarskih virov v tako negotovih časih.

Naše obveznosti do Poljske

Ministrski predsednik pravi zatem, da mora v tej smeri vsak posamezni državljani doprinesiti žrtve, ki se s pravico od njega morejo zahtevati. Nato omenja poročilo, ki ga je poslal nemškemu kanclerju Hitlerju. Pripominja, da je smatral za svojo dolžnost, poslati to sporočilo, da ne bi prišlo do usodnih nesporazumov. Pravi, da je to smatral za tem bolj potrebno, ker je bil prejel poročilo o obsežnih vojaških ukrepih v Nemčiji. Smatral je to za potrebno tudi zaradi nemško-sovsjetskega sporazuma. Zaradi tega je bilo izdano tudi posebno obvestilo, ki pravi, da Velika Britanija ostane pri svojih obveznostih in da se bo z vsemi svojimi silami zavzela za to, da se izvedejo. (Vzkliki.) Večkrat sem imel priložnost poudariti svoje prepričanje, da bi bila vojna med Nemčijo in Veliko Britanijo največja nesreča. V sveti si tega, sem sporočil nemškemu kanclerju, da po našem mnenju niti eno od spornih vprašanj med Nemčijo in Poljsko ne zahteva uporabe sile in da se vsa ta vprašanja morejo rešiti na miren način, pod pogojem, da se vzpostavi zaupanje. Izjavili smo, da smo pripravljeni pomagati pri iskanju pogojev, pod katerimi bi se mogla pogajanja začeti. Poudarili smo, da sedanja napetost povečuje težave v tej smeri. Prav tako smo naglasili, da bi se moglo vzpostaviti ozračje, ugodno za pogajanja, če bi se za nekaj časa ustavilo postopanje, ki seje nezaupanje in ustvarja nervoznost.

Nemčija in vzhodna Evropa

Odgovor nemškega državnega kanclerja se je mogel razumeti kot poudarjanje teze, da mora

Nemčija imeti svobodne roke v vzhodni Evropi in da bomo mi, oziroma kakšna druga država, ki ima manj interesov v Vzhodni Evropi, odgovorili za posledice, če bi s svojim posredovanjem izvali spopad. Ta teza pomeni popolnoma napačno pojmovanje angleškega stališa. Niti ne zahtevamo zase kakšne posebne pozicije v Vzhodni Evropi, niti ne zahtevamo od Nemčije, da bi žrtvovala kakšne svoje nacionalne interese. Ne moremo pa se strinjati s tem, da se nemški narodni interesi ne bi mogli zavarovati na drug način, kakor s prelivanjem krvi in z razrušenjem drugih držav.

Nemški državni kancler se je v svojem odgovoru skliceval na položaj v Gdansk in v koridorju ter na predlog, ki ga je stavil v začetku letošnjega leta, da se to vprašanje reši na miren način s pogajanjem. Poudarjal je že prej pobljano trditev, da je Poljska zavrnila nemške predloge samo zaradi jamstev, ki smo jih ji dali. Znano pa je, da smo mi dali Poljski ta jamstva šele potem, ko je ona že sporočila nemški vladi, da ne sprejme nemških predlogov. Z ozirom na delikatnost položaja, s moram vzdržati nadaljnjih tolmačenj, ki se nanašajo na izmenjavo obvestil med vlado Nemčije in med angleško vlado. Ni se še zrušila na nas katastrofa in zato se moramo še vedno nadeti, da bo zmagal zdrav razum. Z izjavo, ki sem jo pred nedavnim podal in s tem kar sem povedal danes, se bo popolnoma strinjala tudi francoska vlada, s katero smo v običajnih tesnih stikih ter v prirerih in prijateljskih odnosih. Samo po sebi se razume, da bodo izjave, ki so jih dali ministri dominionov ter drugih držav britanskega imperija, našle odmeva v naših starih.

Iz dominionov vedno znova dobljamo zagotovila o tem, s kolikšnimi simpatijami v teh državah spremljajo naša prizadevanja za vzpostavitev miru in zaupanja, zagotovili, ki jih bodo dominioni uresničili v primeru, da se ta prizadevanja ne posrečijo. Ta zagotovila pomenijo za nas pogum.

V nadaljnjih svojih izjavah je Chamberlain med drugim dejal: Prepričan sem, da se bo ta visoki dom strinjal z vlado, če rečem, da daje priznanja pozivu za mir, ki ga je nastovil včeraj ob zaključku bruseljske konference kralj Leopold III.

Poziv k miru

Iz vsega, kar sem danes povedal, se lahko vidi, v koliki meri angleška vlada upa, da bo ta poziv k miru uspešno služil miru samemu, ter da bo storila vse, kar bo v njeni moči, da bi ta poziv uspel.

Če bomo prisiljeni stopiti v vojno

Chamberlain zatem omenja govor, ki ga je imel 29. junija zunanji minister lord Halifax. Pravi, da je pri tej priliki lord Halifax poudaril, da je ena glavnih smeri angleške zunanje politike pripravljenost Velike Britanije, da se upre nasilnim metodam, druga osnovna smernica pa popolno razumevanje za težnje, ki se pojavljajo na svetu za nadaljevanje konstruktivnega dela v miru. Zeleni bi, da se ustvari mednarodni red, ki bi temeljil na pravici in zaupanju. Ne moremo uspešno delati pri ustvarjanju takšnega reda, dokler se v zadostni meri ne spojuje gotova načela, ki jih je neobhodno potrebno spoštovati zaradi vzpostavitve zaupanja. Najvažnejše med temi načeli pa je spoštovanje prevzetih mednarodnih obveznosti. Drugo važno načelo je odpovedati se nasilju kot sredstvu za razpravljanje o sporih. Če smo prevzeli nase zelo težke in resne odgovornosti, smo to storili zaradi tega, ker se nam je zdelo, da se čedalje bolj teptajo ta osnovna načela. Če bi bili kljub vsem tem prizadevanjem, da pridemo do mirne rešitve — sam Bog ve, da sem storil vse, kar sem mogel, da bi do tega prišlo — prisiljeni stopiti v vojno, ki bi imela za posledico strašno bedo in mnogo gorja za ves

100.000 dinarjev

je zadela 23. avgusta srečka Državne razredne loterije št. 86.534 in 60.000 din srečka št. 63.519, ki sta bili kupljeni v Bančni poslovalnici

Bezjak, Maribor, Gosposka ulica 25
Telefon 20-97 Telefon 20-97

Snežni prestrezniki

Mestno poglavarstvo mariborsko je izdalo razglas, v katerem pozivlja posestnike vseh stavb, da do 1. novembra 1939 namestijo na strehah snežne prestreznike. Zaradi vsakoletnih nesreč zaradi s streh padajočega snega je v svrhu nemotenega prometa to že nujno potrebno. Razglas je pritrjen na mestni uradni deski in je na vpogled na razpolago pri Društvu hišnih posestnikov in v mestnem gradbenem uradu, Františkanska ulica 8-I., soba št. 4.

„Igralec ki je izgubil igro in stavlja vso srečo na eno samo karto“

Poljski list o pomenu nemško-sovsjetskega pakta

Variava, 24. avgusta. AA. Pat. Časopisje komentira razvoj dogodkov in nemško-sovsjetsko pogodbo ter nudi dokaz o popolni mirnosti. So glasno ugotavlja, da je Poljska pripravljena in da nemško-sovsjetska pogodba ni niti malo izmenadila Poljske. Prav tako ugotavlja, da nemško-sovsjetski sporazum pomeni kos papirja več.

»Dobri Vješčice« piše: Nemško-sovsjetska pogodba predstavlja nevarnost predvsem v tem, ker vzbuja nove utvare v nemških ljudskih množicah, utvare, po katerih naj bi fronta miru zdaj morala izginiti. Vodilne osebnosti Nemčije so računale na to utvare, ker so plačale tako visoko ceno, da bi poteptale vse svoj nauk ter se odrekale sadovom dolgotrajnih prizadevanj, da bi si pridobile prijateljsva Španije in Japonske. Oni so plačali tako visoko ceno za ta kos papirja brez vrednosti in v upanju, da bo prinesel zmedo v nasprotnikove vrste, prav tako, kakor n. pr. igralec, ki je izgubil igro, čedalje bolj hazardira in stavlja vse na eno samo karto. Toda te utvare se bodo razblinile. Po londonskem sporočilu in po pismu, ki ga je poslal Chamberlain Hitlerju, ni treba imeti več nobenih utvar. Stališče, ki ga je zavzel Hitler pri razgovorih s angleškim veleposlanikom,

je takšno, da ne kaže, da bi angleško obvestilo rodilo uspeh. O tem, ali se bo Nemčija končno odločila za vojno, bodo prinesli odgovor prihodnji dnevi. V vsakem primeru je položaj danes popolnoma jase. Če se Nemčija odloči za vojno, bo naletela na Poljsko, zvesto stoletnemu poslanstvu, in pripravljeno boriti se za svojo svobodo in za vso Evropo.

Časopisje z ogorčenjem nastopa proti nezalisanemu preganjanju poljskega prebivalstva. Poljski v Nemčiji so predmet krvavega nasilja. Nemška policija Poljske zapira v trumah, preganja kmete in jih internira. Poljsko prebivalstvo v Nemčiji v resnici preživlja mučeniško čase.

Poljski pristojni krogi ne dajejo nikakega pojasnila v zvezi z gdnanskim dekretom, po katerem je župni vodja Forster postal šef svobodnega mesta, ker se to vprašanje še preučuje s pravne strani. Tu gre za kršitev statuta svobodnega mesta, ki je pod zaščito Zveze narodov, oziroma odbora treh držav.

Ministrski predsednik je izdal ukaz, da se pokličejo na dolžnost vsi državni uradniki, ki so na počitnicah.

Danes premiera! Predstave ob 16., 19. in 21. uri
Jean Pierre Aumont, Charles Vanel in Marta Labarr v krasnem francoskem filmu
S. O. S. SAHARA

KINO UNION Telefon 22-21
Puščava s svojo monotonojo ustvarja globoko prijateljstva, mnogi iščejo v njej pozabljenja svojih razosranj, drugi pa pustolovščine in ljubezen

V Nemčiji pravijo:

Chamberlainov govor prepozno

Berlin, 24. avg. TG. Berlinsko časopisje omenja Chamberlainov govor. Na političnih mestih so izjavili, da so nasprotja med Anglijo in Nemčijo nepremostljiva. Francosko-sovsjetski pakt je sedaj uničen in brez vrednosti. Listi izjavljajo, da je Chamberlainov govor prišel že — prepozno.

— Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju z uporabo naravne »Franc-Josefove« grenke vode. »Franz-Josefova« voda se lahko zavziva in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov.
Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

Dr. Maček je zapustil Bled

Bled, 24. avgusta.
Ob 9 zvečer so se preds. vlade Dragisa Cvetkovič, dr. Vladko Maček, dr. Šutej, dr. Šubišič, minister Altiparmakovič in profesorji Konstantinovič, Ilić in Tasić ter šef kabineta predsednika vlade Anastasijević in dr. Mačkov tajnik Semen zbrali na stopnišču na vrhu hotela »Toplice«.
V noči se je potem dr. Maček z avtomobilom odpeljal z Bleda čez Ljubljano nazaj v Zagreb. Z njim je odpotovalo tudi njegovo osebno spremstvo.

Upokojitve diplomatov

Belgrad, 24. avg. AA. V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov od 14. avgusta t. l. so bili na predlog zunanjega ministra ter v soglasju s predsednikom ministrskega sveta upokojeni: Branko Lazarevič, poslanik in opolnomočeni minister prve položajne skupine na razpoloženju, dr. Dobričić Filip, izredni poslanik in opolnomočeni minister 2-2 v kr. poslanstvu v Santiagu de Chile; Danil Danilo, poslanik v 3-1 pravnega odredka v zunanjem ministrstvu, ter dr. Svetislav Corić, svetnik v 3-1 v zunanjem ministrstvu; Janosevič Antonije, svetnik 4-1 v zunanjem ministrstvu, dr. Anton Novčan, svetnik v 4-1 v zunanjem ministrstvu, Bernot Josip, generalni konzul v 4-2 prve periodske povišice na kr. konzulatu v Korči in dr. Henrik Buli, tajnik v 3-1 prve periodske povišice v zunanjem ministrstvu.

LJUBLJANA

Petdesetletnico mature

so dne 22. t. m. obhajali na posebno prirerčen način maturanti stare ljubljanske gimnazije b-oddelka iz leta 1889. Od 21 tedanjih tovaršev jih živi še 11; proslave ee nieta mogla udeležiti dr. Majdič Leopold, sanitetni polkovnik v pokouju, in Pipan Valentin, dekan na Primorskem, ki sta družbo pismeno pozdravila. Prišli pa so gg. Juvan Franc, župnik v pokouju, Kocjančič Anton, župnik v Prihovi na Štajerskem, Maurer Viljem, notar v Kostonjevi, Meršol Ivan, župnik v pokouju, Pečjak Gregorij, častni kanonik in gimnazijski profesor v pokouju, Polensek Juro, predsednik okrožnega sodišča v pokouju, Pretnar Franc, ravnatelj mestne hranilnice ljubljanske v pokouju, Rihar Matej, častni kanonik in dekan v Kameniku in Stroj Alojzij, kanonik stolnega kapitlja v Ljubljani; tem se je pridružil tudi bivši njih edini še živeči profesor vladni svetnik dr. Požar Lovro. — Ob 9 ee je vsa družba udeležila sv. maše za umrle tovariše in profesorje z zahvalo za srečno doživetje; daroval je g. kanonik Stroj v lepi kapeli Vajenškega doma, ki ga je ravno on sam e svojo tiho, a brezprimerno požrtvovalnostjo ustvaril. Po maši se je dala družba sliktati, potem pa ei je ogledala najprej banovinski, potem pa še novi mestni muzej ob prijazen večem vodstvu g. upravitelja. Na elavnostno, uprav razkošno kosilo pa sta povabila vsa družbo g. ravnatelj Pretnar in njegova ljubezniva gospa soproga na svoj gostoljubni dom. V najprijetnejši domači zabavi so se tu stari tovariši spominjali na nekdajne mlade dni, na delovanje v svojem poklicu in se povezovali kar v nekako družino. Sele v pozni uri ee je vsa družba e toplo željo, da bi ji bilo zopet uoeno se sniti v neokrnjenem številu ob novi letnici, razšla in poslovala od ljubih gostiteljev.

KINO SLOGA telefon 27-30

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri

Upor v Maroku

Napeta drama o tihotapljenju orožja v francoskih kolonijah.

Inženirji in arhitekti so si ogledali Golnik

Predvčerajšnjim je Združenje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov obiskalo zdravilišče za jetične, Golnik. Ob treh popoldne se je okrog 100 udeležencev odpeljalo iz Tavčarjeve ulice s tremi avtobusi, ki so prispeli na Golnik ob štirih popoldne. Najprej so si pod vodstvom inž. L. Khama ogledali novo železničarsko poslopje za obolele na pljučih. V tem traktu, ki se deli na bolniški in stanovanjski oddelek, bo lahko do bilo prostora novih 60 bolnikov. Poslopje samo je dolgo okrog 100 metrov ter je po zveznem traktu, ki ga gradi banovina, zvezano z glavnim zdraviliškim poslopjem. Urejeno bo po najmodernejšim zdravstvenim in stanovanjskim načelom. Inž. Kham je ekskurzistom razkazal najprej načrte za to poslopje, potem pa jih je povedel iz nadstropja v nadstropje ter jih seznanil z najzanimivejšimi posebnostmi. Pri nas nov je vsakakor razlika segrevanja prostorov z žarilno kurjavo. Instalacijo žarilne kurjave je oskrbelo podjetje D. J. Hudnik iz Ljubljane. Uporabljen je bil način »Crittall«. Cevi, po katerih teče segreta voda, so zabetonirane v plošči, ki leži pod glavno stropno konstrukcijo ter jih toči od ometa le prav tanka plast. Ogrevalna telesa, ki so zabetonirana v stropu, so navzgor izolirana tako, da oddajajo pretežen del toplote navzdol, in sicer

1 Zahvala. Toplo se zahvaljujem vsem, ki so mi čestitali ob moji 70 letnici. Posebno pa se zahvaljujem veleposlanstvu g. dr. Juro Adlešiču, predsedniku mesta Ljubljane. — Zirkelbach Henrik, faktor Jugoslovanske tiskarne v pokouju.

1 Pozor lovci! Člani Lovskega društva Ljubljana se pozivajo, da ee v kroju udeležijo pogreba bivšega odbornika dr. Lukana Miroslava. Pogreb ee vrši danes ob 16. uri. — Odbor.

1 Maturantke ljublj. učiteljica v oktobru leta 1919 (in njih sošolke) se sestanejo k dvajsetletnici mature v ponedeljek, 28. avgusta ob 3 popoldne v kavarni Emoni. — Milena Zun.

1 III. državna mešana mešana šola v Mostah. Vsi popravni izpiti bodo 31. avgusta ob 8. Vpisovanje za vse razrede bo 1., 2. in 4. septembra od 8—12 in od 15—18. Po najnovjšem odloku mora vsak učenec plačati tudi 10 din za knjižico učenca. Začetna služba božja bo 9. septembra ob osmih.

1 Skavti s Kodeljevega. Skavti z Mladinskega doma, pod vodstvom gg. salezijancev, ki tabore na Otočcu pri Novem mestu, ee počasi pripravljajo, da zaključijo svoj tabore, kajti šola je pred durmi in treba bo iti domov. Ves mesec avgust, ki je bil tako lep, kot več let že ee, se je 30 dečkov zabavalo na lepem Otočcu, kamor hodijo že vsa leta pod okrilje tako nam gostoljubnega g. grofa Villavicencio-Margherija. Polno zabave, iger in kopanja so bili delerji ti otroci iz predmeta. Res pa je tudi, da so svoje verske dolžnosti opravljali zelo lepo. Veak dan so imeli ob osmi uri zjutraj mašo v grajski kapeli, katero je opravil g. L. Novak, ki je bil tudi starešina tabora. Zadnji teden pa g. ravnatelj dr. Alojzij Tomc. Mislom, da bi vsi skavtski tabori morali biti taki, potem bi bil skavtizem v Ljubljani, kot v Sloveniji na drugi stopnji kot je. Vsi otroci ee bodo vrnili v tore domov. Mamec pridite, da pozdravite svoje sinčke po enem mesecu, boste videli kako ee zdravi in razigrani! Natančno uro bomo še pravočasno objavili.

1 Hercegovski atlet. V našem uradništvu se je včeraj zgasil 28 letni Rifat Gačanin iz Gackega. Pokazal nam je nekaj točk, ki prižajo o njegovi izredni moči. Krivaj je med zobmi železno, precej debelo palico. Nato je zvil železni obroč za kolesa pri vozovih v svitek. Naposled si je še okroglo železno palico zvil okrog vratu, da bi človek mislil, da se bo zadušil. Palico je spretno ovil in pokazal pri tem svojo nenavadno telesno moč. Pokazal nam je tudi slike, kako zna dvigati ročke v težji 120 do 130 kg. Mladi človek si s tem služi svoj kruh in z zaslužkom svojih produkcij skrbi tudi za svojo družino, obstoječo iz žene in dveh otrok. Svoje zanimive nastope z železjem bo pokazal na ljubljanskem jesenskem vselejmu.

Izvoznikom jabolk

Belgrad, 24. avg. AA. Pozivajo se na svojo okrožnico št. 3 z dne 10. julija letos, obvešča Prizad interese, da je za izvoz svežih nepakiranih jabolk v Nemčijo v teku tega kvartala po nemško-jugoslovanskem kliringu rezervirana vsota 500.000 mark. Prizad pa mora z obžalovanjem ugotoviti, da so nemška mero-dajna oblastva znižala ceno za nepakirana letna sveža jabolka jugoslovanskega izvora od prejšnjih 20 na 15 nem. mark za 100 kg franko jugoslovansko-nemška meja. Za prodajo franko madžarsko-nemška meja se zviša cena na 16.50 nem. mark. Znižanje cene je v glavnem povzročila kakovost prejšnjih pošilk, ki v mnogih primerih niso bile zadovoljive. Prizad poziva izvoznike, da na imenovani kontingent izvažajo taka jabolka, ki ustrezajo pogojem uredbe o kontroli sadja in sadnih izdelkov, namenjenih za izvoz, ali pa jih celo prekašajo, ker se bo na ta način lahko dosegla boljše cena za naprej. Izvozna premija podpisane družbe, ki je bila razpisana z že imenovano okrožnico št. 3 v zvezi 25 din za vsakih 100 kg jabolk, uvoženih v nemški carinski področje do 24. septembra letos, velja tudi za novi kontingent. Roba se lahko prodaja samo za takojšnje plačilo. Uvažanje nepridanih jabolk v Nemčijo zaradi kasnejše prodaje ali konsignacije je prepovedano. Do nadaljnjega odloka Prizada je prepo-vedano prodajati jabolka po zgornjih cenah za carinski uvoz v Nemčijo po 24. septembra letos. Za izvoz sve-žih jabolk v Nemčijo veljajo tudi splošni predpisi, ki jih vsebuje okrožnica št. 1 z dne 15. julija. Kakor tudi pogoje okrožnice št. 3 z dne 19. julija ter okrožnice št. 6 z dne 6. avgusta, v kolikor niso spremenjeni z določili današnje okrožnice.

Preiskava proti papirnemu in cementnemu kartelu

Belgrad, 24. avg. AA. Ker je komisija, imenovana 26. aprila t. l. za pregled delovanja cementnega kar-tela, podala poročilo o delovanju tovarne v Beočinu, je trgovski minister razrešil člane komisije njihovih funkcij. Obenem je minister odredil, da se preiskava proti cementnemu kartelu nadaljuje na podlagi čl. 8 in 9 kartelske uredbe. Z odlokom od 5. avgusta t. l. pa je trgovski minister odredil v zvezi s povišanjem papirja preiskavo proti papirnemu kartelu in razvelja-vil novi cenik tega kartela, dokler se postopek ne konča. Ta prepoved zvišanja cen je stopila v veljavo 11. avgusta.

Zvišanje diskonta v Angliji

London, 24. avgusta. AA. Reuter Angleška narod-na banka je povišala obrestno mero od 2 do 4%.

Ob zaključku letošnje sezone Akademskega pevskega zbora

Akademski pevski zbor v letu 1933-39.

Letošnja koncertna sezona je nudila izredno veliko število koncertov našega najboljšega pev-skega zbora »Akademskega pevskega zbora« v Ljubljani. Da je zbor na višku pevske reprodukcije daleč nad ostalimi našimi zbori, je jasno; od-likuje ga tudi svojevrstna zvočnost, ki pač temelji na kvalitetni glasovni zasedbi, zlasti v letošnji sezoni in pa na kultiviranosti pevske šole. Toda ako tehtneje preudarimo, ni le dejstvo, da je zbor v vztrajnem delu pevsko-tehničnega značaja in muzikalnem vzgajanju svojega učitelja in diri-genta Franceta Marolta dosegel v artističnem smislu nivo najboljših evropskih zborov in pri nas prvenstvo, edino merodajno za kulturni po-men v našem glasilnem življenju, ampak daje zboru močnejši pomen predvsem in najbolj to, da se je zbor zavestno postavil v službo celokup-ni naši pevski tvornosti od prvih početkov do dan-es. Zavedajoč se bogastva in kvalitetenosti zbor-ske literature ter zanimivosti stilne raznolikosti ljudske pesmi, nam je priredil v času 13 let ob-stoja vrsto zanimivih in umetniško dovršenih koncertov, s katerimi nas je naravnost presene-čal, tako po svoji umetniški oblikovni pojmovno-sti kakor tudi s programi, ki so nam odkrivali obraz v posameznih stilnih dobah. Po svojem kulturno-političnem naziranju in delovanju se je APZ dvignil do rae akademske pevske institucije, katere delovanje je postalo občanorodno. Delo APZ je napravilo močan vtis na glasbeno javnost: opočela so se deljena mnenja že takoj ob pojavu zbora in spremila njegove umetniške ter zlasti kulturnopolitične težnje s skepticizmom. Toda gledajoč na resno prizadevanje v dobi 13 let, ko je zbor priredil že okoli 60 koncertov — poleg drugih manjših nastopov — je moral sam ob sebi splavati tudi val nasprotovanja. V dobi svo-jeje delovanja je zbor nastopal v Ljubljani, Bel-gradu, Sarajevu, Mariboru, Celju, Kranju, Novem mestu, Ptuj, Murski Soboti, Kočevju, Jesenicah, Bledu, Litiji, Trbovlju, Črnomlju, Škofji Loki in St. Vidu, dvakrat je imel mednarodni radio-prenos itd.

Letošnji koncertni program APZ nam je po-kazal dela skladateljev iz dobe slovenskega na-rodnega preporoda, zastopani so bili Blaž Potoč-nik, Jurij Fleisman, Gregor Rihar, Kamilo Mašek, Anton Hajdrih, Anton Nedved, Fr. S. Vilhar in Davorin Jenko. Delo APZ je bilo letos izredno plodovito: priredil je 13 koncertov in nastop v kraljevem dvoru na Bledu. Poudariti moramo, da je APZ v letošnji delovni dobi nudil sadove svojega dela najširši množici svojega ljudstva; svoje umetniške nastope je priredil v vseh večjih in manjših krajih, kjer je bilo finančno le količ-kaj možno. Poleg dveh koncertov v Ljubljani je imel koncert v Mariboru, Celju, Kranju, Litiji, Ptuj, dva koncerta v Murski Soboti, zatem je

gostoval v Kočevju, Škofji Loki, Novem mestu ter na Bledu. Razveseljivo je dejstvo, da je zbor do-bil še več povabil za gostovanje tudi v nekaterih drugih krajih, pa so — žal — morali nastopi za-radi že zasedenih primernih terminov izostati. Pri nastopih APZ po Sloveniji je bilo opaziti silno razveseljiv pojav, da je občinstvo do zad-njega zasedlo dvorano in to, najsi je bilo že kjer-koli: kultura in zanimanje za izredne dogodke — nastope APZ se je kazalo pri vseh od najstarej-šega inteligenta do najmlajšega preprostega člo-veka ne glede na to ali ono pripadnost. K temu je seveda pripomogla tudi epredna organizacija lokalnih prirediteljev, ki so z razumevanjem za prizadevanja naše univerzitetne pevske instituci-je storili vse, da je kulturna prireditelj uspeval v vsakem oziru. Prav v tem se je pokazala kulturna dozorelost, kar se je še pred par leti tako po-grešalo.

Posebno poglavje so dvorane. Znano je, da Ljubljana nima več dobre koncertne dvorane, od-kar so unionsko preuredili v kino. Danes ima Ma-ribor najboljšo koncertno dvorano. Kakšna raz-lika je elišati zbor v Ljubljani ali Mariboru! V nekaterih dvoranh je zbor kar nekam dušilo, nikdar ni mogel dobiti svojega pravega zvoka, v prvi vrsti tam, kjer so dvorane preurejene za kino, tako n. pr. lepa celjska dvorana. Paziti bi bilo, da ostane vsaj mariborska nedotaknjena, pa tudi v Murski Soboti je še dovolj dobra. Več pozornosti bi bilo posvetiti zlasti pri gradnji no-vih dvorah, ki so — kar se akustičnosti tiče — zelo slabe. Kakor se poseveča pažnja dvoranam z ozirom na dramske prireditve, tako naj bi se upoštevali tudi akustični zakoni — za koncerte in druge pevske ter splošno glasbene prireditve.

Kar je seveda raslo zanimanje za koncerte APZ v Ljubljani in polagoma tudi po ostali naši domovini, tako je rasla skrb na univerzi med slušatelji, ki so opažali, da je vsako leto manjši dotok dobrih pevcev. Zdelo se je, da med dila-ževom usiha zanimanje za peje, za resno delo. Po par letih pa se je v letošnjem študijskem letu, prav tedaj, ko je morala vrsta najboljših članov oditi k vojakom, prijavilo izredno številno mladih kvalitetnih moči, ki so se v družbi starijših to-varišev z vsem ognjem oprileli dela. Zdi se, da je v naši akademski mladini še mnogo idealne sile, ki premaga mnogo neprijetnosti, da lahko človek poleg borbe za kruh opravi svoj študij in poseveča svoj delež tudi splošni narodni kulturi. Prav ta že tradicionalna trdnost slovenskega študenta nam daje upanje, da jih bo v nastopa-jočem študijskem letu še več takih, ki se bodo pridružili tovarišem pevcem in s istim elanom delovali v prosep svojega ljudstva. Akademsko-mu pevskemu zboru, ki bo kmalu zopet načel nov program, pa želimo še nadalje uspehov. I. S.

Gospodarstvo

Ljubljansko železniško vprašanje

Ljubljansko železniško vprašanje je prerena in prevažna zadeva, da bi se obravnavalo na tako po-lemičen način, kakor se to dogaja v nekaterih člankih dnevnega časopisa.

Ljubljansko železniško vprašanje obstoji že že 40 let. Njegova pravilna rešitev je delala preglavice že upravi bivše južne železnice, ki jo je mestno pogla-varstvo ljubljansko stalno priganjalo k končni ure-ditvi, tako da se je končno lotila dela, ki ga je le delno opravila do leta 1914.

Nadaljevanje dela po zasnovi južne železnice je danes zaradi popolnoma spremenjenih razmer ne-mogoče. Takoj po zedinjenju je leta 1919 posebna an-ketna komisija strokovnjakov zasnovala nekaj precej velikopoteznih načrtov za rešitev ljubljanskega želez-niškega vprašanja, ki pa niso bili izvedljivi, ne sicer tehnično, ampak finančno.

Leta 1929. se je pojavil poglobitvein načrt, o katerem se je tedaj in v poznejših letih mnogo govo-rilo in pisalo. Ljubljansko železniško vprašanje je po-stajalo namreč z rapidnim naraščanjem železniškega in cestnega prometa vedno aktualnejše, tudi razvoj me-sta je naletel pri 1200 m dolgem glavem kolodvoru med Tyrsevo in Smartinsko cestro na glavno oviro. Železnika in mestna uprava sta si prizadevali, da najdeta najboljšo, za vse zadovoljivo rešitev tega vpraš-anja. Mesto je ustanovilo poseben akcijski odbor za rešitev ljubljanskega železniškega vprašanja in temu odboru se je posrečilo z osebnim posredovanjem pri ministru za promet doseči, da je železnika uprava sklicala veliko konferenco zastopnikov železniške in banke uprave, mestnega poglavarstva. Zbornice za TOI in Združenje jugos. inženirjev in arhitektov kot najbolj merodajni in zainteresirani činiteljev na

Ta konferenca je zasedala 2. in 3. decembra 1937 pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. Njeni glav-ni sklepi so bili:

1. da se ustanovi pri direkciji drž. železnic v Ljub-ljani poseben tehnični biro za napravo projekta za re-konstruktijo ljubljanskega železniškega vozla;

2. da se ustanovi ožji tehnični odbor iz zastop-nikov na konferenci udeleženi faktorjev, ki naj daje pobude in navodila tehničnemu biroju;

3. da tvorijo člani te konference širši delovni od-bor, ki se od časa do časa sešane, da se mu pred-ložijo v pretnes in odobritev od tehničnega biroja iz-vršena in od ožjega tehničnega odbora pregledana in odobrena dela.

Minister za promet je vse te sklepe odobril in imenoval člane Tehničnega biroja in Ožjega tehničnega odbora. Ta biro in odbor sta dobila nalog, da naj proučita vse v postev prihajajoče variante rekonstruk-cije ljubljanskega kolodvora s tem, da ostane osební kolodvor na sedanjem mestu.

Za šefa Tehničnega biroja je bil postavljen g. inž. Leskovšek Drago, v. sv. rav. drž. žel. v Ljubljani, ki eta mu bila dodeljena še en inženir in en tehnični uradnik ravnateljstva za poznejše projektiranje var-nostnih naprav pa še strokovnjak o. v. sv. Lenard Srečko. Kr. banska uprava in mestno poglavarstvo eta se obvezala, da dodelita za delo v Tehničnem biroju po dva mlada inženirja — dosedaj pa še ni bilo za-radi pomanjkanja inženirjev to število nikdar kom-pletno. Tehnični biro je začel z delom avgusta lan-skega leta.

Ožji tehnični odbor tvorijo:

1. Vsakokratni ravnatelj in pomočnik ravnatelja ljubljanskega žel. ravnateljstva, sedaj g. inž. Kavčič Rudolf in Hojs Franc.

2. Zastopniki eksekutivnih oddelkov žel. ravna-teljstva za gradbeni: g. v. sv. inž. Zelenko Fran. za strojni: g. sv. inž. Gluha Ivan, za prometno-komercial-ni: g. sv. dr. Dekleva Leon.

3. Za Tehnični biro: g. v. sv. inž. Leskovšek Drago.

4. Za kralj. bansko upravo: g. v. sv. inž. Porenta Josip in g. v. sv. inž. Černivec Josip.

5. Za mestni svet: g. univ. prof. inž. Hrovat Alojz in inž. arh. Tomažič France.

6. Za mestni gradbeni urad: g. direktor inž. Po-ženel Albert in g. v. sv. inž. Mačkovšek Janko.

7. Za Združenje jugoslov. inž. in arh.: g. prof. inž. Dimnik Stanko.

8. Za Zbornico TOI g. zbor. tajnik dr. Pless Ivan.

9. Zastopnik poštne direkcije.

Podpisani nadzorujem delo Tehničnega biroja in sodelujem v Ožjem tehničnem odboru od oktobra 1938 kot od glavnega ravnateljstva državnih železnic ime-novani ekspert in delegat.

To so gospodje, ki jim je poverjena izredno va-žna naloga, da izdelajo za rekonstrukcijo ljubljanskega železniškega vozla najbolj odgovarjajoč projekt, ki bo tehnično in denarno izvršljiv in ki bo na najboljši na-čin rešil železniški, cestnoprometni in mestnorazvojni problem. Kajti poudariti je treba, da so ti trije pro-blemi ozko povezani med seboj.

Poudariti pa je tudi treba, da je izdelava takega definitivnega projekta ogromno delo, ki zahteva mno-go znanja in prakse, mnogo terenskih in pisarniških del, ki je treba zanj preštudirati mnogo variant in o vsaki podati strokovno utemeljeno poročilo, itd.

Sedaj je izdelava projekta na pravi poti: popol-noma nepristransko se obravnavajo v tesnem sode-lovanju med vsemi zainteresiranimi faktori vsi problemi. Ti problemi so:

1. Za železniško upravo: Ureditev modernega, po najnovejših izkuetvah zgrajenega osebnega, tovornega in obratnega kolodvora z vsemi potrebnimi prometni-mi, obratnimi in varnostnimi napravami in seveda z vsemi arhitektonsko in praktično rešenimi visokimi stavbami, kakor: glavno postajno poslopje, peroni, do-hodi k peronom, skladišča itd.; nadalje naprava novega ranžirnega kolodvora, da se sedanjí neodgovarjajoči premk na treh postajah poenostavi in centralizira; končno še odstranitev zastarelih kurilniških in delav-niških naprav iz sredine mesta ter postavitev novih, ekonomičnih kurilnic in delavnic zunaj mesta v bli-žini tovarnega in ranžirnega kolodvora.

2. Za cestno upravo: Rešitev križanj železnice s cestami, tako da bosta cesti in železniški promet pregledna in popolnoma neodvisna drug od drugega na vseh ali vsaj na glavnih križiščih.

3. Za mestno upravo: Odstranitev ovir, ki jih se-daj stavijo železniške proge in kolodvori razvoju me-sta v tisto smer, kjer so najbolj ugodni pogoji za to, t. j.: odstranitev kurilnic, delavnic in premika iz mesta ter naprava novih cestnih zvez med sedaj po železnici ločenimi deli mesta.

Tehnični biro izvršuje s svojimi številnimi skrom-nimi silami meritve na terenu, načrte in preračune za razne variante in poroča o njih na sejah Ožjemu teh-ničnemu odboru, ki o njih temeljito razpravlja. To je strokovno delo, ki ne spada pred široko javnost, ka-tera sme biti prepričana, da ima v Ožjem tehničnem odboru zanesljive zastopnike.

Tu se zapostavlja en problem drugemu, am-pak se vsi vzporedno obravnavajo ter se išče kom-promisna najboljša realna rešitev. Največji bodo iz-dački za železniške naprave, pa naj bodo že v seda-njem nivoju, nad njim ali pod njim. Za enkrat lega ko-lodvora v vertikalnem smislu ni bistveno vprašanje, ker ta izpremeni razmeroma le malo izdatke za že-lezniške naprave kot take. Podobni študij bo pa po-kazal, kateri projekt najbolj in najceneje rešuje cestno-prometni in mestno-razvojni problem.

Težko je sedaj govoriti o kakih definitivnih šte-vilkah izdatkov, dokler niso načrti in preračuni iz-delani. Tehnični biro je sicer napravil približni pro-račun na podlagi nekega generalnega načrta, ki pa se mora smatrati samo kot ena varianta izmed možnih rešitev. Zato je vse razpravljanje o potrebnih milijonih v časopisih neumestno.

Javnost naj potrpi, dokler ne bodo vsi načrti in preračuni gotovi, kajti to je delo, ki po svojem ob-segu mora biti dolgotrajno. Tehnični biro dela vestno in pošteno in mu moremo popolnoma zaupati. Pri takem stanju zadeve smatram vse polemike, mile in ostre, ter rivanje osebnih mnenj v ospredje za odveč.

Inž. M. Klodič s. r.

Mednarodni vinski kongres

V Bad Kreutznachu (Porenje) je v teh dneh od 20. do 30. 8. Mednarodni vinarski kongres. Uradna delegacija Jugoslavije na kongresu sestoji iz sedem oseb, v njej sta iz Slovenije Vladimir Kuret, ref. za vinogradništvo na banski upravi in inž. Zupančič Ivo, klet. nadzornik. Vinarsko dru-štvo za dravsko banovino v Mariboru zastopa Munda Martin, poslovodja Kletarskega društva v Ormožu. Večja pa je iz Jugoslavije 35 udeležen-cev. Kongresa se udeležujejo zastopniki 32 držav.

Na kongresu se podrobno predeluje tvarina, tičočea se obetanka in prospeha vinogradništva vsega sveta. Pokazalo se je, da se vinogradništvo vseh držav, ki imajo vinsko nadprodukcijo, na-haja v ravno tako težkem položaju ter se bori s približno istimi težkočami kot pri nas v Jugo-slaviji.

21. t. m. je bila v Zdraviliškem domu po-skušnja vin celega sveta. Najbolj oblegan je bil jugoslovanski paviljon. Po soglasni sodbi stro-kovnjakov spadajo zastavljena jugoslovanska, zla-sti ormoško-ljutomerska vina med najboljša na svetu ter prav nič ne zaostajajo za slovečimi renskimi vini, če jih celo ne prekašajo.

Borze

Dne 24. avgusta.

Denar

Angleški funt 258.—
Nemški čeki 14.30

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 3,143.102, na belgrajski pa 4,010.000 din. Prometa v efektih je bilo na belgrajski borzi 3,827.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaj:

London 1 funt	205.65—206.85
Pariz 100 frankov	116.12—118.42
Newyork 100 dolarjev	4375.50—4435.50
Zeneva 100 frankov	995.00—1006.00
Milan-Trst 100 lir	231.45—234.55
Praga 100 kron	149.75—151.25
Amsterdam 100 gold.	2356.00—2394.00
Berlin 100 mark	1661.12—1778.88
Bruselj 100 belg	743.00—755.00

Ljubljana — Svoobodno tržišče:

London 1 funt	256.40—259.60
Pariz 100 frankov	144.84—147.14
Newyork 100 dolarjev	5459.66—5519.66
Zeneva 100 frankov	1239.87—1249.87
Amsterdam 100 gold.	2367.56—2375.56
Bruselj 100 belg	926.40—938.40

Ljubljana — Zasebni kliring:

Berlin 1 marka 14.20—14.40

Zagreb — Zasebni kliring:

Solun 100 draham 32.00—32.70

Belgrad — Zasebni kliring:

Solun 100 draham 32.52—33.32

Curih, Belgrad 10, Pariz 11.74575, London 20.76, Newyork 443.5, Bruselj 75.10, Milan 23.30, Amsterdam 23.8, Berlin 177.50, Stockholm 107.025, Oslo 104.30, Kopenhagen 92.675, Sofija 5.40, Praga 15.05, Varšava 83, Budimpešta 87, Atene 3.90, Ca-rigrad 3.60, Bukarešta 3.25, Helsinfori 9.1475, Bu-enos Aires 103.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 465 —466

v Zagrebu 463 —465

v Belgradu 464.75—465.50

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 100.50 —101.50, agrarji 65—66, vojna škoda promptna 465—466, begl. obv. 87—88, dalm. agrarji 82.50—83.50, 8% Bier. pos. 101—103, 7% Bier. pos. 94—94.50, 7% pos. DHB 100.50 denar, 7% stab. pos. 100.50 denar. — Delnice: Narodna banka 7350 denar, Trboveljska 174—177.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 100—101.50, vojna škoda promptna 463—465, begl. obv. 87—87.75, dalm. agrarji 83 blago, 4% sum. obv. 80—82, 8% Bier. pos. 102—103 (102), 7% Bier. pos. 94.50 denar, 7% pos. DHB 100—102, 7% stab. pos. 100.50 denar. — Delnice: Narodna ban-ka 7300 denar, PAB 206 blago, Trboveljska 176 blago, Gutmann 51 blago, Sladk. tov. Osijek 80 denar, Osj. liv. 153 blago.

Belgrad. Državni papirji: agrarji 61.50 denar (61.50), vojna škoda promptna 464.75—465.50 (465), begl. obv. 87—87.50 (87), dalm. agrarji 82.75—83 (82.90), 4% sev. agrarji 58.50 denar, 6% sum. obv. 81.25—82.25 (83, 80), 7% Bier. pos. 94.25 denar (94.25). — Delnice: PAB 207 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno.

Živinski sejmi

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Lju. ljanj-mesto dne 23. avgusta 1939. Voli: I. vrste 5.50—6, II. vrste 5, III. vrste 4—5.50; telice: I. vrste 5.50—6, II. vrste 5, III. vrste 4—4.50; krave: I. vrste 4—4.50, II. vrste 3.50—4, III. vrste 2.50—3; teleta: I. vrste 6.50—7, II. vrste 6; prašiči: špe-harji 9—9.50, pršutarji 8—9 din kg žive teže, — Goveje meso: I. vrste prednji del 12, zadnji del 14, II. vrste prednji del 10, zadnji del 12, III. vrste prednji del 8, zadnji del 10; svinjina 14—18, mast 20—21, čisti med 18—20; surove kože: goveje 8—11, telečje 13, svinjske 10 din kg. — Pšenica 190—210, ječmen 195—220, rž 195—200, oves 195—230, koruza 165—185, fižol 220—400, krompir 100 —125, seno 60—80, slama 50, jabolka: I. vrste 500, II. vrste 300, III. vrste 250; hruške: I. vrste 600, II. vrste 300, III. vrste 250; moka: pšenična 325, koruzna 240; češnje: I. vrste 600, II. vrste 400, III. vrste 350 din za 100 kg. — Navadno me-šano vino pri vinogradnikih 8—10, finijeje sorti-rano vino pri vinogradnikih 12—18 din liter.

Nemško-ruska trgovina

Ob zaključku nemško-ruske trgovinske pogodbe prinašajo nemški listi zanimive podatke o trgovini med obema državama.

Predvsem ugotavljajo, da je bil lani zabeležen najnižji promet Nemčije z Rusijo. Toda v prejšnjih letih je bil promet izredno znanen, kar so omogočili predvsem znatni nemški blagovni krediti. Tako je že leta 1926 dala Nemčija Rusiji 300 milij. kredita, leta 1935 pa je bil odobren kredit 200 milij. mark.

Rusija je pred leti plačevala svoj uvoz industrijskih proizvodov iz Nemčije zlasti z zlatom in sre-brom, kar se je zelo poznalo nemškemu gospodarstvu. Z letom 1934 pa se je glede plačil položaj znatno iz-premenil.

Trgovinski promet Nemčije in Rusije je bil v ne-katerih letih izredno živahen, tako je znašal delež nemškega uvoza pri skupnem ruskem uvozu leta 1932 46.5%, leta 1935 je padel na 9%, leta 1937 pa se je dvignil na 14.9%. To je po ruski statistiki. Istočasno pa kaže nemška statistika, da je znašal izvoz v Rusijo leta 1931 763 milij. mark, lani pa samo 31.7 milijona mark. Podobno izkazuje nemška uvozna statistika, da je leta 1930 prišlo iz Rusije blaga za 436.3 milij. mark, lani pa samo še 47.3 milij. mark. Zanimivo je, da je znašal uvoz zlata iz Rusije v Nemčijo v letih 1931 do 1934 nad 200 milij. mark letno.

Nemčija se zlasti zanima za ruske surovine (les, manganova ruda, nafta, lan itd.), dočim potrebuje Ru-sija za nadaljevanje svoje industrializacije mnogo stro-jev in podobnega materiala.

Veliko nazadovanje trgovine je pripisovati, da so po poteku zadnjega kreditnega sporazuma, kar je na-stopil 30. junija 1937, morale biti vse ruske nabave v Nemčiji plačane v gotovini. Oviralo pa je trgovino tudi dejstvo, da je morala nemška industrija zaradi velike potrebe domačega trga zavlačevati inozemska naročila.

Po besedilu pogodbe bo Nemčija v naslednjih dveh letih uvozila za 180 milij. mark surovin iz Ru-sije, v zameno pa bo dobavila za 200 milij. mark letno industrijskih izdelkov. Za plačilo teh dobav bo Rusija dobila kredit na sedem let po obrestni meri 5%. Po visini kreditov nova trgovinska pogodba ne presega okvira kreditne pogodbe iz leta 1935.